Poštnina plačana v gotovini.

Leto XX., št. 185

Ljubljana, petek 11. avgusta 1939

Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knaflјeva 5 — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492
Podružnica Maribor: Grajski trg 7. Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2 Telefon št. 190
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78 180 Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno 25 din. Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo: Ljubljana, Knaflјeva ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor, Grajski trg št. 7, telefon št. 2455; Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1, telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Med mirom in vojno

Kdor je te dni prebiral spomine uglednih poznavalcev predvojnih razmer in njihove primerjave z današnjo dobo, je skoro pri vseh naletel na ugotovitve o velikih razlikah med tedanjim in sedanjim razvojem. Pred izbruhom svetovne vojne pred 25 leti je imel le malokdo pravo predstavo o usodnem dogajanju zadnjih mesecev, še manj pa o vsem tem, kar je pozneje sledilo. Danes živimo že s polno zavestjo v tako zvani »predvojni fazi«, ki se z drugo besedo označuje tudi že kot »bela vojna« ali »vojna živcev«. Ta se od prave vojne razlikuje samo še po tem, da niso še nikjer angažirane vse oboroženе sile in da se kri še ne preliva.

Pred vojno se o raznih perečih vprašanjih ni razpravljalo tako na široko in javno kakor danes. O vojaških pripravah se je tedaj le malo vedelo, danes se o njih povsod javno piše in države celo tekmujejo v tem, kako bi svojo vojaško moč že sedaj vsemu svetu pokazale v čim zgovornejši obliki, dasi se seveda »glavne« vojaške tajne še vedno prikrivajo. Tudi v notranjem življenju držav se danes vidno izvajajo preusmeritve iz normalnega v vojno ali vsaj na pol vojno stanje. Niti mobilizacije niso več prihranjene oni skrajni odločitvi, ko bi se zdel slehern drug izhod neizbežen. Po najnovejših angleških računih je že sedaj — torej v navidezno še mirnem času — samo v Evropi pod orožjem blizu enajst milijonov mož... Nikjer ni več države, ki bi se ne pripravljala »za vsak primer«. Na suhem, na morju in v zraku se vrste v vseh državah manevri, pri katerih preizkušajo posamezne države čim več svojih oboroženih sil.

Sredi vseh teh priprav pa že dolgo divja »vojna živcev«, vojna besed, medsebojnih natolcevanj, laži, izzivanj ter vseh drugih pisanih in govorjenih besednih sredstev nevarnega »preventivnega pritiska« na javno mnenje in razpoloženje v posameznih državah. Napravite samo majhen izprehod na lestvi radijskih postaj in v nekaj minutah boste slišali skoro vse evropske jezike tako rekoč v isti sapi, samo z dveh, treh večjih radijskih postaj. Med oznake tako zvane »bele vojne« spada namreč že dolgo tudi »vojna v etru«.

In še z nečim smo bogatejši v primeri z dobo tik pred svetovno vojno. Na knjižnem trgu opažamo pravo poplavo knjig z izrazito vojaško vsebino, v katerih že v naprej proučujejo vojaški strokovnjaki oblike bodočega vojskovanja, najboljše metode vojne za to ali ono državo ter strateške položaje posameznih držav. Eni se pri tem jasno odločajo za ofenzivno taktiko, drugi za defenzivno, eni računajo s kratkotrajno, drugi z dolgo vojno, eni pripisujejo večji pomen letalstvu, drugi spet drugim vrstam orožja itd. Skratka, vse »karte« se danes tako rekoč brez pomislekov odkrivajo pred javnostjo. Eni delajo to zato, da bi pripravili ljudske množice na čim uspešnejšo obrambo, drugi spet zato, da bi jih opogumili za napade in osvajanja.

Pri tem se seveda zelo veliko piše tudi o moči oboroženih sil posameznih držav. Vojaški izdatki se ne prikrivajo več. Nasprotno, državniki stopajo vedno bolj odkrito pred množico, da jim razlože potrebo novih izdatkov v te namene. Svet se oborožuje v stalno naraščajočem tempu in za sedaj gotovo ni izgledov, da bi se tempo oboroževanja kakorkoli omejil. Vzporedno s tem vojaškim vzponom držav se seveda pojavljajo globoke spremembe v državnih gospodarstvih in danes imamo že izčrpno literaturo o vprašanju posledic in vplivov silnega oboroževanja na gospodarske in socialne razmere v posameznih državah, da o moralnih niti ne govorimo. Iz letošnjega poročila ravnatelja Mednarodnega urada dela Johna G. Winanta jih tu zaradi ponazoritve naših izvajanj navajamo samo nekatere: čedalje večji gospodarski nered, čedalje manj koristna zaposlitev delovnih sil, naraščanje državnih proračunov, večanje javnih dajatev, vedno pogostejše zatekanje držav k notranjim posojilom itd. Zgoščeno prikazuje Winant te posledice z besedami: »Sleherni top, sleherni tank, sleherno letalo in sleherni kos municije podražuje na primer cene kruhu, podaljšuje delovni dan in zmanjšuje pridelek vsakega hektara obdelane zemlje. Skratka, ako je res, da to predvojno stanje še ne razbija, še ne uničuje in tudi še ne ubija, kakor vojna sama, vendar njegovi rezultati čez daljšo dobo ne morejo biti v ničemer različni.«

Največja nevarnost tega napetega predvojnega stanja, ki že zaposluje vse zdrave energije, kakor vojna sama, pa je v tem, da dolgo ne more trajati. Nujno se mora približati vrhuncu, ko sta mogoči samo dve skrajni rešitvi: vojna ali mir. V prvem primeru sledi popolno razdejanje, v drugem pa se zlo takega predvojnega vojaškega vzpona pokaže v pravi luči. Prehod iz na pol vojnega v normalno stanje ni namreč mogoč brez hudih pretresov na vseh onih področjih, kjer so se že doslej pokazale nenormalne spremembe. Zato je na primer angleški državni podtajnik Butler pred kratkim izjavil, da po sedanjem razvoju ni več mogoče računati s trajnim mirom, ako se poprej ne ustvarijo gospodarski in socialni pogoji za tak nenadni prehod iz na pol vojnega v normalno gospodarstvo, ali z drugo besedo, ako svet že v naprej ne računa s posledicami sedanjih sprememb, ki ustvarjajo povsod izjemen položaj.

Mimo vseh tehničnih in materialnih ter strateških vprašanj, ki si jih postavlja nemirno človeštvo v svojem sedanjem nihanju med mirom in vojno, pa stopa vedno bolj jasno v ospredje tudi psihološki element sedanjega razvoja. Kakor govore in pišejo danes o tehnični in materialni vojaški pripravljenosti držav za vsak primer, tako že mnogi opozarjajo tudi na psihološko pripravljenost. Zdi se namreč, da se v vseh taborih v enaki meri zavedajo, da tudi v bodoči vojni ne bo odločal samo mrtvi material, temveč slej ko prej — »srce vojakov«. Lahko celo rečemo, da je eno izmed glavnih ozadij sedanje »vojne živcev« prav poskus, da se že v naprej, še pred izbruhom sovražnosti stre duha nasprotnega vojaka. Zato je danes problem psihološke pripravljenosti za vse narode tako velikega pomena, naj se zgodi karkoli. Absolutno je ta pripravljenost gotovo neznatna, kajti človeštvo si želi predvsem miru, toda obrambna potreba jo lahko naglo sproži in razvije do pravega junaštva. Obramba ima prav v tem pogledu velike prednosti pred napadom. V tem pa so tudi na splošno prednosti narodov, ki bi jim nova vojna narekovala »boj na življenje in smrt« za »svobodo zlato«, pred onimi, ki bi vojno izzvali in prešli v osvajalni napad. To pa že sedaj dviga samozavest miroljubnih držav, ne glede na odločitve, ki lahko slede v nadaljnjem razvoju.

Nepričakovan Cianov sestanek z Ribbentropom

Danes se sestaneta v Salzburgu zunanja ministra Italije in Nemčije, da se dogovorita o nadaljnjih skupnih mednarodnih akcijah

Berlin, 10. avgusta. AA. (Havas) **Italijanski zunanji minister grof Ciano bo prispel jutri v Salzburg, kjer se sedaj mudi na počitnicah nemški zunanji minister Joachim von Ribbentrop. V dobro poučenih krogih pravijo, da bo grof Ciano ostal v Salzburgu le en dan. Kakor se zdi, bo tudi italijanski veleposlanik v Berlinu Attolico prispel v Salzburg. Grof Ciano in Ribbentrop bosta razpravljala o vprašanjih, ki se tičejo skupne politike obeh zavezniških držav in proučila mednarodni položaj.**

Rim, 10. avg. o. **Službeno potrjujejo vest, da se bosta Ciano in Ribbentrop sestala v Salzburgu, kjer bosta proučila razna vprašanja glede na nadaljnji razvoj mednarodnega položaja.**

Berlin, 10. avgusta. w. **Današnji sestanek v Solnogradu bo v okviru zavezniške pogodbe Italije in Nemčije, ki predvideva posvetovanja za določitev skupne akcije v perečih mednarodnih vprašanjih. Po sestanku z Ribbentropom bo grof Ciano odpotoval z letalom v Berchtesgaden, kjer ga bo sprejel kancelar Hitler. V političnih krogih pripisujejo temu sestanku veliko važnost glede na sedanjo mednarodno napetost.**

Rim, 10. avgusta. AA. (Stefani). **V zvezi s sestankom italijanskega in nemškega zunanjega ministra poudarja ravnatelj lista »Giornale d'Italia«, da odgovarja sestanek naravnemu izvajanju sporazuma o zvezi med Italijo in Nemčijo in to tem bolj, ker se vrši v času, ko se odigravajo dogodki, ki so za Evropo velikega pomena. Trenutek je zelo težak, pravi Virginio Gayda, ker predstavlja politika obkoljevanja, ki jo izvajajo Anglija, Francija in Zedinjene ameriške države proti Italiji, Nemčiji in Japonski, za bodočnost v mrak zavito neznanko, ki povzroča potrebe po neprestanih obrambnih ukrepih, in to toliko bolj, ker se je ta politika v zadnjih dneh pokazala v vzhodni Evropi kot bojaželjna.**

Na koncu svojega članka piše Virginio Gayda, da je čisto naravno, da bosta oba ministra zavezniških držav proučila položaj tako v Evropi, kakor tudi na drugi strani sveta, predvsem pa na Daljnem vzhodu.

Ozadje Csakyjevega obiska pri Ribbentropu

London, 10. avg. o. O sestanku madžarskega zunanjega ministra grofa Csakyja in nemškega zunanjega ministra Ribbentropa poroča »Daily Telegraph«, da je bil sestanek posledica vedno večje vznemirjenosti vodilnih madžarskih krogov zaradi nemško-poljskega spora. Madžarska vlada bi se rada za vsako ceno izognila, da ne bi bila zaradi svoje tesne povezanosti z osjo Rim - Berlin pritegnjena v spor s Poljsko, s katero jo veže prijateljstvo.

Odmev v Italiji, Angliji in Franciji

Rim, 10. avgusta. w. **Italijanski listi poročajo o jutrišnjem sestanku italijanskega in nemškega zunanjega ministra na prvem mestu in pod velikimi naslovi, s čimer žele dati temu dogodku čim večjo važnost, ne objavljajo pa nobenih podrobnosti ali komentarjev, nego samo naglašajo, da gre za važen posvet v svrho določitve enotnega stališča Nemčije in Italije glede perečih mednarodnih problemov.**

London, 10. avg. z. **V londonskih političnih krogih je vzbudila vest o nepričakovanem sestanku med italijanskim zunanjim ministrom grofom Cianom in nemškim zunanjim ministrom Ribbentropom veliko pozornost. Splošno prevladuje v Londonu prepričanje, da je pripisovati sestanku veliko važnost. Po informacijah iz Rima so se vršili tam zadnje dni važni sestanki med italijanskimi državniki in vojaškimi krogi, na katerih so razpravljali o napetem položaju. Grof Ciano potuje v Nemčijo z važnimi sporočili predsednika Mussolinija in je zelo verjetno, da bo obiskal po sestanku z Ribbentropom tudi samega kancelarja Hitlerja, ki se nahaja na svojem posestvu v Berchtesgadenu.**

V Londonu so pričeli tudi s skrbjo zasledovati razvoj dogodkov na Madžarskem in Slovaškem ter na Balkanu. Vse bolj prevladuje mišljenje, da se pojavljajo nova ognjišča kriz poleg Gdanska tudi v teh predelih Evrope. Pri tem opozarjajo na stalno naraščajočo propagando narodnih socialistov na Madžarskem, proti kateri se bori vlada, kolikor se le more. Kot posebno značilen se komentira govor predsednika madžarska vlade v zbornici o vse bolj naraščajoči narodno socialistični propagandi na Madžarskem, zaradi katere se je madžarska vlada že pritožila pri nemškem poslaniku, a ni sprejela doslej še nobenega odgovora na to svojo pritožbo. Angleški vladni krogi smatrajo po poročilih, ki so jih dobili iz Budimpešte, da se madžarska vlada ne bi dala ostrašiti od narodno socialistične propagande in da bo posegla res po najenergičnejših sredstvih za njeno paraliziranje, kakor je napovedal danes predsednik madžarske vlade.

Zaskrbljenost v Franciji

Pariz, 10. avg. z. Francoski tisk kaže vedno večjo zaskrbljenost zaradi položaja v Gdansku. V francoski javnosti sicer še vedno prevladuje optimizem in ne verujejo v to, da bi Nemčija šla tako daleč, da bi zaradi Gdanska izzvala vojno. Prepričani so, da tudi v Berlinu uvidevajo, da je mirovna fronta po doseženem sporazumu v Moskvi tako močna,

[illegible]

Francoski tisk pa opozarja na vojaške ukrepe v Nemčiji, ki docela silijo ukrepom v poletju 1938. in kažejo na to, da se pripravlja Nemčija na zelo dalekosežne vojaške akcije. Za to govori ne samo koncentracija nemških čet in za manevre neobičajno obsežna pritegnitev rezervistov, marveč tudi splošna rekvizicija motornih vozil in organizacija skladišč živil. »Figaro« naglaša, da so nova presenečenja s strani Nemčije ne samo možna, nego tudi zelo verjetna. Francija je proti vsaki vojni, toda meja francoske popustljivosti je dosežena in kdor računa na to, da se bo Francija še nadalje umikala grožnjam in politiki izvršenih dejstev, se zelo moti.

Predčasni Daladierov povratek z dopusta

Pariz, 10. avg. w. Kakor se zatrjuje, se bo ministrski predsednik Daladier takoj po končanih razgovorih z angleškim vojnim ministrom Belishem vrnil v Pariz. Prvotno je nameraval ostati na rivieri do konca tega meseca. Njegov predčasni povratek spravljajo v zvezo s pričakovanimi zapletljaji v Evropi.

Zakaj se Nemčija oborožuje?

Düsseldorf, 10. avgusta. br. Poveljnik nemške vojske general von Brauchitsch je danes obiskal največjo nemško oboroževalno tovarno, tako zvane Reinmetalwerke v Düsseldorfu. Pri tej priliki je imel na delavstvo te tovarne, med katerim je več ko polovica žensk, nagovor, v katerem je izjavil med drugim, da se Nemčija ne oborožuje samo zaradi tega da bi branila svoje meje in se zavarovala pred napadom, marveč predvsem zato, da si zagotovi potrebni življenjski prostor. Motijo se oni, ki mislijo, da nemška vojska ni na strani Hitlerja. Nemška vojska ve, da jo je baš Hitler zopet postavil na noge in bo zaradi tega sledila slehernemu njegovemu pozivu, zavedajoč se, da s tem ne služi samo narodnemu socializmu, marveč nemškemu narodu. Svoj govor je končal z ugotovitvijo, da je ves nemški narod zbran okoli Hitlerja, o katerem ve, da ne bo odredil ničesar, kar ne bi služilo interesom naroda. Zato pa naj tudi Hitler ve, da bo njegovemu pozivu sledil sleherni Nemec, najsi bo v civilu ali uniformi.

Kralj Karol se sestane s kraljem Borisom

Sofija, 10. avg. o. Dobro poučeni krogi govore o možnosti sestanka kralja Karola po njegovem povratku s križarjenja po Črnem morju s kraljem Borisom v Varni.

Vesti o Mussolinijevi bolezni

Rim, 10. avg. b. **Vesti, da je Mussolini težje obolel, so neresnične. Snoči je Mussolini prisostvoval predstavi opere »Carmen« v gledališču Termini od začetka do kraja in je bil predmet živahnih ovacij.**

Hitler v Berchtesgadnu

Salzburg, 10. avgusta. AA. Hitler, ki je prisostvoval včeraj festivalu v Salzburgu, se je nato odpeljal v Berchtesgaden.

Forster: Gdansk v rajh!

Vodja gdanskih nacistov: „Ni več daleč čas, ko se bo Gdansk zopet vrnil v Veliko Nemčijo“

Berlin, 10. avg. br. Zvečer ob 20. je bilo sklicano v Gdansku **veliko protestno zborovanje, na katerem je govoril voditelj gdanskih narodnih socialistov Forster,** ki je med drugim izvajal:

Zunanji svet gotovo pričakuje danes zvečer nove senzacije, ker smo Gdanci sklicali protestno zborovanje. Povedati je treba, zakaj je prišlo do tega mogočnega javnega protesta. Prebivalstvo v Gdansku je gotovo dokazalo, da ljubi mir. Če bi bile prihajale grožnje s Poljske samo posamezno, bi v Gdansku temu poljskemu ščuvanju gotovo nihče ne pripisoval nobenega pomena. Toda zaradi tega, ker so se te grožnje ponavljale vsak dan, in sicer ne samo ustmeno in pismeno, temveč so se dejansko te kampanje udeleževali tudi poljski uradni krogi, smo bili Gdanci slednjič prisiljeni odločno in jasno povedati svoje mnenje.

Na Poljskem očividno ne mislijo na to, da bi se vrnili k pameti, temveč hočejo nasprotno storiti vse, da bi sovraštvo proti vsemu nemškemu še bolj stopnjevali. Ni torej krivda Gdancev, da prihajajo vesti o nemirih in vznemirjenju v svet, temveč onih, ki že dolgo ščuvajo proti nam.

Forster je nato citiral številne pismene in ustmene izjave poljskih listov in poljskih osebnosti proti Gdansku in njenemu prebivalstvu. Omenjal je pisanje enega izmed listov, češ da je rešitev gdanskega vprašanja samo ena in sicer ta, da dobi Poljska protektorat nad svobodnim mestom Gdanskom. Dalje drugi čitat, da sta Šlezija in Vzhodna Pruska poljska zemlja in se v njih samo umetno vzdržuje nemški element. Precej obširno je citiral izjave govornikov na nedavnem zborovanju na univerzi v Poznanju, kjer je bilo govora med drugim tudi o skrajšanju poljsko-nemške meje in o veliki poljski zmagi, ki bo nekoč pri Berlinu. Omenjal je tudi trditve enega izmed poljskih vojaških dostojanstvenikov, ki je naglašal, da se sedanje meje poljske države ne krijejo z zgodovinskimi in da Poljska ne bo samo vsega branila, kar ima, temveč tudi osvojila. V nadaljnjem je citiral pasus iz enega izmed poljskih listov, po katerem bodo takoj začeli grmeti poljski topovi, če bi Nemčija skušala zasesti svobodno mesto Gdansk.

Odgovor, ki ga Gdanci dajejo na vse te klevete in izzivanja, se lahko združi kratko v naslednje, kar naj Poljska vzame na znanje:

1. Groženj z vojno, pa naj bodo še tako izzivalne, se mi ne bojimo. 2. Narodni socialisti so poskrbeli za to, da prebivalstvo v Gdansku ne bo izgubilo živcev, ker po sedanjih izkustvih zaupajo firerju, da bo v danem trenutku storil pravo. 3. V Gdansku smo zadnji teden storili vse, da bi preprečili vsak napad in vsako kakršnokoli pustolovščino, na katero bomo primerno odgovorili. 4. Poljska naj se zaveda, da Gdansk ni osamljen in sam na svetu, temveč da je vsa Nemčija s firerjem na čelu vsak čas odločena stati ob njegovi strani.

Trenutno je tako, da se z vprašanjem Gdanska bavijo skoraj vsi narodi, posebno Angleži in Francozi in seveda tudi Poljaki. Vsi ti delajo tako, kakor da bi bil Gdansk angleško, francosko ali poljsko mesto. Če ima kdo sploh pravico misliti na Gdansk, so to Gdanci sami, ker imajo le oni pravico odločati o svoji sedanji in bodoči usodi. In zato ugotavljajo naslednje:

1. Gdansk je od svoje ustanovitve, torej okroglo 800 let prastaro nemško mesto.

2. V Gdansku so v vsej zgodovini do leta 1919, imeli odločati samo Nemci. Gdanci so celo leta 1576. poljskega kralja Štefana Batorja z orožjem prisilili h kapitulaciji, ker je skušal omejiti nekatere pomorske pravice tega starega trgovskega mesta. Današnji Gdanci se prav tako nič ne bojijo topov g. Ridz Smiglyja, kakor se njihovi predniki niso bali topov kralja Štefana.

3. Gdansk so leta 1919. vkljub večkratnim enodušnim protestom ločili od domovine. Samoodločbo narodov, ki jo je ameriški prezident Wilson proglasil v svojih 14 točkah, so takrat brezobzirno poteptali. Od takrat minula leta so dokazala, da je Gdansk in njegovo prebivalstvo utrpel gospodarsko in kulturno škodo vseh vrst. Pristanišče v Gdansku je v teku zadnjih let izgubilo toliko, da je zdaj že na drugem mestu za Gdinjo.

4. Gdansk je imel od Poljske samo gospodarsko škodo in nobene koristi. Preganjanja, ki so jih Nemci doživljali v teh 20 letih od Poljakov, so zapisana na posebnem listu.

5. Vse to stanje, ki traja zdaj že 20 let, je združilo prebivalstvo v Gdansku v en sam vzklik: Mi hočemo k rajhu!

6. Gdansko prebivalstvo se dobro zaveda, da ura osvoboditve ni več daleč in se bo vsak čas spet vrnilo v nemško državo.

7. Gdansk gleda s posebno ljubeznijo in občudovanjem na svojega voditelja Hitlerja, o katerem je prepričan, da bo izpolnil njegove želje ter uveljavil pravico samoodločbe, tudi za Gdansk, kateremu je bil leta 1919. odvzeta.

Hkraju je Foerster pozval vse zborovalce, naj obljubijo, da bodo ostali edini in složni, pa naj pride karkoli, predvsem pa, da bodo vsak napad na sveta nemška tla odbili z vsemi razpoložljivimi silami ter poslušali vsako povelje, ki ga jim bo dal firer. Tako ne bo več daleč dan, ko se ne bomo zbrali na protestno zborovanje, temveč na proslavo zopetne zedinitve z veliko nemško državo.

Halifax svari Nemčijo

„Doba izvršenih dejstev je minila“ — V pričakovanju sklenitve političnega in vojaškega sporazuma z Rusijo

London, 10. avgusta. z. Zunanji minister lord Halifax, ki je prekinil svoj odmor in se vrnil v London, je sprejel včeraj nemškega poslanika von Dircksena in imel z njim daljši razgovor. Uradno poročajo, da je šlo samo za vljudnosten obisk pred odhodom nemškega poslanika na daljši dopust, v neoficielnih krogih pa priznavajo, da je imel sestanek izrazito političen značaj **Lord Halifax je v imenu angleške vlade ponovno sporočil predstavniku Nemčije, da je doba »izvršenih dejstev« končnoveljavno minila in da bi vsako tako dejanje s strani Nemčije naletelo na složen odpor mirovne fronte. To velja ne samo glede morebitnega napada na katerokoli evropsko državo, marveč tudi glede Gdanska.** Angleška vlada je smatrala za potrebno, da ponovno opozori merodajne nemške činitelje na to, ker kažejo razni znaki na to, da se pripravlja Nemčija na dalekosežne ukrepe.

Lord Halifax je imel danes dolg posvet tudi z državnim podtajnikom Strangom, s katerim sta razpravljala o pogajanjih v Moskvi. V Londonu presojajo situacijo na moskovskih pogajanjih zelo ugodno in zatrjuje se, da bo morala Anglija pristati na koncesije samo še v eni ali dveh nebistvenih točkah. V londonskih krogih se zatrjuje z vso gotovostjo, **da bo v kratkem sklicana izredna seja poslanske zbornice, na kateri bo Chamberlain objavil v Moskvi doseženi sporazum.** Chamberlain je že prej napovedal, da se bo v 14 dneh vrnil v London. To priliko bo izkoristil, da skupno z ostalimi v Londonu zbranimi člani vlade prouči mednarodni položaj. Voditelji opozicije so že dobili pozive, naj pridejo v London, da dobe podrobne informacije o položaju. Čim se bo Chamberlain prepričal, da je večina poslanske zbornice za to, da se sestane zbornica k izredni seji, bo sejo nemudoma sklical.

Kar se tiče vojaških pogajanj, so v londonskih krogih prepričani, **da sedaj, ko je dosežen politični sporazum, ne bodo trajala več ko 14 dni. Splošno računajo s tem, da bosta najkasneje v treh tednih podpisana istočasno politični in vojaški sporazum med Anglijo, Francijo in Rusijo.**

Letalski manevri v Angliji

London, 10. avgusta. AA. (Reuter). **Včeraj zvečer so bile zaradi slabega vremena prekinjene letalske vaje, katere so se pa danes zjutraj nadaljevale. V teku današnjih operacij so poseben uspeh pokazale izvidniške enote.**

Na poti v Moskvo

Prihod, sprejem in odhod francoske vojaške misije iz Leningrada v Moskvo

Pariz, 10. avg. AA. (Havas.) V Leningrad sta prispeli ponoči francosko in angleško vojaško zastopstvo. V pristanišču so jih sprejeli in pozdravili francoski vojaški ataše general Palace, letalski ataše Liguer in angleški vojaški ataše. Dopoldne ob 9. so obiskali ladjo, s katero se je pripeljalo francosko in angleško vojaško zastopstvo, brigadni general Cibisov, načelnik generalnega štaba leningrajske vojaške oblasti, kapitan fregate Kamislini, pomočnik načelnika štaba baltiške vojne mornarice major Denisov, poveljnik mesta Leningrada in druge ugledne osebnosti. Ruska vlada je dala angleškemu in francoskemu vojaškemu zastopstvu na razpolago prostore v hotelu »Astoria«. Popoldne so francoski in angleški zastopniki nadaljevali svojo pot proti Moskvi.

Pariz, 10. avg. o. V političnih krogih mislijo, da se francoski poslanik Naggyar in angleški poslanik Seeds tako dolgo ne bosta zopet sestala z Molotovom, dokler se ne bodo pričela vojaška pogajanja. Kakor se je zvedelo, se bodo vojaška pogajanja v Moskvi pričela v soboto ob prisotnosti vojaških zastopnikov Poljske in Rumunije ter bodo trajala tri do štiri tedne. Ruski tisk je pričel napadati Nemčijo ter je prenehal objavljati očitke proti Chamberlainu.

Tudi Poljaki pošljejo svoje zastopstvo

Pariz, 10. avg. o. Zvedelo se je, da bo tudi poljska vlada odposlala v Moskvo vojaško misijo. Zgodilo se bo to na nasvet Anglije, ki je zahtevala, da mora biti tudi Poljska zastopana pri vojaških pogajanjih v Moskvi.

Japonci groze s prekinitvijo pogajanj z Anglijo

Nezadovoljstvo v Tokiu zaradi angleškega zavlačevanja pogajanj o tiencinskem konfliktu

Tokio, 10. avgusta. AA. (DNB). Japonski strokovnjak za severna kitajska vprašanja, opolnomočeni minister Kato, in angleški veleposlanik Craigie. sta imela danes daljšo konferenco. Dobro poučeni krogi trdijo, da sta razpravljala o nadaljevanju konference za okroglo mizo. Poluradno poročajo, da angleški veleposlanik ni mogel točno povedati, kedaj bodo prispela zahtevana navodila od londonske vlade. Kato je nato izjavil, da japonski vojaški strokovnjaki iz Tiencina ne morejo predolgo čakati v Tokiu. Zaradi tega so sklenili, da se bodo vrnili v Tiencin najpozneje v pričetku prihodnjega tedna. Če bi navodila iz Londona prispela po odhodu japonskih vojaških strokovnjakov, bo japonska vlada odločila, ali naj se pogajanja nadaljujejo, ali prekinejo.

London, 10. avgusta. AA. Uradno potrjujejo, da dosedaj še niso bila poslana nova navodila angleškemu veleposlaniku v Tokiu za nadaljevanje pogajanj z Japonsko. Z iste strani naglašajo, da ni nobenih poročil, da namerava japonsko-vojaško zastopstvo prihodnji teden zapustiti Tokio, če se do tedaj pogajanja ne bodo nadaljevala. Angleška vlada je vedno zastopala stališče, da se ne bo pogajala pod pritiskom.

Angleži ne bodo izročili zahtevanih 4 Kitajcev

London, 10. avgusta. AA. (Reuter). Reuterjev diplomatski urednik je zvedel, da po novih navodilih, ki jih je dobil angleški veleposlanik v Tokiu, sploh ni govora o pristanku Velike Britanije, da bi izročila tiste 4 Kitajce, ki jih Japonci dolže umora.

„Times" o vprašanju priključitve Japonske k osi

London, 10. avg. o. Tokijski dopisnik »Timesa« poroča, da japonska vlada kljub vsem stremljenjem vojaške stranke ne želi spremeniti svoje zunanje politike. Kot bistven činitelj v tem pogledu se smatra zlasti japonska zunanja trgovina, pri kateri sta Anglija in Amerika udeleženi v mnogo večji meri kakor pa Italija in Nemčija.

Solidarnost Francije in Amerike z Anglijo

Tokio, 10. avg. AA. (Reuter.) Francoski odpravnik se je včeraj oglasil v japonskem zunanjem ministrstvu in izjavil, da ima Francija iste interese na Kitajskem kakor Velika Britanija, posebno na finančnem polju. Zato je prisiljena zavzeti stališče do razvrednotenja kitajskega dolarja in do srebrnih zalog na ozemlju britanske koncesije. Poučeni krogi trde, da je francoski odpravnik zahteval od japonske vlade, da prizna skupnost interesov Francije in Velike Britanije. Dalje se je izvedelo, da je včeraj interveniral pri japonski vladi tudi ameriški odpravnik. Japonsko zunanje ministrstvo je odklonilo francoske in ameriške zahteve in izjavilo, da bo japonska vlada tudi v bodoče razpravljala o teh zadevah samo z zastopniki Velike Britanije.

Kitajski poslanik pri Halifaxu

London, 10. avg. AA. (Havas). Zunanji minister lord Halifax je danes dopoldne sprejel v Foreign Office kitajskega veleposlanika v Londonu. Razgovor je trajal tri četrt ure.

Japonski poslanik pri Cianu

Rim, 10. avg. AA. (DNB). Zunanji minister grof Ciano je sprejel snoči tukajšnjega japonskega veleposlanika Širatorija. V japonskih krogih pravijo, da je bil razgovor posvečen sedanjemu političnemu položaju.

Protiangleške demonstracije v Tokiu

Tokio, 10. avg. AA. (Stefani). Pred angleškim veleposlaništvom v Tokiu je prišlo do novih manifestacij proti Veliki Britaniji. Javnost je čim dalje bolj nezadovoljna z angleškim stališčem do pogajanj o tiencinskem vprašanju. »Kokumin« podpira mnenje japonskih vojaških krogov, da je treba čim prej skleniti vojaško zvezo z Italijo in Nemčijo.

Boji v Mongoliji

„Tempsov" posebni poročevalec o zadnjih dogodkih na mandžursko-mongolski meji

Pariz, 10. avgusta. b Tukajšnji »Temps« je poslal na mandžursko-mongolsko bojišče, od koder so v zadnjem času prihajala zelo nezanesljiva poročila o dejanskem razvoju vojnih operacij med mandžursko-japonskimi in mongolsko-ruskimi četami, posebnega poročevalca, ki objavlja svojo prvo reportažo. Iz nje sledi, da so mongolsko-ruski oddelki v spremstvu tankov in letal ter ob neprestanem obstreljevanju nasprotnika s topovi prekoračili reko Kalko, ki jo Japonci smatrajo za naravno mejo med Mandžurijo in Zunanjo Mongolijo. Dolgo časa so ostali na mandžurskih tleh, umaknili so se šele po večjem angažiranju japonskih sil.

Kaj je Ruse vodilo do tega udara, se ne da še točno presoditi. Nekateri mislijo, da je Rusija s tem nudila posredno pomoč maršalu Čangkajšku, ker je prisilila japonske čete, da so se angažirale na tem zelo težavnem bojišču, drugi pa menijo, da je Rusija hotela s tem dopovedati Japoncem, da se bo uprla slehernemu njihovemu poskusu po zavojevanju Zunanje Mongolije. V bistvu gre vsekakor za obmejni spor, ker so Rusi mnenja, da poteka prava meja med Zunanjo Mongolijo in Mandžurijo daleč onkraj reke Kalka, do gričevja severno te reke, ki je velikega strateškega pomena.

Japonski odpor je bil v prvi fazi bojev, nekako ob koncu maja in na začetku junija, zelo šibek. Japonci so izpraznili ves plato Nomankan nad reko Horstengol. Druga faza bojev se je začela z japonsko ofenzivo 3. julija. Rusi so se najprej umaknili, toda samo taktično, kajti že dva dni nato so izvršili nov napad z okoli 200 tanki in spet prekoračili reko Kalko. Vse, kar je sledilo še kasneje, se lahko označi le za skromne incidente brez večjega pomena. Boji pa seveda s tem še niso končani. Pripomniti je končno treba, da so bila dva poročila o velikih letalskih bitkah in še bolj ona o letalskih izgubah močno pretirana. Koliko letal so Japonci dejansko sestrelili, je bilo itak nemogoče točno ugotoviti, saj so se letalski boji. kakor je dejal sam japonski poveljnik, vršili v glavnem nad mongolskim ozemljem in Japonci niso mogli točno ugotoviti, katera ruska letala so dejansko padla na tla.

Nesreče vojaških vlakov na Češkem

Praga, 10. avgusta. br. Zaradi številnih vojaških transportov je nastala v železniškem prometu
ki ima za posledico hude prometne nesreče. V pretekli noči je bilo zabeleženih cela vrsta nesreč, ki so zahtevale tudi človeške žrtve. Med Brežovim in Moravsko Ostravo je davi ob dveh trčil vojaški transportni vlak z osebnim vlakom. Pet vozov osebnega vlaka se je iztirilo in zatrpalo progo. Kmalu za tem je privozil drugi vojaški transportni vlak, ki je z vso brzino zavozil na prevrnjene vozove osebnega vlaka. Več vozov vojaškega transportnega vlaka se je popolnoma razbilo in je bilo po zadnjih vesteh 15 vojakov ubitih, nad 40 pa več ali manj hudo ranjenih. Danes ob 11. dopoldne se je pripetila druga huda nesreča. Blizu Vlaške Mesarice sta trčila osebni vlak in vojaški transportni vlak. Več vozov osebnega vlaka in trije vozovi vojaškega vlaka so bili razbiti. Število smrtnih žrtev še ni znano. Dosedaj so prepeljali v bolnišnico 18 hudo ranjenih.

Ley o letošnjem kongresu nacistov

Berlin, 10. avgusta. AA. (DNB.) Vodja delovne organizacije dr. Ley je izjavil zastopniku lista »Völkischer Beobachter«, da so vsakoletni kongresi narodnosocialistične stranke v Nürnbergu velike manifestacije narodne moči. Njih namen je, da stalno obnavljajo narodnosocialistične revolucionarne sile in energije. Ko je voditelj rajha Hitler izbral za letošnji kongres geslo »strankarski kongres miru«, je hotel manifestirati, da v Nemčiji ne vlada taka nervoznost, kakor v ostali Evropi, in da je tudi ne želi. To geslo bi moralo postati geslo vsega sveta in bi moral drugi državniki spreviděti, da želi Nemčija samo to, da jo drugi puste pri miru. S tem geslom je Nemčija sporočila svetu, da ji je najnujnejša naloga ohranitev miru.

Beležke

Ostrejši ton v Zagrebu

V zadnjih dneh je »Hrvatski dnevnik« znatno poostril ton svojega pisanja. V včerajšnji številki se odločno objašnjuje z nekim člankom v beograjskem lističu »Političko privredni glasnik«, ki ga je napisal Dušan Nikolajević. Pri tej priliki poudarja »Hrvatski dnevnik«, da ni razlike med onimi, ki si pod unitarizmom predstavljajo centralizem in hegemonijo ter med tistimi, ki stalno govorijo o sporazumu, pri tem so ostali hegemonisti in nosijo v svojem srcu misel diktata. Toda, naj se ti sporazumaši še tako spretno maskirajo, svojih rogov skriti ne morejo. »Hrvatski dnevnik« poudarja, naj nihče niti trenutek ne misli, da bi Hrvatska kdaj koli mogla pristati na kako podrejenost. Brez stvarne in formalne enakopravnosti, brez stvarnih in formalnih garancij za to enakopravnost ni in ne more biti sporazuma.

Kakor poročajo iz Zagreba, so strokovnjaki svoja posvetovanja končali ter odpotovali. Dr. Šutej se je odpeljal v Sarajevo.

V sredo je obiskal v Kupincu dr. Mačka zemljoradniški prvak dr. Branko Čubrilović. Kdaj se bodo dr Mačkove konference nadaljevale, ni znano.

Lloyd Georgova poslanica češkoslovaškemu narodu

Dne 9. avgusta je poteklo 21 let, odkar so zapadne velesile priznale češkoslovaško neodvisnost ter češkoslovaški narodni svet za predstavnika bodoče češkoslovaške države. Ob tej priliki je naslovil Lloyd George poslanico na češkoslovaški narod, v kateri izreka svoje simpatije njegovim težnjam ter izraža upanje, da bo še doživel vstajenje.

Nekaj za juriste

»Delavska politika« objavlja besedilo službene pogodbe, ki jo je sklenila Delavska zbornica v Ljubljani s svojim novim referentom g. Francem Prežljem. Pogodba obsega 11 točk. Uvodoma je rečeno, da je služba doživljenska in Delavska zbornica se je odrekla pravici, da jo odpove. Službeni prejemki g. Prežlja znašajo začetno 3600 din in se povišujejo vsako leto do 4500 din. Delavska zbornica se je obvezala, da bo v svojih proračunih poskrbela za kritje vseh obveznosti iz te službene pogodbe. Vse davke, takse, zavarovalnine, pokojninske prispevke in vse eventuelne še druge dajatve prevzema Delavska zbornica na svoj račun, ne glede na morebitne drugačne zakonske določbe. Za pokojninsko zavarovanje velja, da je g. Preželj zavarovan že od 26. marca 1930 na osnovi današnjih svojih službenih prejemkov. Za slučaj bolezni sme, če bi bolezen trajala več nego eno leto, Delavska zbornica službeno razmerje odpovedati, toda le, če je medtem Pokojninski zavod pravomočno priznal g. Prežlju pristoječo pokojnino. Za slučaj, da bi g. Preželj mogel zopet opravljati svojo službo, se vrača na svoje mesto z vsemi starimi pravicami. V slučaju vojske ali mobilizacije mu pripada 60 odstotna plača. Delavska zbornica se je odpovedala zakonski pravici odpovedi službenega razmerja iz razlogov § 239 obrtnega zakona, razven za slučaj, da je g. Preželj bil zaradi enega izmed teh zakonskih odpovednih razlogov pravomočno kazensko obsojen. Toda tudi v tem slučaju ima g. Preželj pravico se pritožiti na posebno razsodišče. Delavska zbornica ne more razrešiti službenega razmerja niti s pristankom g. Prežlja, pač pa ima g. Preželj po preteku petih let odpovedni rok 6 mesecev. Ako bi Delavska zbornica prenehala, preidejo obveznosti iz te pogodbe na pravnega naslednika, odnosno na oblastvo, ki bi prevzelo likvidacijo njenega premoženja. Na koncu sta se g. Preželj in Delavska zbornica zedinila še na določbo, da bodoča zakonodaja ne more vplivati ali spreminjati določil predmetne službene pogodbe. Delavska zbornica pa se je še posebej odpovedala ugovarjati pogodbi zaradi prikrajšbe nad polovico...

Pravo delo

Novosadski »Dan« je edini jugoslovenski dnevnik v Vojvodini, ki se mora kljub temu vedno boriti z velikimi finančnimi težkočami. To pa ga ne ovira, da ne posveča kljub svoji politično oportunistični liniji pozornost vsem jugoslovenskim vprašanjem. Tako se ponovno bavi s problemi raznih naših pokrajin. Sedaj posveča že teden dni sem sleherni dan skoraj celo stran našemu Prekmurju, o katerem je objavil toliko zanimivega gradiva, kakor še noben hrvatski, ali srbski list. Na poljuden in objektiven način seznanja svoje prijatelje z vsemi gospodarskimi, socialnimi, prosvetnimi in političnimi problemi našega Prekmurja. Skoraj istočasno je objavil subotiški bunjevski »Neven« celo stran opisov naše Gorenjske, ki kažejo, kako gledajo na naše slovenske prilike sinovi ravne Vojvodine.

Problem zamenjave manjšinskega prebivalstva

Novosadski »Dan« posveča problemu zamenjave manjšinskega prebivalstva med posameznimi državami uvodnik, v katerem izreka polno razumevanje Mussoliniju za njegov namen, nacionalno očistiti južno Tirolsko. »Dan« javlja dalje, da se bavi Nemčija resno z mislijo, da bi poklicala domov vse Nemce, ki žive danes na Madžarskem in v Rumuniji. Po mnenju novosadskega lista ne obstoji nobenih ovir za to, da bi zamenjal rajh svoje rojake tudi s prijateljsko Jugoslavijo. »V rajhu živi okoli 150.000 Slovencev in Hrvatov. Število nemške narodne manjšine v Jugoslaviji je nekoliko večje. Zato bi Jugoslavija izselila v sporazumu z rajhom predvsem Nemce iz Slovenije, ki so itak sami priseljenci na čelu s Kočevarji in pa Nemce v Vojvodini, ki bi pomenili za nemško narodno gospodarstvo veliko pridobitev. Saj so to sami kmetje, ki jih Nemčija danes tako nujno potrebuje, da išče poljedelskih delavcev celo na našem jugu. Taka izmenjava prebivalstva bi bila samo v korist rajha in Jugoslavije, ker bi odstranila kamen spodtike za eventuelne spore, ki so v naši dobi nacionalizma skoraj neizbežni.«

Film „Zapadni zid"

Nemški listi poročajo, da so pričeli 10. avgusta predvajati v vseh nemških kinih namesto tedenskega pregleda film »Zapadni zid«. Film prikazuje nemške utrdbe na zapadni meji ter ima namen utrditi vero nemškega ljudstva v nezavzetnost tako zvane Siegfriedove linije. Film, ki je dolg okoli 1200 metrov, bodo predvajali tudi v vseh prijateljskih državah.

Položaj v Španiji v francoski luči

Maršal Petain upa, da bo mogoče paralizirati vpliv osi in končno le pridobiti Španijo za nevtralnost v primeru vojne

Rim, 10. avgusta. AA. (Stefani.) Iz Burgosa poročajo, da pričakujejo tam za danes ali jutri preosnovo vlade. General Franco je že podpisal odlok o imenovanju Serana Sunerja za predsednika politične junte, generala Munosa Grandea pa za glavnega tajnika, šefa milice in generala Pedra Castilla pa za podtajnika falange.

Petainove nade glede Španije

Pariz, 10. avgusta. b. Francoski listi posvečajo položaju v Španiji slej ko prej veliko pozornost. Nekateri doznavajo, da je maršal Petain osebno informiral zunanjega ministra Bonneta o svojih vtisih o španskem zadržanju za primer splošnega konflikta. Petain je mnenja, da bo mogoče najti rešitev, ki bo dovolila, da se enostranski vpliv osi v Burgosu paralizira in Španija dokončno odloči za politiko popolne nevtralnosti.

V političnih krogih pa primerjajo položaj današnje Španije s položajem Avstrije v letih 1934 do 1936, ko sta se narodni socializem in katolicizem istočasno borila za oblast. Španija je trenutno tam, kjer je bila Avstrija, ko je bil knez Starhemberg imenovan za voditelja domovinske fronte, v kateri so se vtopile hajmverovske organizacije. Vpliv cerkve, ki ne prikriva svojih totalitarnih nagibov, je v Španiji zelo velik. Zato je razumljivo zanimanje Vatikana za razvoj španske krize. Katoliška cerkev hoče preprečiti, da bi se tudi v Španiji kot katoliški državi ponovil avstrijski primer, to se pravi, da bi se tudi v Španiji uveljavil totalitarni pokret, ki bi cerkev prerasel.

General de Llano pri zunanjem ministru

Burgos, 10. avgusta. AA. (DNB.) General Queipo de Llano, ki se je vrnil s počitnic, je obiskal danes dopoldne zunanjega ministra generala Jordana.

Novi statuti španske falange

Uradni list Francove vlade je objavil te dni nove statute španske falange, osnovne državne organizacije v nacionalistični Španiji, ki je precej slična organizaciji narodno socialistične stranke v Nemčiji ali fašistične stranke v Italiji. Novi statuti dajejo predvsem večjo oblast in avtoriteto generalu Francu kot »caudillu« ali vodji španskega naroda. Vrhovna organa falange sta nacionalni svet in politična junta. Polovico članov junte določi nacionalni svet, polovico pa general Franco, ki imenuje tudi njenega predsednika. Oblast junte je delegirana od nacionalnega sveta. Junta proučuje vsa vprašanja ki se tičejo neposredno falangističnega pokreta, in je njegov stalni organ.

Nacionalni svet bo sestavljalo 75 članov, po položaju pa bodo njegovi člani tudi vsi aktivni ministri. Predsednik nacionalnega sveta je caudillo. Nacionalni svet bo pristojen glede vseh vprašanj ki se tičejo državne ureditve in falangističnega pokreta, pa tudi glede zunanje politike. V gospodarskem pogledu bo med drugim naloga falange, da organizira zastopstvo stanov po načelu, da se morajo interesi posameznikov podrediti interesom skupnosti. Kakor predsednik politične junte ali izvršnega odbora stranke tako bo tudi generalni tajnik falange imenovan neposredno od caudilla. Dolžnost predsednika politične junte bo, da bo skrbel za povezanost med državo in falango v znamenju najpopolnejše harmonije glede skupnih političnih ciljev. Kakor v Italiji, bo tudi v Francovi Španiji generalni tajnik stranke (falange) obenem državni minister, in sicer verjetno notranji minister, da bo tako povezanost med stranko in državo zajamčena že v isti osebi.

Politična junta je po svojih funkcijah posvetovalni organ vlade, s katero bo neprestano v stikih; z drugo besedo, vlada bo odvisna od junte, ki bo tvorila vez med generalom Francom kot »caudillom« in ministri. Sklepi vlade ne bodo torej več rezultat ministrskih posvetovanj temveč odločitev politične junte, sprejetih v sporazumu z nacionalnim svetom. Povezanost med falango in državo bo prišla med drugim do izraza tudi s tem, da bodo glavni funkcionarji falange, kakor predsednik, podpredsednik in generalni tajnik, obenem ministri.

Falanga je odslej edina dovoljena stranka v Španiji. V njenih vrstah se bo zbirala španska mladina, pa tudi vojaki in bivši bojevniki ter zastopniki bivše stranke Prima de Rivere (prave predhodnice današnje falange). Vojaški element je v falangi posebno močno zastopan. Tako so v tej enotni stranki zastopani sedaj bivši Riverovi falangisti, nadalje tradicionalisti in monarhisti ter vojaki.

Zunanja politika severnih držav

Oslo, 10. avg. AA. (DNB) Redni letni sestanek zunanjih ministrov 4 severnih držav je tokrat določen za konec meseca avgusta v Oslu.

Oslo, 10. avgusta. AA (DNB) »Dagbladet« komentira danes razgovor med finskim zunanjim ministrom in zastopnikom časopisa »Allgemeine Zeitung« in piše: »Zunanji minister severnih držav se bodo razgovarjali konec meseca avgusta v Oslu o skupnih interesih. Vse kar se je zgodilo od zadnjega sestanka, kaže, da je čedalje težje ohraniti stvarno enotnost v zunanji politiki severnih držav. Stvarni položaj je pri severnih državah tako različen, da bi bila v primeru vojne enaka politika vseh severnih držav popolnoma nemogoča. Danska in Finska sta najbližje ognjišču, na katerem bi izbruhnila morebitna svetovna vojna, obe pa sta orientirani strogo nevtralno. Za Švedsko in Norveško bi zemljepisni položaj in čisto praktične razmere igrali odločilno vlogo. Spričo takšnih okolnosti ni mogoče niti misliti na kako skupno zunanjo politiko severnih držav.

Program nove nizozemske vlade

Haag, 10. avgusta. AA. (DNB) Nova vlada je danes prisegla. Predsednik vlade de Geer je časnikarjem izjavil, da bo nova vlada nadaljevala s tradicionalno politiko neodvisnosti države brez vsakih omejitev.

Oton Habsburški pride te dni v London

London, 10. avg. o. Kakor poroča »Daily Herald« bo prišel te dni v London na obisk Oton Habsburški. Njegovi angleški prijatelji so že pripravili teren pri angleških službenih krogih, ki ne nasprotujejo njegovemu prihodu. Zvedelo se je, da stremi Oton Habsburški po vzpostavitvi monarhije na Madžarskem.

Kolonije — poslednja nemška zahteva

Vodja nemške kolonialne lige general von Epp je o priliki otvoritve kolonialne razstave v Dresdenu govoril o nemških kolonialnih zahtevah in dejal med drugim: »Rešitev kolonialnega vprašanja bo poslednja etapa obnove nemškega rajha. Politični nasprotniki morajo končno uvideti, da je naša zahteva po vrnitvi kolonij odločna zahteva, ki je ni več mogoče odbijati. Države, ki drže nemške kolonije v svoji posesti, hočejo ohraniti svoje enostranske gospodovalne pravice, zapirajoč s tem velikemu narodu dostop do njegovega življenjskega prostora. Te države se vežejo sedaj s svojimi nasprotniki in jim izdajajo svoje vojaške tajnosti samo zato, da ne bi avtoritarnim državam vrnile, kar je pravno njihova last. Napačna je domneva, da mi ne bomo postavili kolonialnega vprašanja, dokler ne bodo rešeni drugi problemi.«

Grški, turški in rumunski manevri istočasno

Ankara, 10. avg. AA. (Havas). Turški časopisi pišejo, da bosta imeli rumunska in grška vojska istočasno svoje vaje kot turška vojska. Kakor je znano, bodo turški vojaški manevri od 15. do 21. avgusta v Trakiji.

Slovaki se bodo borili na strani Nemčije

Bratislava, 10. avg. o. Podpredsednik vlade prof. Tuka je izjavil v razgovoru z nemškimi novinarji, da se bo v bodoči vojni slovaška vojska borila na strani Nemčije.

Egiptsko vojaško zastopstvo v Turčiji

Ankara, 10. avg. AA. Egiptsko vojaško zastopstvo bo v kratkem prispelo v Turčijo, da se seznani z organizacijo turške vojske. Vodil jo bo general Hasan Seidi paša, poveljnik egiptske artiljerije. Ostalih 6 članov zastopstva bodo višji častniki vojske, mornarice in letalstva.

Nov turški poslanik v Berlinu

Berlin, 10. avgusta. AA. Nemška vlada je dala agrema za novega turškega poslanika v Berlinu Husreva Gereda. Dosedanji poslanik Hamdi Arpag je že zapustil Berlin.

Silno neurje ob gornjem Dunavu

Linz, 10. avgusta. AA. Ob gornjem Dunavu so divjale velike nevihte. V dolini Auracha je hudournik odnesel 14 mostov. Neurje je terjalo tudi več človeških žrtev.

Požar na ameriškem parniku

New York, 10. avgusta. AA. Na ameriškem tovornem parniku »Pipestonu«, ki plove iz New Yorka v Havre s tovorom bakra, aluminija in drugega blaga, je nastal tisoč milj od ameriške obale požar. Klicem na pomoč se je odzvalo več ladij. Pričakujejo jih v kratkem na kraju nesreče, da rešijo 40 mož posadke.

Iz državne službe

Beograd, 10. avg. e. Upokojeni so učitelji in učiteljice: Fr. Grm v gluhonemnici v Ljubljani, Franc Musar v Zidanem mostu, Ivan Rakoci v Gomilici, Ana Grebenc v Ptuju, Angela Kenda v Kamniku, Uršula Mazi v Borovnici, Gabrijela Drašček v Zalogu.

Premeščen je za asistenta 7. pol. skupine v drž. zdravilišču v Topolšici dr. Svetolik Božinović, doslej asistent splošne drž. bolnišnice v Beogradu.

Napredovali so za višje veterinarske pristave pri sreskem načelstvu v Ljubljani dr. Fran Kovač, pri sreskem načelstvu v Laškem dr. Slavko Malenšek in pri sreskem načelstvu v Slov. Konjicah dr. Maks Kozinc.

Vremenska napoved

Zemunska: Hladneje, po večini jasno v zahodnih krajih, v ostalih delih države, delno oblačno, ponekor bržkone krajevne nevihte z nalivi.

Dunajska: Pojemajoča oblačnost, šibko vetrovno, porast temperature.

Naši kraji in ljudje

Lepo je v Poljanski dolini

Tja do Škofje Loke se nam odpira nezastrt razgled. Za Škofjo Loko pa se dvigajo prijazni holmci, obraščeni s temnimi gozdovi, tu pa tam se med njimi svetlikajo jasne livade. Bele cerkvice na vrhovih se kopljejo v solncu.

Za Škofjo Loko sta dve veliki zaseki: dolina, ki vodi ob Sori v Selško dolino tja daleč k zadnjim obronkom Julijskih Alp, leva pa vodi ob Poljanščici po lepi Poljanski dolini do Žiri, do središča slovenske čipkarske domače obrti. V Poljanski dolini je več prijaznih letovišč.

Prav priljubljeno letovišče v Poljanski dolini so Poljane, oddaljene 15.5 km od postaje v Škofji Loki. Poljane imajo pa tudi direktno avtobusno zvezo z Ljubljano in z vsemi vlaki na postaji Škofja Loka.

Pri Poljanah se zadržujejo vsako leto otroške kolonije; izreden porast gostov, ki prihajajo v Poljane na letovišče, pa kaže, kako postajajo Poljane od leta do leta bolj priljubljene. Poljane imajo ob Sori lepo kopališče, njih okolica je pa vsa polna krajših in daljših izletov.

V Poljanah je več dobro urejenih gostinskih obratov, ki nudijo po zmerni ceni dobro oskrbo. Tamošnje Tujskoprometno društvo rado daje vse potrebne informacije. (—)

V DOMAČA LETOVIŠČA

Bohinj, Cerknica, Dolenjske toplice, Dovje-Mojstrana, Gorje, Jezersko, Kostanjevica, Laško, Novo mesto, Metlika, Poljane, Višnja gora, Polževo, Radovljica, Sevnica, Škofja Loka, Tržič, Žirovnica itd.

Informacije: Tujskoprometna zveza zast. Putnik, Ljubljana, Tujskoprometna društva

Pred sokolskim praznikom v Vitanju

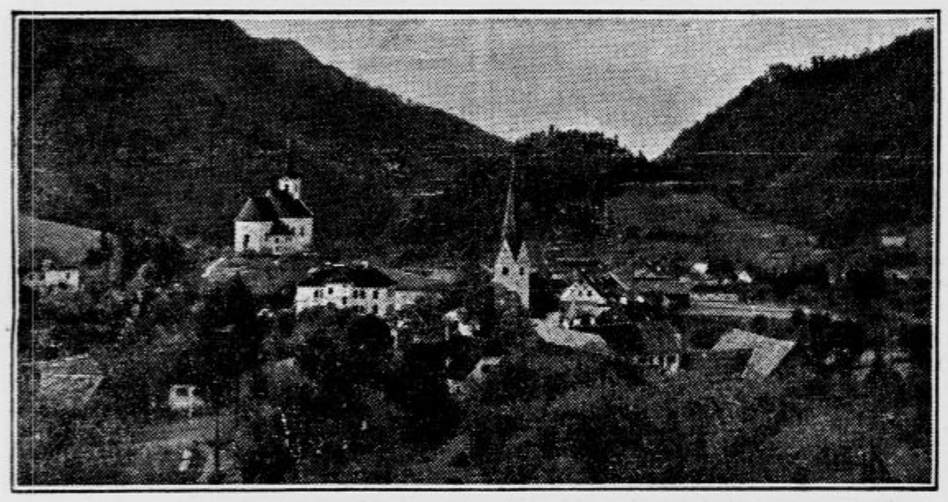

Vitanje — Slovenska Črna gora — se spet odeva v prazno obleko. Komaj se je malo poleglo navdušenje po izletu nacionalne mladine v našem lepem trgu, ki je napravila na vse prebivalstvo lep vtisk, že se vršijo priprave za sokolski nastop, združen z ljudskim rajanjem, ki bo v nedeljo 13. t. m. na letnem telovadišču v Vitanju.

Telovadnica je vsak večer polna neumornih telovadcev in telovadk kakor tudi naraščaja, ki se pridno pripravljajo za nastop. Na letnem telovadišču kar mrgoli marljivih sester in bratov, ki pripravljajo telovadišče in veseličnl prostor, da bodo gostje čim udobneje prebili veselo popoldne med nami.

Ker se mora vitanjski Sokol boriti z raznimi težkočami in ovirami, vabimo tudi sosedna bratska društva in prijatelje Sokola, da nas obiščejo in nas podpro. Poleg lepega nastopa in veselice boste imeli užitek tudi v naši lepi naravi, saj slovi Vitanje kot zelo lep pohorski kotiček.

— **Pri ljudeh višje starosti, ki trpe na nerednem čiščenju,** nudi pogosto naravna **»Franz-Josefova«** grenka voda, zaužita skozi osem dni dnevno po 3—4 kozarce, zaželjeno odprtje in s tem trajno polajšanje. Zahtevajte povsod **»Franz-Josefovo** vodo.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485 25 V 35.

Sokolski praznik v Železnikih

Železniki, 10. avgusta

Vse te dni je v naši sokolski dvorani zelo živahno. Vidi se, da se bliža dan velike slavnosti. Naš Sokol bo dobil svoj prapor in kar je zelo pomembno, kumoval bo pri razvitju naš najuglednejši Sokol br. Engelbert Gangl. Slavnostni dan bo v nedeljo 13. t. m. in se bodo ta dan pri nas zbrali vsi nacionalno zavedni prebivalci kraja in okolice. Slavnostna prireditev bo predstavljala okrožni sokolski zlet vsega škofjeloškega okraja.

Na našo slavnost vabimo vse brate in sestre gorenjske in ljubljanske sokolske župe in vse prijatelje sokolstva. Oglejte si našo lepo dolino, saj imate zato najlepšo priložnost. V nedeljo bodo vozili avtobusi gg. Benedika in Ješeta vse udeležence izleta po znižani ceni 8 din in na razpolago bodo tudi avtomobili, ki bodo vozili od železniške postaje v Škofji Loki do Železnikov po 5 din tja in nazaj in bo od vlaka, ki prihaja z Jesenic ob 11.39 in od vlaka, ki prihaja iz Ljubljane ob 12.24.

V nedeljo popoldne na svidenje v Železnikih!

Le lasuljar zna napraviti lasulja

kakor more perilo čisto oprati le dobro milo. Terpentinovo milo Zlatorog da gosto belo peno, ki z lahkoto odstrani vsako umazanijo. Le malo truda - in perilo je snežno belo, prijetno poduhteva in ostane dolgo trdno.

TERPENTINOVO MILO **Zlatorog**

Opozorilo onemoglim in starim

Ljubljana, 10. avgusta

S pravilnikom o zbiranju in uporabljanju podpornega sklada za starost in onemoglost je predvideno izplačilo podpor osebam, starejšim od 21 let, ki so: a) nad 2/3 onemogle in dela nezmožne ter imajo v času po 1. VII. 1925 vsaj 250 tednov članstva pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev, ali pa so stare nad 70 let in imajo v času po 1. VII. 1925 vsaj 500 tednov članstva pri OUZD; b) siromašnega stanja, navezane na podporo in ne spadajo med uslužbence, ki so zavezani pokojninskemu zavarovanju nameščencev.

Vse one osebe, ki so zgornje pogoje izpolnile pred 1. IX. 1937, bi morale vložiti prošnje za priznanje podpore najkasneje do 1. VII. 1938. Več prizadetih oseb v določenem roku prošenj sploh ni vložilo, ali pa so vložili prošnje po preteku gornjega roka in je OUZD take prošnje kot prekasno vložene zavrnil.

Z dopolnitvami pravilnika, ki so bile objavljene dne 26. VII. 1939, pa je določen nov rok za vložitev prošenj in sicer do 1. IX. 1939.

Opozarjamo vse one osebe, ki so bile že pred 1. IX. 1937 nad 2 tretjini delanezmožne in so imele v času od 1. VII. 1925 do 1. IX. 1937 nad 250 tednov članstva, odnosno so pred 1. IX. 1937 izpolnile 70. leto starosti in so imele nad 500 tednov članstva, pa prošnje za podporo sploh niso vložile, da zahtevajo takoj od Okrožnega urada za zavarovanje delavcev tiskovino za vložitev prošnje in vlože prošnjo pred 1. IX. 1939.

Vsi oni pa, ki so prošnjo prekasno vložili (po 1. VII. 1938) in je bila zaradi tega prošnja zavrnjena, naj v istem roku pri OUZD pismeno zahtevajo, da se vzame njih prošnja ponovno v pretres.

Za bodoče pa velja pravilo, da mora sleherni upravičenec zaprositi za priznanje podpore **najkasneje v roku 1 leta,** odkar je izpolnil pogoje (postal nad 2 tretjini delanezmožen ali izpolnil 70. leto starosti). Prošnje, ki bi bile vložene po preteku 1 leta, more OUZD odkloniti.

Delavska zbornica v Ljubljani

Uspehi Sokola v Radomljah

Radomlje, 10. avgusta

Radomeljski Sokol je letos proslavil 20 letnico svojega obstoja. Kal sokolskega semena je vzklila v Radomljah po setvi našega prvega sokolskega društva na slovanskem jugu. — Ljubljanskega Sokola. To seme položeno v rodovitna tla, je obrodilo tisočeren sad in preteklo nedeljo je slavilo društvo 20letnico svojega plodnega dela in ob tej priliki razvilo svoj društveni prapor.

Na predvečer je društvo priredilo na čast sestre kumice telovadno akademijo na letnem telovadišču ob svitu reflektorjev, Društvo je ob tej priliki pokazalo delo svoje telovadnice in ob zaključku s simbolično vajo »Družina« tudi svojo številčno moč.

Drugi dan dopoldne so se vršile okrožne tekme kamniškega okrožja in sicer dece ter naraščaja. Društvo pa se je poklonilo spominu umrlih bratov, ter imelo slavnostno sejo. Popoldne ob 15. se je pričelo svečano razvitje prapora, ki bo ostalo sleherneme prisotnemu v spominu, zlasti konec zanosnega govora staroste br. Potokarja, ko je izročal novo razviti prapor br. praporščaku. Po razvitju se je razvila po vasi povorka, pozdravljana od številnega občinstva. Nato je sledil nastop, na katerem je sodelovala tudi vzorna vrsta Sokola Ljubljane. Po nastopu je bila narodna zabava.

Podlo izkoriščanje revščine

Jesenice, 10. avgusta

V zadnjih dnevih je bilo že več poročil iz naših in hrvatskih krajev, kjer brezvestni agentje izkoriščajo naše, po zaslužku hrepeneče delavce. Predstavljajo se za zastopnike raznih družb, ki nudijo našim ljudem zaslužek v raznih tujih državah, v prvi vrsti pa v Nemčiji. Sleparski agentje pripovedujejo brezposelnim delavcem, da jim lahko preskrbe vsa dovoljenja za potovanje v tujino v najkrajšem času, in to za majhne stroške. Najnovejši sleparski trik je ta, da jim ponujajo potne liste onih naših delavcev, ki so že delali v Nemčiji in so se vrnili. »Majhni stroški« pa v mnogih primerih narastejo od 300 do 700 din in je bilo v zadnjem času že mnogo takih žrtev, ki so si ta denar odtrgale od ust, ali pa izposodile ter ga izdale za razne dokumente pod tujimi imeni. Sleparski agentje so svojim žrtvam pripovedovali, da zadostuje za vsakega človeka, ki hoče v inozemstvo, samo listina kakega drugega, ki je tam že bil.

Nedavno smo poročali, kako so to grdo izkoriščanje revnih delovnih moči razkrili v Mariboru in v Zagrebu, zdaj pa imajo tudi Jesenice podobno zadevo. Na kolodvoru so oblastni organi ustavili 17 delavcev iz dravske in savske banovine, ki so bili namenjeni v Nemčijo in so imeli izkaznice na tuja imena. Vsi ti ljudje so žrtve brezvestnih agentov in kar je prav značilno, med njimi je 12 nepismenih — vsi pa izpovedujejo, da so že dolgo časa brez posla in da so z veseljem in v najboljših nadah sledili agentom, ki so jim obetali za daljše časa zaposlitev v tujini. Izposodili so si denar ter plačali z njim ponarejene in na tuja imena glaseče se dokumente. Ko se je na Jesnicah izkazalo, da so žrtve sleparjev, so bili vsi izpuščeni in bodo morda izpovedi teh revežev pomagale pri razkrinkanju sleparske organizacije, ki je, kakor vse kaže, razpredena po vsej državi. Da ne bi bilo še več žrtev podlih sleparjev in izkoriščevalcev, opozarjajo oblastva na § 222 kaz. zakona, ki določa za vse, ki se poslužujejo listin pod drugim imenom, zaporno kazen do pol leta in visoke globe. Vse na Jesenicah zajete žrtve sleparskih agentov so po zaslišanju izpustili in jih bodo odpremili v domače kraje.

Tatovi so oplenili veliko viničarijo

Gornja Radgona, 10. avgusta

Do zadnjega časa je tatinska tolpa našemu okolišu prizanašala, kar je zasluga tukajšnjega orožništva, ki je budno na straži. V noči na torek pa je bilo v Zbigovcih pri Gornji Radgoni vlomljeno v viničarijo z gosposko hišo, last odvetnika dr. Lenarta Boezia iz Gornje Radgone. Po množini odnešenega blaga in jestvin se da sklepati, da je bila na delu večja tolpa, med katero so bili tudi taki, ki so jim razmere dobro znane. Neznanci so se splazili v hišo na ta način, da so si pri bližnjem sosedu izposodili klop, ki so jo prislonili k oknu, v katerem so skrivili železni križ toliko, da se je splazil prvi v notranjost, kjer je odprl zapah glavnih vrat na ta način, da ga je delno razbil, delno pa usločil železje.

V notranjosti so prebrskali v vseh sobah vse omare in odnesli vse perilo, posteljnino, nekaj obleke, ki jo je imel gospodar v goricah, nadalje nov daljnogled, vse jestvine, cigarete in cigare. Skupna škoda znaša več tisoč dinarjev. Ker je bilo odnešenih več reči, ki jih tatinska tolpa ne bo mogla rabiti zase, je verjetno, da jih bo skušala razpečati. Ljudje se svarijo pred nakupom takih predmetov od sumljivih prodajalcev in se naprošajo, da vsako sumljivo razpečavanje prijavijo orožniški postaji v Gornji Radgoni.

Usoda našega izumitelja. Že v oktobru l. 1937. je v uradu za varstvo industrijske lastnine prijavil svoj patent uradnik »Jugočelika« v Varešu, Danilo Pavlović. Mož je izumil nov sistem železniških tirov, pri katerih se ne more tam, kjer se en del tirnice dotika drugega, dogoditi nobena nesreča. Doslej so strokovnjaki ugotavljali, da je bilo največ nesreč tam, kjer so majhne vrzeli med tirnicami. Kadar vlak vozi preko teh vrzeli, občutijo vsi potniki stresljaje in baš na takih mestih se dogajajo nesreče. Izumitelj Pavlović je iznašel način, po katerem so na normalnih in ozkotirnih progah tračnice tako tesno spojene, da ni pri vožnji nobenih tresljajev, še manj pa nesreč. Ko so naši strokovnjaki pri patentnem uradu in pri železniški direkciji proučevali njegove načrte, se je pojavil v inozemstvu podoben izum. Italijanski profesor Castarna v Milanu se je ukvarjal že precej časa z istim problemom in zdaj že praktično proučujejo njegov izum na železniški progi Milano — Benetke. Zaradi počasnega uradovanja naših oblastev, ki imajo opravka s patenti, bo tako naš izumitelj izgubil uspehe in sloves svojega izuma.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Mariborski festival — ljudski praznik

Ljubljana, avgusta.

Ali ni malce paradoksalna ta naša velika ljubezen do vsega, kar nosi pečat in vonj podeželja? Istočasno ko propagiramo ljubezen do zemlje, do človeka z žuljavimi rokami, do kmečkih kolib in narodnih noš, pa se temu ljubemu kmečkemu človeku na dražbi prodaja zadnja njivica ali

Skupina Kožuharjev v sprevodu Kurenta (Sv. Marko niže Ptuja)

travnik, mu jemlje za neplačane dolgove in davke poslednja svinja in edina krava iz hleva.

Ali ni naše nagnjenje do tega kmečkega človeka malce preveč velikodušno in filantropsko? Da o povezanosti med našim podeželjem in našo »gospodo« niti ne govorimo, ker je te povezanosti presneto malo.

In to naše kmečko ljudstvo, ki je skoraj edini čuvar naše narodne duševnosti, se nam je na mariborskem narodnem festivalu razkrilo...

Pred več tisočglavo množico ljudi, ki je zasedla prostore na igrišču SK Železničarja, se je razvijal mogočen spored prvega našega narodnega festivala, kjer so si podali roke Štajerec, Panonec in Belokrajinec. Iz slehernega obredja, prizora in iz sleherne igre je zazvenela duša primitivnega človeka, ki si ni vedel razložiti nobenega prirodnega zakona; ki je videl v vsakem drevesu božanstvo, v vsakem naravnem pojavu zle ali dobre duhove... Z obredji se je odkupil zlim bogovom, da so

Prleški trobentač iz skupine Kurentovega sprevoda

sprevodi, ostanki nekdanjih obredij... Raból, v slamo zavit fant nori po vasi, dokler mu ne snamejo odela, da ga sežgo; prav tako Zlodej, v hudičevo šemo napravljen fant, Plesači...

Zoper kugo, ki je nekoč razsajala po vaseh in pobirala neštete žrtve, ni bilo zdravila. Le eno edino orožje je imel človek proti tej zavratni morilki — vražo, zagovor, obredje. Z lesenim plugom je zaoral brazdo okoli vasi ali dvorišča in kuga ni mogla v vas. Oranje pa je moralo biti zaogrnjeno v plašč obreda. Plug je bil bogato okrašen, prav tako fantje, ki so ga vlekli in predstavljali konje ter trije priganjači — kožuharji. Kravji zvonci, ki so jim viseli okoli pasov, so preteče pozvanjali in preganjali zlega duha. Kugo je že zdavnaj pregnala zdravniška veda, obred Oračev pa se je ponekod ohranil še do danes. Na Dravskem polju, v Lükariji in vzhodni Prlekiji še danes opravljajo ta obred na Pustno nedeljo in ponedeljek.

V Mešterskih plesih, ki so še ohranjeni po Prekmurju in so jih izvajali Beltinci, je simbolizirano delo kmečkih obrtnikov. v Tkaléčkem delo tkalcev, v Šoštárskem pa delo čevljarjev. V prvem si fantje med poskokom pretikajo med koleni robček, simbol tkalskega čolniča, v drugem pa fant poklekne na eno nogo, dekle mu položi na koleno svoj »šolniček« in oba ponazorujeta delo čevljarja, ki »šivlje, štepljе in zabija klinčece«. Plese je spremljala godba domačega zbora, ki ga vodi Ivan Kociper; muzikantje so pravi virtuozi. Oboje je moglo nastati le v Prekmurju, med temi ljudmi, tako muzikaličnimi in dovzetnimi za vse, kar je lepega.

Rüsa - Orači - Mešterski plesi

Zlasti zimski čas je bil poln obredij, v katerih je ljudstvo simboliziralo borbo zime in pomladi. Ljudska domišljija je dala zimi podobo pošasti, podobne kameli — imenovalo jo je Rüsa in z njo ponekod strašilo poredne otroke. Prav tako strašen je Rüsin priganjač, ki ima na glavi dva mogočna rogova, vodi pošast od hiše do hiše in poje: »Belo Ruso vodimo, konjem sreče prosimo, zobi ji ne dajemo, z meglo jo napajamo«.

Skozi vasi se vrste karnevali, pestri

Zeleni Jurij, Most

Eno največičastnejših obredij, ki so se ohranila do naših dni, je brezdvoma črnomaljski Zeleni Jurij. V veličastnem sprevodu prideta na igrišče stari kralj Drevo, kralj zime, ki ga predstavlja breza, vsa v pisanih trakovih ter mladi kralj Pomladi, Zeleni Jurij, ves v zelenju in cvetju. Zima in pomlad se bijeta za prevlado. Koliko poezije je vložil primitivni človek v ta skrivnostni obred, s kakšno dovršenostjo je simboliziral v njem borbo dveh letnih časov! Preteče piska in tuli kraljevo spremstvo in preganja zle duhove, medtem ko dekliški zbor poje mlademu kralju.

»Juri jabuka, Juri devojka... Králest«

Nihče več ne more pomagati staremu kralju — zbežati mora pred pomladjo, a mladi kralj, Zeleni Jurij zbeži v polje, da ga oplodi, za njim pa se razlega pesem dekliškega zbora: »Jurij utače u ravno polje, Kirales...« Gledalec je prevzet lepote tega starodavnega obredja, iz katerega mu govori duša davnega deda, ki je živel nekoč po teh krajih, v večni borbi z naravnimi elementi, kakor živi še danes njegov pozni vnuk.

Kolo-Most, ki so ga odlično izvajali Metličani, nas vodi deloma še v čase, ko je graščak en dan v letu zamenjal svojo vlogo s tlačani in se dal v »pungrtu« zmerjati in zasmehovati od svojih služabnikov. Obredje je poleg Zelenega Jurija eno najmočnejših prizorov, ki jih je nudil festival.

Rešetca, Robčeci, Kurji boj, Turn, vse to so obredja in igre, v katerih se zrcali življenje naših dedov in babic, življenje, ki je potekalo še pod povsem drugačnimi pogoji kakor danes.

Malo ljudskih praznikov imamo. Mariborski festival je bil eden najlepših. Razkril je pred nami veliko bogastvo, ki ga čuva naše ljudstvo zlasti v oddaljenih krajih in je skrajni čas, da ga vsaj v odlomkih, ki so nam še ostali, ohranimo kot najpristnejši izraz povezanosti našega naroda z njegovo duhovno preteklostjo.

Tak izlet v našo javno preteklost je potrebno opore, vsaj moralne, s strani ljudstva, ki je danes bolj ko kdajkoli potrebno opore, vsaj moralne, s strnai razumništva. Ko bomo mi vedeli upoštevati to naše bogastvo, se bo tudi naš kmečki človek s tem večjo ljubeznijo oprijel vsega dobrega, ki ga je imel stari čas in se odvrnil od slepega posnemanja pogosto slabih meščanskih navad in novotarij.

Predsedniku Mariborskega tedna, dr. Lipoldu, ki je omogočil, da se vrši ta festival v okviru MT pa moramo izreči na tem mestu še posebno zahvalo.

[illegible]

Domače vesti

* **Rudarji - rojaki iz Francije na obisku.** V ponedeljek je prišlo iz Francije kakih 65 rudarjev, nekateri med njimi tudi s svojimi ženami in otroki. Prišli so v svojo staro domovino na 14-dnevni dopust, ker ima delavstvo v Franciji uveden zakoniti dopust. Na železniški postaji v Ljubljani je goste, ki so člani federacije jugoslovenskih sindikalnih organizacij v Lensu, sprejelo zastopstvo Strokovne komisije. Dobrodošlico je rojakom izrekel g. Bricelj, v imenu rudarjev iz Francije pa se je za pozdrave zahvalil g. Rudolf Strahovnik. Po lepem sprejemu v Ljubljani so se gostje odpeljali v svoje domače kraje, katere že dolga leta niso videli. Rojakom iz Francije želimo, da bi svoj zasluženi oddih srečno in zadovoljno preživeli v svojih domačih krajih.

* **Smrt uglednega Prekmurca.** V Murski Soboti je umrl ugledni posestnik in trgovec g. Franc Lanščak, vnet gospodarski in javni delavec. V 61. letu starosti ga je zrušila zavratna bolezen. Pokojni je 30 let deloval v gasilskih vrstah, več let tudi kot član četne in župne uprave ter zastavonoša. Bil je velik podpornik gasilstva, prav tako pa tudi Sokola, čigar član je bil od ustanovitve. Sodeloval je na vseh prireditvah in s svojo znano spretnostjo pomagal organizirati sokolske nastope. V občinski upravi je dolgo vrsto let zavzemal mesto blagajnika in upravitelja občinskih zemljišč. Kot dober poznavalec občinskih razmer in imetja je bil vsakemu županu nenadomestljiv svetovalec. Uspešno je sodeloval tudi v upravnem odboru občinske hranilnice, pri raznih humanitarnih in gospodarskih društvih ter podpiral vsa stremljenja za gospodarski in kulturni napredek Murske Sobote. Na zadnji poti sta ga spremili obe soboški gasilski četi z godbo in praporom, Sokoli s praporom, občinski odbor, zastopniki društev in dolga vrsta občinstva. Ob odprtem grobu sta se poslovila od zglednega in požrtvovalnega javnega delavca v imenu gasilstva župni starešina g. Josip Benko, v imenu občinskega odbora pa župan g. Ferdinand Hartner. Zaslužnemu možu bo ohranjen trajen spomin!

Iz Ljubljane

u— **Nj. Vis. kraljeviča sta obiskala tudi trgovino Eberle.** Včeraj smo poročali o nenadnem prihodu Nj. Vel. kraljice Marije in Nj. Vis. kraljevičev Tomislava in Andreja v Ljubljano. Naknadno smo bili opozorjeni, da sta kraljeviča, ko sta se v spremstvu svojih vzgojiteljic odpravila na kratek avtomobilski sprehod po mestu, mimogrede ustavila tudi pred znano specialno trgovino z zlatnino, srebrnino in dragulji Jos. Eberle. Vstopila sta s svojim spremstvom in Nj. Vis. Tomislav se je pozanimal za zlat obesek k zapestnici. Ponudili so mu bogato izbiro in kraljevič je — pri tem je pokazal fin, izoblikovan okus in smisel za stvar — izbral obesek v obliki miniaturne likerske stekleničke, izdelane v zlatu, kombiniranem z emajlom. Račun je poravnala njegova vzgojiteljica. Ko je izbiral dragocenosti, pa je Nj. Vis. Tomislav postal pozoren še na majhen obesek v obliki obliča iz zlata iz slonove kosti. Obesek, ki je bil resnično izredno lep, je tako pritegnil kraljevičevo pozornost, da se ni mogel več odtrgati od njega. Na kratko se je v angleščini posvetoval z vzgojiteljico, nato pa je prosil, naj mu zavijejo še oblič. Račun zanj je poravnal iz svoje denarnice sam. Ko se je razgovarjal o nakupu, je govoril lepo čisto slovenščino. V trgovini so občudovali ljubeznivost, kakršna je redka med pripadniki vladarskih, pa tudi skromnejših knežjih rodbin. Ko sta se kraljeviča poslovila in sedla v avto, ju je množica, ki se je bila medtem zbrala pred hišo, pozdravila s živahnimi prisrčnimi ovacijami.

u— **Narodna odbrana.** Ustanovni občni zbori ljubljanskih organizacij za Šentpeter, Bežigrad, Šiško in Vič bodo danes ob 20. v salonu kolodvor. restavracije in bo ob tej priliki poročal predsednik NO, četniški vodja vojvoda Birčanin.

u— **Československá obec v Lublani** se zúčastní tradiční pouti České besedy v Kranji v neděli dne 13. srpna. Odjezd společný v 11.43. Zveme všechno členstvo k hojné účasti.

Porjaveti morete sedaj na 2 načina!

1. Lahko se polagoma navadite na sonce, kar je najpametneje. V tem primeru uporabljajte kremo NIVEA!
2. Lahko pa ostanete tudi dolgo na soncu in hitro porjavite. Tedaj potrebujete ULTRA-OLJE-NIVEA s pojačano zaščito pred pekočimi svetlobnimi žarki.

* **Nov grob.** V Trzinu je po dolgi in težki bolezni preminula v 54. letu starosti gdč. **Mira Koželj**, iz znane kamniške rodbine, sestra prof. Antona in slikarja Maksa Koželja. Blaga pokojnica je dolgo let delovala v narodnih in kulturnih društvih v Kamniku, na čitalniškem odru in pri narodnih prireditvah. Zaradi vzorne delavnosti ter mirnega in blagega značaja je bila povsod priljubljena. Truplo blage pokojnice prepeljejo danes, v petek iz Trzina v Kamnik, kjer bo ob 5. popoldne izpred hiše žalosti na Šutni pogreb na kamniško pokopališče na Žale. Pokojnici blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Razpis zdravniškega mesta v Dobrni.** Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani razpisuje zdravniško mesto v Dobrni v svojstvu pogodbenega zdravnika. Rok za vlaganje prošenj je do 31. avgusta.

* **35 letnico obstoja bo proslavil v nedeljo agilni kamniški Sokol.** Zveza kulturnih društev vljudno vabi članstvo svojih društev da se v čim večjem številu udeleži proslave tega pomembnega jubileja in ponovno izkaže zaupanje požrtvovalnim sokolskim delavcem.

Pri sončenju uporabljajte Tschamba Fil. Kr. dvorni dobavitelj, DROGERIJA GREGORIČ. Ljubljana. Prešernova 5.

* **Cestna dela v kamniškem srezu.** Cesta Moravče — Drtija — Kandrše, ki jo gradijo že par let, prav počasi napreduje, ker je vsako leto premalo kredita na razpolago. Potreba po tej cesti je velika, pri dosedanjem načinu gradnje pa ne bo niti v 10 letih gotova. Treba bo pač vzeti stvar resno v roke in pretehtati vse možnosti, kako bi cesto čimprej zgradili in jo potem raje odplačevali, kakor pa da jo sedaj vlečemo v nedogled in čakamo na skromna sredstva iz cestnega proračuna Nič ne vemo tudi, kje je zdaj obtičalo vprašanje modernizacije drž. ceste Ljubljana — Ježica — Trzin — Domžale. V letošnjem proračunu je baje določenih 10 milijonov za modernizacijo te ceste, ki ima dvakrat toliko prometa kot gorenjska cesta. Načrti se baje pripravljajo že dve leti. Ta del državne ceste je pač v prvi vrsti potreben obnove, saj ob tolikem prometu vzdrževanje in posipanje nič ne izda.

* **Na naslov SPD.** Prejeli smo: Večja skupina inozemskih turistov, ki ima namen potovati po Savinjskih in Julijskih Alpah, se je te dni javila Osrednjemu društvu SPD v Ljubljani. Ker so ti turisti prvič v naših gorah, in ker so si sestavili program izletov na podlagi zelo pomanjkljive tuje literature, jim je SPD dodelilo vodnika, ki na bi jim bil tudi pri izbiri izletov v pomoč. Toda SPD ni dodelilo koga svojih avtoriziranih gorskih vodnikov — trije, med njimi dva akademika, so v Ljubljani in vsak čas dosegljivi — temveč je poverilo vodstvo te skupine nekomu, ki ni gorski vodnik. SPD je izdalo svojim vodnikom vodniške knjižice in jih opremilo z znaki in po veljavnem vodniškem redu so edino le-ti upravičeni za vodništvo v gorah. V naših razmerah, ko so vse poti zaznamovane in zavarovane imajo ti gorski vodniki le malo prilike za zaslužek in nekateri vodijo komaj enkrat na leto in to so ljudje, ki stalno žive na gorskih izhodiščih in se preživljajo s težkim delom za dnino. SPD, ki prevaljuje vso skrb za reševalne akcije v gorah na svoje vodnike in jih obtiaga z vsakršnimi predpisi, bi pač moralo biti prvo, ki bi se po teh predpisih ravnalo. V imenu gorskih vodnikov, med njimi so namreč tudi oskrbniki koč, ki so od društva odvisni, morajo resni planinci proti takemu postopanju odločno protestirati.

* **Planince obveščamo,** da bo na praznik 15. t. m. ob pol 11. v Marijini kapeli pri Tamarju služba božja.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

u— **Sokol Vič** javlja svojemu članstvu, da je nenadno preminul brat Mirko Prelesnik. Pogreb dragega pokojnika bo danes ob 15. na pokopališču pri D. M. v Polju. Vabimo članstvo, da se pogreba udeleži v polnem številu.

u— **Usoda strojnih tovarn in livarn ob Tyrševi cesti.** Lani v decembru je družba Javna skladišča na dražbi kupila kompletno zemljišče s tovarniškimi poslopji bivših Strojnih tovarn ob Tyrševi cesti in livarn ob Zvonarski ulici. Nova lastnica je sklenila, da se vsi objekti podero, gradivo razproda in svet razparcelira. Podiranje je trajalo več mesecev. Stoje le še manjše barake, ki niso izpraznjene. Šele sedaj se pregledno vidi, kako velikanski obseg ima ta prostor. Sedanji lastniki pričakujejo od parcelacije mastne dobičke, saj cenijo tod kvadratni meter celo po 800 dinarjev ali še več dinarjev. Škoda je vendarle, da je propadlo to veliko industrijsko podjetje, ki je dajalo dalje časa zaslužek mnogim stotinam delavcev.

u— **Cestišče in hodnike na Cankarjevem nabrežju prenavljajo.** Po lepo urejeni zelo prometni in močno utrjeni cesti, ki razbremenjuje državno cesto, prihajajočo z Dolenjskega, da se more živahni promet po Karlovški cesti in Florijanski ulici prosteje gibati, je pričel mestni gradbeni urad začetkom prejšnjega tedna temeljito prenurejevati tudi že zelo razdrapano in prometno cestišče na Cankarjevem nabrežju, to je od trimostovja do Čevljarskega mosta. Tudi ta cesta je bila zaradi bližnjice, pa tudi da se pasantje lahko izognejo skrajni ožini Tranče, kjer vozi tramvaj in se morajo zaradi tega celo pešci ustavljati, kaj šele vozniki itd. potrebna nujne preureditve. Na drugi strani so se pa tudi stanovalci na tem nabrežju čestokrat in upravičeno pritoževali nad neurejeno, kotanjasto cesto in nad neznosnim prahom, zlasti še, ker ni bilo pravih hodnikov. Najprej so ob preureditvi padli vsi stari, košati kostanji, kolikor jih je še preostalo od lani, ko so jih nekaj posekali, in njih štrclje s koreninami vred izkopali iz tal. Delavci so že odpeljali debla, vejevje in okleške. Veliki kupi kamenja, gramoza in prsti so ležali vseokrog, a so ves odvišni material številni vozniki sproti odvažali. Cestišče je bilo prepredeno z jarki in cesta komaj za pešce prehodna. Nato so začeli polagati robnike za hodnik ob hišah. Betoniran je že hodnik v bližini Trimostovja, ki ga bodo še asfaltirali. Od Ribjega trga dalje mimo Ključavničarske ulice tja do konca Mačkove hiše je tudi že položen hodnik, ki ga bodo pa obložili s porfirnimi ploščami. Istočasno so začeli delavci mestne plinarne na vsem cestišču tega nabrežja polagati cevi za plinovod in tudi odsek za kanalizacijo je dal izkopati nekaj novih jarkov. Da bo pri razkopavanju ceste opravljeno vse naenkrat, je še telegrafsko-telefonska tehnična sekcija položila kabel od Ribjega trga do Čevljarskega mostu. Končno so vse cestišče primerno prekopali, nasuli nanj debelega okrogličastega kamenja, na kar bodo njega površino izravnali in z valjarjem utrdili, kakor pač mora biti. Celotno delo je proračunjeno na več tednov.

u— **Uprava Šentjakobskega gledališča** sporoča vsem onim, ki bi radi posečali dramatsko šolo, da se pismeno ali ustmeno prijavijo vsaj do 14. t. m. Ustmene prijave se sprejemajo v Mestnem domu vsak dan od pol 12. do pol 1. dopoldne ter od pol 8. do pol 9. zvečer.

u— **Pri frizerju mu je glava zagorela.** Milanu Humru, 20letnemu natakarju, zaposlenemu v hotelu »Stara pošta« v Kranju se je včeraj pripetila nenavadna nesreča. Stopil je k brivcu. Med drugim si je dal izprati glavo, a medtem ko si je brivec dajal opravka ž njim, si je Humer prižgal cigareto. V mešanici za izpiranje las pa je bilo tudi precej vnetljivih snovi in v hipu mu je zagorela glava. S hudimi opeklinami so Humra prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

u— **Za CMD.** Gospa Pavla Ogrinčeva iz Ljubljane je nabrala pri avtobusnem izletu dne 6. t. m. za šentp. žensko C. M. podružnico 150 din. Lepa hvala!

u— **Urejanje Pogačarjevega trga** z vsem Nabrežjem 20. septembra tja doli do Zmajskega mosta s perutninarskim trgom vred se je pričelo in bo v kratkem končano v splošno zadovoljnost ljubljanskih gospodinj in tudi prodajalcev. Seveda bodo pa morali obiskovalci Pogačarjevega trga in pasantje Nabrežja 20. septembra nekoliko potrpeti, ker se bodo morali umikati delavcem in jih zato opozarjamo, naj hodijo na Pogačarjev trg izpred škofije. Z večino bo cesta urejena s toplo površinsko obdelavo, namreč sprameksirana, v senci pa morda tudi z mrzlo površinsko obdelavo, in sicer s trinolitom, kakor je urejena Trdinova ulica. Sprameks, ki ga poznamo že z več ulic, je lahko tekoč bitumen, t. j. asfaltna snov, ki jo je treba segreti, nato pa se brizga na dobro sprano in pravilno pripravljeno ter popolnoma suho makadamsko podlago, naposled pa posuje s kamnitim zdrobom in zvalja z lahkim valjarjem. Pogačarjev trg bo sprameksiran sedaj že drugič, da bo površina še močnejša in bolj gladka. Ta način obdelave sicer ni posebno močan in ni za težke vozove s konjsko vprego, pač pa za motorni promet in za pešce. Glavno pri tej obdelavi je pač preprečenje, da bi voda ne pronicala v makadam in z razkrajanjem ne povzročala blata in prahu. Trinolit je pa posebna patentna tekoča mešanica, ki se rabi popolnoma enako, toda brez segrevanja. Tudi ni treba, da bi bila površina popolnoma suha, kar je važno, da je delo mogoče tudi v manj toplem in suhem vremenu torej tudi pomladi in jeseni. S trinolitom so krpali ulice celo že ob slabem vremenu, a pri sprameksu mora biti vroče in popolnoma suho vreme. S trinolitom utrjena površina ceste je enaka kakor pri sprameksu, vendar je pa treba še počakati, kako se bo trinolit obnesel.

Dr. A. Ferenčak, zdravnik za krčne žile, hemorojide in kozmetiko ne ordinira v avgustu.

Iz Celja

e— **Zadnja pot Franja Jošta.** V sredo ob 16.30 se je zbrala v Razlagovi ulici velika množica prebivalstva, da spremi pokojnega zadružnega ravnatelja v p. in trgovca g. Franja Jošta na njegovi poslednji poti. Po cerkvenem obredu, ki ga je opravil pokojnikov sin, starokatoliški župnik g. Radovan Jošt ob asistenci župnikov gg. Lavrinca iz Ljubljane in Šegule iz Maribora, je zapel moški zbor »Oljke« žalostinko, nakar je krenil dolg pogrebni sprevod skozi mesto na okoliško pokopališče. Za križem je stopala celjska železničarska godba. Sledil je prapor Sokolskega društva Celja-matice. Za njim so korakali Sokoli v krojih in v civilu, člani JNS, člani Lovskega društva s puškami, članstvo Celjskega pevskega društva ter drugih nacionalnih in kulturnih društev. Za duhovščino in vozom s krsto so stopali pokojnikovi svojci ter dolga vrsta pokojnikovih stanovskih tovarišev, prijateljev in znancev. Ko je pokojnikov sin g. župnik Radovan Jošt opravil pogrebne molitve ob očetovem grobu na okoliškem pokopališču, se je v imenu starokatoliške cerkve poslovil od pokojnika z lepimi besedami starokatoliški župnik g. Šegula. V imenu Sokolskega društva Celja-matice je spregovoril pokojniku v slovo društveni starešina br. dr. Milko Hrašovec in podčrtal pokojnikovo nacionalno in sokolsko delo ter njegovo nacionalno borbenost, odkritosrčnost, značajnost in njegov narodni ponos. Sokolski prapor se je trikrat sklonil nad grobom v zadnji pozdrav, nakar se je poslovil od pokojnega lovskega tovariša g. ravnatelj Zorko v imenu Lovskega društva, čigar soustanovitelj je bil g. Jošt, ki je pripadal društvu polnih 30 let. Lovski rog je zadonel v zadnje slovo in streli iz lovskih pušk so izkazali lovskemu tovarišu zadnjo čast. V imenu Celjskega pevskega društva, čigar soustanovitelj je bil pokojni, je spregovoril g. dr. Rajh, nakar je moški zbor CPD zapel »Spomladi vse se veseli«. Po molitvi pokojnikovega sina je železničarska godba zaigrala žalostinko, nakar so začele padati grude v zadnje počivališče nepozabnega pokojnika.

e— **Smrt celjskega trgovca.** V sredo je umrl v celjski bolnišnici v starosti 56 let znani celjski trgovec in kapetan I. razreda v p. g. Anton Majer, solastnik tvrdke Viktor Wogg v Celju. Pogreb bo danes ob 17. iz hiše žalosti, Cankarjeva cesta 6, na mestno pokopališče. Pokojnemu bodi ohranjen blag spomin, svojcem naše iskreno sožalje!

e— **Namesto venca na grob zadružnega** ravnatelja v p. in trgovca g. Franja Jošta v Celju je poklonil knjigoveški mojster in gostilničar g. Karol Perc v Celju 100 din Dijaški kuhinji v Celju.

e— **Plemenski petelini in jarčke v letu 1939.** Mestno poglavarstvo v Celju razglaša: Banska uprava bo zaradi pospeševanja in širjenja domače štajerske kokoši tudi letos oddajala plemenske peteline in jarčke štajerske pasme po znižani ceni in sicer peteline po 10 din, jarčke po 20 din komad. Vsak posameznik lahko naroči največ po eno družino, to je enega petelina in dve jarčki. Vabimo vse kmetovalce iz območja mestne občine celjske, da v čim večjem številu naroče plemenske kokoši. Naročila sprejema mestno poglavarstvo v sobi štev. 47 do 10. septembra

Iz Maribora

a— *Prireditve na Marib. tednu.* Drevi od 20.30 do 22. je promenadni koncert na razstavišču. Jutri ob 8. teniški turnir za nacionalno prvenstvo dravske banovine, jutri od 16.30 do 18 in od 20.30 do 22. pa je na razstavišču promenadni koncert. V nedeljo ob 5 je velika propagandna dirka okoli Pohorja, ob 8. nadaljevanje teniškega turnirja, ob 10. plavalna tekma na Dravi, od 11. do 12.30 promenadni koncert na razstavišču, ob 11.30 povorka kolesarjev skozi mesto, ob 15. letalski dan na Teznem, ob 16. medmestna plavalna tekma Zagreb-Maribor na Marib. otoku, ob 16.30 do 18. promenadni koncert na razstavišču, od 20.30 do 22. zaključni promenadni koncert na razstavišču.

a— *Anonimna pisma* Te dni je prejelo več radvanjskih posestnikov od neznanega pisca grozilna pisma, češ da jim bodo v kratkem domačije zgorele. Drugi spet so prejeli anonimna pisma, ki vsebujejo grožnjo, da bo v kratkem vsa vas v ognju. Orožniki si prizadevajo, da bi izsledili pisca teh pisem. Predsnočnjim je pričel goreti nek svinjak, pa so domačini in sosedje preprečili požar. Uboge Radvanjčane je svojčas, kakor znano, strahoval s požiganjem zloglasni požigalec Lubajnšek.

OČETOVA PESEM V glavni vlogi: Bobby Breen, osemletni »Caruso« in George Houston, znameniti bariton Metropolitan opere. Ganljiva drama sirote brez matere, ki okuša vse trdote sirotišnice in cirkuškega življenja, a njegov lepi glas ga končno pripelje v naročje svojega očeta, velikega umetnika. — Film, ki seže vsakemu do srca, in ga zlasti mladini toplo priporočamo. Predstave ob 16., 19. in 21. uri. — **KINO SLOGA, tel. 27-30**

DANES PREMIERA francoskega filma po noveli Henrija Bernsteina.
STRUP V glavni vlogi znameniti **Charles Boyer in Michele Morgan.** Predstave ob 16., 19. in 21. uri. **KINO UNION, tel. 22-21**

a— *Senzacionalna afera s tihotapstvom valut se razjasnjuje.* Poročali smo že o veliki aferi tihotapstva valut preko meje. V zvezi s tem so obmejni organi onstran meje zajeli nekega mariborskega trgovca, ki so mu zaplenili ves denar, kar ga je imel pri sebi, in ga obsodili na več mesecev zapora. Ob priliki preiskave in zbiranja gradiva se je izkazalo, da je imel dotični trgovec pri sebi okoli 100.000 mark in 50.000 dinarjev. Važna pa je njegova izpoved, češ da je le del zaplenjenih mark njegova last, dočim je dobil ostali denar od raznih znancev.

a— *Stari mariborski rod izumira.* V Tyrševi 24 je umrla zasebnica Marija Vremšak, stara 90 let. V Žolgerjevi ulici je preminil upokojeni železničar Franc Gusel, star 87 let. V splošni bolnici pa je umrl zasebnik Simon Mesarič, star 76 let. Žalujočim naše iskreno sožalje.

a— *Poljski pridelki pogoreli.* Posestniku Martinu Kokolu v Metavi pri Sv. Petru niže Maribora je zgorelo gospodarsko poslopje, razen tega 20.000 kg sena in 15.000 kg otave. Uničenih je tudi 500 l vina in večja zaloga poljskih pridelkov. Škode je 60.000 din. V Ciglencih pa je zgorela domačija posestniku D. Voudaru. Zgoreli so mu vsi poljski pridelki. Škode je preko 30.000 dinarjev.

a— *Velike poneverbe.* V teku so poizvedbe v zvezi z odkritjem velikih poneverb v neki mariborski tekstilni tvornici. Gre za 20.000 din. V zvezi s tem je bila zaslišana neka uradnica. Preiskava se nadaljuje.

a— *50.000 din za mezinec.* Pred meseci je zašel v neki tukajšnji tekstilni tvornici po nesrečnem naključju z desnico v stroj mehanik Ivan K. Stroj mu je odrezal mezinec. Ker pa tovarnar poškodovanega mehanika po okrevanju ni hotel sprejeti nazaj v službo, je prizadeti mehanik vložil proti lastniku tovarne tožbo in zahteval 50.000 din kot odškodnino za izgubo mezinca. V svoji tožbi navaja, da se mu je pripetila nezgoda zaradi tega, ker ni bilo na stroju predpisane zaščitne naprave.

a— *Streljal na človeka, ustrelil kravo.* V Placarju je nekdo iz zasede streljal proti pastirju, da bi ga prestrašil in prebudil iz spanja, ker mu je krava uhajala na tuj pašnik. Po nesrečnem naključju pa je ustrelil kravo, ki je poginila. Orožniki poizvedujejo za tajinstvenim strelcem.

a— **Drzen vlom pri belem dnevu.** Včeraj okrog 16. so podjetni vlomilci vdrli v stanovanje posestnika Alojzija Lenca na Aleksandrovi cesti 67. Odnesli so iz spalnice, kjer so prebrskali vse kote večjo množino zlatnine med drugim zlato verižico, dva zlata prstana, zlat uhan, dve zlati uri in še več drugih predmetov, da znaša skupna škoda 5 do 7000 din. Vlomilci so nato brez sledu izginili. Vlom so izvršili tako spretno, da jih ni slišal niti sam g. Lenc, ki je bil med vlomom v kuhinji. Na kraj vloma je odšel policijski daktiloskop Grobin, ki je posnel prstne odtise.

a— **Žrtev Drave.** 18 letni kmečki sin Blaž Bezjak iz Krčevine pri Vurbergu se je doma sprl z očetom, ki ga je celo napadel z nožem. Sin si je to tako vzel k srcu, da je bežal proti Dravi in skočil v čoln, s katerim je odrinil na sredo reke. V deroči reki se je pa čoln prevrnil, Bezjak je padel v Dravo in utonil.

a— **Velik gozdni požar.** Pri Pragerskem je gorelo v gozdu posestnika Franca Peršuha. Plamen je zajel tudi gozda posestnice Katarine Šumerjeve in posestnika Štefana Beranića. Zgorelo je okrog 4 orale mladega gozda.

Iz Gornjega grada

gr— **Velik gozdni požar.** V vasi Drauchenu onstran meje je nastal v ponedeljek proti poldnevu gozdni požar. Oblak dima, ki se je dvigal nad vasjo, je javljal, da je šlo za požar v večjem obsegu. Na kraj nesreče so prihiteli gasilci iz nemške Radgone in Gornje Radgone ter ugotovili, da je gorelo v gozdu, ki je skupna last tako zvane gospodarske občine v Drauchenu. Požrtvovalni gasilci so se vrgli na izkopavanje obrambnih jarkov in jim je uspelo lokalizirati požar. Domneva se, da je požar zanetil odpadek goreče cigarete.

gr— **Bog iz življenja.** V Policah pri Gornji Radgoni se je nedavno obesil viničar Jožef Klemenčič v gospodarskem poslopju svojega soseda, kjer sta ga našla naslednje jutro njegova sestra in svak Pokojni Klemenčič, ki je bil duševnon nekoliko zaostal, je bil vdan pijači, kar je bilo vzrok, da domače razmere, zaradi katerih je šel v smrt, niso bile prijetne. Tudi usodno noč je prišlo med njim in svojci do prepira in prerekanja. Mož je nato pobegnil iz hiše in šel prostovoljno v smrt.

Iz Kamnika

ka— **Prapor,** ki ga je poklonil kamniški Sokol ob svoji 35 letnici svojemu naraščaju, je razstavljen v izložbi trgovine Hvala na Glavnem trgu. Praporu, ki je izredno lepo izdelan, bo kumovala sestra Loni Dolinškova.

ka— **Lovro Horvat eno leto v grobu.** Pred letom je umrl nepozabni starosta slovenskih učiteljev na Koroškem in vnet glasbenik Lovro Horvat. Na njegovem nagrobnem spomeniku na Žalah so vklesani verzi večnolepe koroške narodne pesmi, ki jo je pokojni Lovro Horvat prvi zapisal in harmoniziral: »Čej so tiste stezice, k' so včasih bile, zdaj pa raste grmovje in zelene trave.«

ka— **Jez pod novotržkim mostom popravljajo.** Zaradi zgradbe nove klavnice je bilo nujno potrebno, da se popravi jez pod novotržkim mostom, ker bi drugače Bistrica ob veliki vodi izpodkopala temelje nove zgradbe. Jez bo zgrajen iz debelih skal in bo v sredini nekoliko nižji, tako da bo glavni tok vode usmerjen proti sredini struge. Z zgradbo in popravili je dosedaj jez pod novotržkim mostom stal čez 100.000 dinarjev, torej toliko kot most.

Iz Ptuja

j— **Uradni dan Zbornice za TOI** bo za Ptuj, okolico, Ormož, Ljutomer, Mursko Soboto in Dol. Lendavo v četrtek dne 17. avgusta v Narodnem domu.

j— **Kulturno-prosvetno društvo »Zarja«.** Pri Sv. Marjeti pri Moškanjcih je bilo pred kratkim ustanovljeno napredno kulturno prosvetno društvo »Zarja«, ki zelo marljivo deluje. V nedeljo dne 13. avgusta bo ob 15. uprizorilo na prostem pri Sv. Marjeti Finžgarjevo ljudsko igro v treh dejanjih »Verigo«. Meščani obiščite uprizoritev in podprite moralno in gmotno to mlado napredno društvo.

j— **Ne posojuj denarja!** Posestnik Rojko od Sv. Urbana je posodil Markežu Ignacu vsoto 400 din, katere pa mu na večkratne opomine ni hotel ali ni mogel vrniti. Te dni se je zaradi tega denarja vnel med Markežem in Rojkovim 26-letnim sinom Konradom prepir, ki se je končal zelo žalostno. Markež je v jezi potegnil nož in prerezal Konradu trebuh. Njegovo stanje je brezupno.

j— **Nesreče.** Kmetec Janez iz Sv. Vida je žgal apno, pri čemer se je močno opekel po rokah in gornjem delu telesa. — Ob priliki požara v Čučkovih skladiščih v Ptuju je hotela špediterka Terbuc Ana rešiti iz plamenov voz. Zaradi velike vročine pa je zadobila močne opekline po vsem telesu. — Mali fantek Himelrajh Ivan iz Slatine Radenci se je igral kraj ceste. Ravno ko je hotel preteči cesto, je prihitel avtobus, ki vozi na progi Hrastje-Muta, ter je otroka podrl. Fantek je zadobil težke poškodbe po glavi. — Brunc Alojzij pos. sin iz Male Nedelje je padel raz skedenj in si pri padcu zlomil levo roko. Rozinšek Ivana iz Podlehnika je padla s kolesom in dobila težke poškodbe po glavi. Vsi se zdravijo v ptujski bolnišnici.

Iz življenja na deželi

NOVO MESTO. Kino »Dom« v Sokolskem domu bo predvajal danes v petek in jutri v soboto, obakrat ob 20.30 ter v nedeljo ob 18.30 in 20.30 zvočni film »Skrivnost gospe Beate«. V glavni vlogi: Lil Dagover. Predigra: Paramountov zvočni tednik. (—)

Nevarna roparska tolpa pod ključem

Roparski umor v Medlogu pri Celju bo najbrž kmalu pojasnjen

Celje, 10. avgusta

Orožniškima narednikoma Francu Bezjaku in Alojzu Muršču iz Velenja je v torek zvečer uspelo izslediti in aretirati zloglasnega roparja in vlomilca Alojza Grebenška iz Kavč pri št. Ilju pri Velenju ter razkrinkati tudi njegove pajdaše. V torek sta izvedela, da je Grebenšek v planinski koči na Kozjaku. Orožnika sta se takoj odpravila na Kozjak in prispela okrog 20.30 do planinske koče. V koči je sedel Grebenšek v družbi oskrbnika koče Ivana Blažiča in njegove žene, posestnika Franca Borovnika in njegove matere ter še nekega moškega in ženske. Koča je bila zaklenjena. Grebenšek je pil v koči pivo, ostali pa vino. Orožnika sta potrkala na vrata. Na vprašanje, kdo je zunaj, je eden izmed orožnikov odgovoril, da je sosed in da želi kupiti cigarete. Ko je oskrbnikova žena odprla vrata, sta orožnika takoj skočila v sobo, naperila puški proti Grebenšku in zaklicala »Ruke v vis!« Grebenšek je bil zelo presenečen in se je malo obotavljal, potem pa je sledil pozivu. Orožnik Bezjak je odvzel Grebenšku pištolo tipa Steyr, ki jo je imel Grebenšek v žepu. V pištoli je bilo 10 nabojev, poleg tega pa je imel Grebenšek pri sebi še 9 rezervnih nabojev. Orožnika sta Grebenška uklenila in ga odvedla v Velenje nato pa z vlakom v Celje.

V sredo sta se podala orožnika v spremstvu po enega orožnika iz Žalca in št. Pavla pri Preboldu pod vodstvom poveljnika celjske orožniške čete majorja g. Vindakijevića v Založe pri Polzeli po Grebenškove pajdaše. Tam so našli in aretirali brate Andreja, Ivana in Avgusta Žganka ter Pavla Arha ter jih odvedli v Celje. Aretiranci so priznali že več roparskih napadov in vlomov, ki so jih izvršili v Šaleški in Mislinjski dolini, med drugim tudi roparski napad pri Sv. Andražu pri Velenju in v Gotovljah pri Žalcu.

Po raznih okolnostih izgleda, da je Grebenšek izvršil tudi roparski umor 23. junija v Medlogu pri Celju, čigar žrtvi sta postala gostilničar Anton Ocvirk in njegova žena Rozalija. Orožniki vodijo preiskavo z vso intenzivnostjo.

RADIO

Petek, 11. avgusta

Ljubljana 12: Naše pesmi (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Melody-jazz. — 14: Napovedi. — 19: Napovedi, poročila — 19.30: Plošče. — 19.40: Nac. ura: Problemi industrije v Sloveniji (g. D. Potočnik). — 20: Plošče. — 20.10: Ženska ura: V življenju zaznamovani (gdč. A. Lebarjeva). — 20.30: Reproduciran koncert simf. glasbe. — 21.15: Akademski pevski kvintet. — 22: Napovedi, poročila. — 22.30: Angleške plošče.

Beograd 18.20: Lahka godba in petje. — 20: Kakor Zagreb. — 20.30: Zvočna igra. — 22.15: Plošče. — **Zagreb** 20: Zvočna igra. — 20.30: Lahka godba orkestra. — 22.20: Plesna muzika. — **Praga** — 19.50: Smetanova opera »Libuša«. — 23.20: Češka glasba. — **Varšava** 21: Koncert pevskega zbora in orkestra. — 22.30: Klavirski koncert. — **Sofija** 18: Lahka in plesna muzika. — 19.15: Prenos Verdijeve opere »Moč usode«. — 22: Godba za ples. — **Dunaj** 12: Lahka glasba. — 16: Mali orkester. — 18.45: Balade. — 20.15: Dunajski simfoniki. — 22.30: Lahka godba in ples. — **Berlin** 20.15: Slavni dirigenti. — 21: Veseloigra. — 22.30: Godba za ples. — 24: Nočni koncert.

Gospodarstvo

Polemika zaradi naših trgovinskih odnošajev z Nemčijo

Dunajski gospodarski tednik »Südost Echo« je te dni objavil članek, v katerem kritizira trgovinsko politiko naše države. Pravi, da je prišlo v zadnjih tednih do značilnih odločitev, ki se kažejo v novi orientaciji devizne politike. Ti ukrepi delajo vtis, da gre za nov sistem kolebanja, ki lahko dovede do nasičenja. Jugoslovenska vlada je poostrila uvozno kontrolo in med predmeti, je tudi za Nemčijo tako važen antimon, ki ga v Jugoslaviji pridobiva rudarsko podjetje z nemškim kapitalom. Tudi nekateri drugi izvozni predmeti so rezervirani za izvoz v države, ki plačajo v svobodnih devizah. S tem je nastopila poostritev izvoznega režima, ki ni bila predvidena v kölnskih pogajanjih. Čimbolj se bo izvajal nov sistem, tem več bo predmetov, ki bodo deloma ali docela izvzeti iz trgovine s klirinǧskimi državami. Obenem pa bo vedno bolj stopalo v ospredje vprašanje smisla onih žrtev, ki jih doprinašajo klirinške države pri plačilu jugoslovenskega blaga.

Dodelitev angleških funtov je bila še nedavno omejena na 5 do 6% potrebnega zneska, sedaj je ta odstotek povečan na 35 do 40%. Ker doslej ni znano, da bi Narodna banka dobila kakšen devizni kredit, se mora predpostavljati, da je z diskontiranjem dela svojih rezerv olajšala dodelitev funtov. Vsekakor je v tem videti pospeševanje jugoslovenskega izvoza v devizne države, kar je v nasprotju z dosedanjo gospodarsko politiko, ki je šla za tem, da se prihranijo devize in se kupuje čim več v klirinǧskih državah. Nadalje so za nove investicije inozemskega kapitala ustvarjene transferne olajšave. Najnovejši ukrep finančnega ministra (v zvezi z ukinjenem obvezne ponudbe ene četrtine izvozniških deviz po oficielnih tečajih) pa je ukinil poslednje uporabljanje uradnih tečajev in je dal svobodno pot svobodnemu tečaju. Finančni minister je raztolmačil svoje ukrepe s tem, da je treba olajšati izvoz v devizne države, kar pa lahko spravi iz ravnotežja sedanje stabilne odnošaje s klirinǧskimi državami. Dunajski list pravi ob zaključku, da Nemčija ne more lahko preiti preko vsega tega. Vsak od navedenih ukrepov predstavlja vprašanje, na katero je treba odgovoriti v interesu dobrih odnošajev med Nemčijo in Jugoslavijo: Kako se morajo ti novi gospodarski politični ukrepi dovesti v soglasje s sistemom pozitivnega sodelovanja med Nemčijo in Jugoslavijo, ki se mora voditi po zakonu dobrega sosedstva.

Na ta izvajanja odgovarja sedaj beograjski »Jugoslovenski kurir«, ki pravi med drugim naslednje: Nemčija sama je v zadnjih letih prepovedala izvoz ne samo enega, temveč preko 100 predmetov v klirinške države. Te prepovedi so bile izdane že lani v juniju in še do danes niso ukinjene. Kar se tiče antimona so trditve dunajskega lista netočne. Pritožbe glede omejitve izvoza lesa se morajo nanašati le na orehov les. Znano pa je, da je ravno pred dvema mesecema finančni minister odobril izvoz 500 vagonov orehovega lesa v klirinške države. Dunajski list navaja tudi konopljo, toda omejitev izvoza konoplje sploh ni in se izvoz normalno razvija, četudi je znano, da nekatere klirinške države prodajajo našo konopljo v druge države proti plačilu v devizah. Omejitev izvoza surovih kož je docela upravičena, saj občuti naša industrija veliko pomanjkanje surovih kož zaradi težkoč pri uvozu inozemskih surovih kož. »Jugoslovenski Kurir« ugotavlja, da je naša delegacija pri pogajanjih v Kölnu podrobno pojasnila vse ukrepe, o čemer se »Südost Echo« lahko informira na merodajnih mestih.

Glede na okolnost, da je letos nazadoval naš izvoz v Nemčijo navaja »Jugoslovenski Kurir« podrobne podatke o našem letošnjem izvozu v Nemčijo in protektorat v primerjavi z lanskim izvozom v Nemčijo, Avstrijo in bivšo Češkoslovaško. Lani je znašal v prvem polletju naš izvoz 1074 milijonov din, letos pa 955 milijonov, in je torej letos nazadoval za 119 milijonov. To nazadovanje pa nikakor ni posledica kakšnih restrinkcij z naše strani. Predvsem je nazadoval izvoz žita v bivšo Avstrijo, pri čemer je treba pripomniti, da je naša država prej dobivala za svoj izvoz v Avstrijo do 20% plačila v devizah, danes pa ne dobi nobenih deviz. Od posameznih predmetov je letos nazadoval zlasti izvoz koruze za 137 milijonov, izvoz pšenične moke, otrobov in živinske moke pa za 40 milijonov. Ne more pa se trditi, da bi naša država omejevala ta uvoz v Nemčijo. Glede na pritožbe glede kovin in rud je treba ugotoviti, da se je ravno letos povečal izvoz kovin, ki so Nemčiji potrebne. Tako je narasel naš izvoz svinčenega koncentrata za 13 milijonov, izvoz bakra za 9 milijonov in izvoz ferokroma za 6 milijonov.

Ravno v kovinskem sektorju se je izvoz v Nemčijo dvignil. Vrhu tega je bila v maju podpisana pogodba o dobavi 1 milijona ton železne rude v Nemčijo proti plačilu v kliringu. Od izvoza predmetov za prehrano se je dvignil predvsem izvoz živih svinj v Nemčijo in protektorat za 97 na 251 milijonov in izvoz goved za 14 na 23 milijonov. Pšenice pa smo izvozili za 43 milijonov, lani pa le za pol milijona.

Nasprotno kaže naša statistika uvoza iz Nemčije in protektorata občutno nazadovanje predvsem pri uvozu surovin, ki sonam nujno potrebne. Celotni naš uvoz iz Nemčije in protektorata se je zmanjšal za 95 na 1286 milijonov. V glavnem je nazadoval uvoz bombažne preje za 21 na 47 milijonov, uvoz premoga za 19 na 10 milijonov, uvoz koksa za 5 na 39 milijonov, uvoz bombažnih in volnenih tkanin pa za 35 na 106 milijonov; nadalje se je zmanjšal uvoz železa in izdelkov za 14 na 179 milijonov in uvoz strojev in aparatov za 34 na 133 milijonov. Mi smo v znatni meri navezani na uvoz strojev iz Nemčije. Ta uvoz pa vedno bolj nazaduje in se je v zadnjih mesecih zaradi znatno povečanih nemških dobavnih rokov skoro docela ustavil.

Kakor vidimo se je zmanjšal predvsem naš uvoz takih predmetov, ki so nam zelo potrebni. Zaradi nemških omejitev je bila letos hudo prizadeta naša tekstilna industrija, ki je prej uvažala prejo predvsem iz Nemčije in protektorata. Res je sicer, da Nemčija ni izdala nobenih ukrepov za omejitev izvoza preje v Jugoslavijo, res pa je tudi, da uvoz tekstilnih surovin stalno nazaduje.

Glede na okolnost, da je otežkočen uvoz potrebnih surovin iz Nemčije so naši gospodarski krogi napravili korake, da bi se omogočil uvoz surovin iz deviznih držav. Te zahteve so bile le deloma upoštevane in je bil stavljen pod kontrolo ves uvoz surovin in polsurovin iz deviznih držav, ki je nadalje zelo omejen. Jugoslavija je bila primorana zaradi nazadovanja uvoza surovin iz Nemčije, da na drug način omogoči oskrbo industrije s surovinami. To pa se da doseči samo s povečanjem izvoza v devizne države, da na ta način dobimo devize za nabavo surovin.

Če pa je finančni minister ukinil obvezno oddajo deviz po oficielnem tečaju, je s tem le ukinil nekak davek na izvoz ki nikoli ni bil v zakonu predviden, čeprav so ga naši izvozniki plačevali skoro 8 let.

Naše državne finance v juniju

Finančno ministrstvo objavlja v »Službenih novinah« običajni mesečni pregled o gibanju državnih financ v mesecu juniju. V tem mesecu so se državni davčni dohodki razvijali nekoliko ugodneje kakor v prejšnjih mesecih in so bil v splošnem večji nego v ustrezajočem mesecu lanskega leta. Dohodki od neposrednih davkov so znašali v juniju 185.9 milijona din, to je za 24.1 milijona din več kakor lani v juniju, trošarinski dohodki so znašali 98.8 milijona din (plus 10.1), taksni dohodki 109.7 milijona din (plus 8.0), carinski dohodki 88.9 milijona din (plus 9.6) in monopolski dohodki 182.4 milijona din (plus 6.1).

Kakor je znano so bili državni davčni dohodki v prvih dveh mesecih tekočega proračunskega leta, to je v aprilu in maju po večini manjši nego v istih mesecih lanskega leta. Boljši rezultati za junij so pripomogli, da se je tudi slika za prvo četrtletje tekočega proračunskega leta zboljšala. V prvem letošnjem četrtletju so dosegli **dohodki od neposrednih davkov** 596.7 milijona din, to je za 19.7 milijona din več nego lani v istem razdobju. **Trošarinski dohodki** so se povečali na 264.0 milijona din (plus 9.1), **taksni dohodki** na 315.4 milijona din (plus 11.7), monopolski dohodki na 532.2 milijona din (plus 22.8), **carinski dohodki** pa so nekoliko zaostali in so znašali 259.4 milijona din (minus 1.6).

Dohodki državnih podjetij

Tudi državna podjetja so pokazala v juniju deloma boljše rezultate. Tako so dohodki železnic narasli v tem mesecu na 200.7 milijona din (nasproti lanskemu juniju plus 21.3), dohodki gozdov na 6.2 milijona din (plus 1.6). Manjši pa so bili dohodki državnih rudnikov v glavnem zaradi izločitve državnih rudnikov v Zenici, Ljubiji in v Varešu: znašali so le 13.6 milijona din (minus 12.1). Manjši so bili nadalje dohodki pošte, telegrafa in telefona, ki so znašali 40.5 milijona din (minus 0.5).

Tudi slika dohodkov državnih podjetij v prvem četrtletju tekočega proračunskega leta nam kaže neenako gibanje. **Dohodki železnic** so znašali v aprilu, maju in juniju 569.9 milijona din (nasproti istemu razdobju lnaskega leta plus 17.5). Večje dohodke nasproti lanskemu prvemu četrtletju beleži nadalje **rečna plovba**, ki je imela 13.4 milijona dohodkov (plus 0.9), prav tako **pošta, telegraf in telefon**, kjer so znašali dohodki 133.7 milijona din (plus 0.7). Ostala državna podjetja so imela manjše dohodke. Tako so znašali dohodki **državnih rudnikov** predvsem zaradi omenjene izločitve treh rudnikov le 41.9 milijona din (minus 40.3), dohodki gozdov pa 14.3 milijona din (minus 0.2).

Gospodarske vesti

= **Jubilejne razstave slovenske obrti ne bo.** V sredo je bila v prostorih Zbornice za TOI seja razstavnega odbora za jubilejno razstavo slovenske obrti v Ljubljani. Kakor je znano vodi akcijo za to razstavo, ki naj bi se priredila pod okriljem zborničnega zavoda za pospeševanje obrti, predsednik tega zavoda g. Ivan Ogrin. Kakor čujemo je odbor sklenil, da se jubilejna razstava ne bo vršila, in sicer deloma zaradi tega, ker je razmeroma malo prijav in so še od prijavljenih obrtnikov nekateri udeležbo odpovedali; deloma pa tudi zaradi nesigurnosti glede potrebnih sredstev v zvezi z razcepitvijo zbornice in ustanovitvijo posebne obrtne zbornice. Treba bo tudi še pojasniti, zakaj se navzlic propagandi slovensko obrtništvo ni odzvalo v zadostni meri vabilu akcijskega odbora.

= **Ustroj zagrebške trgovinske zbornice.** Te dni je bila seja zagrebške Trgovinske zbornice, na kateri je bil sprejet nov statut zbornice. Zbornica bo imela v bodoče 70 zborničnih svetnikov, in sicer 44 v trgovinskem odseku, 18 v gostinskem odseku in 8 v denarniškem odseku. Statut določa, da mora biti polovica zborničnih svetnikov iz Zagreba.

= **Razstava malih živali.** Kr. banska uprava priredi s sodelovanjem rejskih organizacij in posameznih rejcev na **letošnjem ljubljanskem velesejmu od 2. do 11. septembra** I. banovinsko razstavo malih živali ter izdelkov in priprav za rejo malih živali. Ta prireditev bo največja tovrstna razstava, kar jih je bilo do sedaj v Sloveniji. Obseg razstave: I. **Živali:** 1) perutnina vseh vrst in pasem (kokoši, pure, race, gosi in okrasna perutnina, 2) golobi vseh vrst, 3) kunci vseh pasem, 4) koze in ovce, 5) plemeniti kožuharji. II. **Izdelki proizvodov reje malih živali:** 1) kožuhovine in izdelki (ovac, koz, kuncev kožuharjev, 2) usnje in izdelki, 3) angorska ovčja volna in izdelki, 4) perje, puh, 5) meso in jajca. III. **Predmeti, ki so v posredni ali neposredni zvezi z rejo malih živali:** valilniki, umetne kokije, zaklopna gnezda, napajalniki, krmilniki, napenjalniki za kože itd. IV. **Veterina in higijena.** V. **Literatura, načrti, slike, fotografije, grafikoni itd.,** v kolikor spadajo v rejo malih živali. VI. **Vzorna bivališča:** kurnice, kunčnice, golobnjaki itd. VII. **Krmila.** Razstavljajo lahko organizirani rejci, rejska središča in ustanove neorganizirani rejci in tvrdke z aparati in pripomočki za rejo malih živali. Na razstavo poslane živali bodo ocenjene. Najlepše in najboljše dobe denarne nagrade, diplome, kolajne in priznanja. Društva ki bodo svoje pošiljke čim lepše organizirala in poslala čim lepši material, dobe v trajno last častne diplome. Kdor hoče razstavljati, naj se prijavi najkasneje do 17. avgusta. Kdor še ni prejel prijavnice in navodil, naj jih takoj zahteva od: Razstavnega odbora, Gajeva 9/I, soba 6., Ljubljana, kjer se lahko tudi osebno zglasi. Razstavni pisarni sporočajte tudi svoje želje in nasvete, ki bi prišle v poštev pri ureditvi razstave. Prevoz je brezplačen. Tvrdke, ki hočejo razstavljati pod svojim imenom, plačajo stroške za prevoz same.

= **Dobave.** Direkcija drž. rudnika v Vrdniku sprejema do 17. t. m. ponudbe za dobavo belih volnenih kocev, do 24. t. m. pa za dobavo parnih zapiračev iz litega jekla ter telefonskega kabla. Komanda podvodnega orožja Kumbor sprejema do 16. t. m. ponudbe za dobavo raznih azbestnega cementnega škriljevca, mave, apna navadnega stekla i. dr., do 18. t. m. za dobavo svinca, svinčene pločevine, žebljev, raznega železa, železne pločevine in žice ter pocinkanih mrež, do 20. t. m. za dobavo raznih barv, laka, raznih čopičev ter cinkovega belila, do 21. t. m. za dobavo cevi in kolen iz kovnega železa, do 23. t. m. za dobavo ključavnic, ključev, kljuk zapiračev, dimovodnih cevi, šamotne opeke, do 24. t. m. za dobavo cementa, mizarskega kleja, kita, karbolineja, salmijaka, do 26. t. m. za dobavo gume v ploščah, gumijastih cevi in usnja. Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 16. t. m. ponudbe za dobavo rezervnih delov za F. W. svetilke, do 23. t. m. pa za dobavo avtomatskih regulatorjev.

= **Licitacije:** Dne 16. t. m. bo pri upravi zavoda »Sarajevo« v Sarajevu licitacija za dobavo okvirjev za puškomitraljeze. Dne 22. t. m. bo pri gen. direkciji drž. železnic v Beogradu licitacija za dobavo jermen za vagonsko električno napravo. Dne 24. t. m. bo pri zavodu »Obilićevo«, Kruševac—Obilićevo licitacija za dobavo novih parnih turbin. Dne 28. t. m. bo v tehn. odd. kr. banske uprave savske banovine v Zagrebu licitacija za dobavo ambulantnega in operacijskega materiala in predmetov za kirurški paviljon banov. bolnice v Sisku.

Borze

10. avgusta

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klirinški čeki nespremenjeno 14.30, bolgarski klirinški čeki pa so se v Ljubljani nudili po 82 bl. Grški boni so se trgovali v Zagrebu po 32, v Beogradu pa je bilo povpraševanje po 32.25. Na zagrebškem efektnem tržišču se je Vojna škoda pri nespremenjeni tendenci trgovala po 467 (v Beogradu po 465 — 465.50). Zaključki so bili zabeleženi tudi v 6% begluških obveznicah po 87.50 (v Beogradu po 86.50 — 86.75), v 6% dalmatinskih agrarnih obveznicah po 83 (v Beogradu po 82.85 — 83) v 7% Blairovem po 94 — 94.50 in v 8% Blairovem posojilu po 101.50.

DEVIZE

Ljubljana. Oficielni tečaji: London 205.76 — 208.76, Pariz 116.20 — 118.50, New York 4378 — 4438, Curih 995—1005, Milan 231.45 — 234.55, Praga 151—152.50 Amsterdam 2343 — 2381, Berlin 1768.62 — 1786.38, Bruselj 746.70 — 758.70: **Tečaji na svobodnem trgu:** London 256.40 — 259.60, Pariz 144.85 — 147.15, New York 5459.76 — 5519.76, Curih 1239.19—1249.19 Amsterdam 2919.77 — 2957.77, Bruselj 930.50 — 942.50.

Curih. Beograd 10, Pariz 11.74, London 20.73875, New York 443, Bruselj 75.27, Milan 23.30, Amsterdam 236.10, Berlin 177.75, Stockholm 106.85, Oslo 104.20, Köbenhavn 92.60, Sofija 5.40, Praga 15.1750, Varšava 83.40, Budimpešta 87, Atene 3.90 Carigrad 3.60, Bukarešta 3.25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 465 — 468 (467), 4% agrarne 60.50 — 62, 4% severne agrarne 59.50 bl., 6% begluške 86.75—87.50 (87.50), 6% dalm. agrarne 82.25 — 82.75 (83), 7% stabiliz. 100 — 101, 7% invest. 100.50 — 101.50, 7% Seligman 101.50 bl., 7% Blair 94 — 94.50 (94 — 94.50), 8% Blair 101 — 101.50 (101.50); delnice: Narodna banka 7350 den., PAB 210 den., Trboveljska 174 — 176, Gutman 44 — 49 Šećerana Osijek 80 — 81 (80), Osiječka lijevaonica 150 — 162, Isis 30, Trboveljska 174 — 176, Jadranska 320 den.

Beograd. Vojna škoda 464.75 — 465 (465 — 465.50), 4% agrarne 59 bl. (59), 6% begluške 86.25—86.75 (86.50—86.75) 6% dalm. agrarne 82.75 — 83 (82.85 — 83) 6% šumske 81 — 82 (80.75), 7% invest. 101 bl., 8% Blair 100.50 den., PAB 209 — 210.50.

V NEDELJO, dne 13. t. m.
pričnemo z objavo velezanimivega kriminalnega romana

„ŠEST ZLATIH ANGELOV"

izpod peresa svetovnoznanega ameriškega pisatelja
M. BRANDA

Tolpa prekanjenih zločincev, ki se ne plaši nobenega hudodelstva, izteza grabežljivo roko po premoženju tridesetih milijonov dolarjev. Ali bo simpatičnemu Charlesu Ryderju uspelo razkrinkati hudobneže, kar zanj ne pomeni samo bogate dediščine, ampak tudi srečo ob strani ljubljenega dekleta? — To napeto snov obravnava odlični pripovednik tako virtuozno, da ne poneha bralčeva radovednost niti za trenutek. Ob novem romanu se bodo prijatelji »Jutra« korenito seznanili s pisano družbo, ki lovi ravnotežje na ozki meji med svetom ameriških velebogatinov in gangstrskim podzemljem.

Blagovna tržišča

ŽITO

+ **Chicago.** 10. avgusta. Začetni tečaji: **pšenica:** za sept. 63.75, za decemb. 64.125, za maj 64.875; **koruza:** za septemb. 42.25.

+ **Winnipeg.** 10. avgusta. Začetni tečaji: **pšenica:** za okt. 52.875, za decemb. 54.25, za maj 57.25.

+ **Novosadska blagovna borza** (10. t. m.). Tendenca nesprem. **Pšenica:** stara (78/79 kg), baška, sremska, slavonska 147—149; južnoban 146—149 **Rž:** baška nova 127 — 129. **Ječmen:** baški, sremski novi 137.50 — 140. **Oves:** baški sremski novi 122.50 — 125. **Koruza:** baška in pariteta Indija 118 — 120. **Moka:** baška in banatska »0g« in »0gg« 230 — 240; »2« 210 — 220; »5« 190 — 200; »6« 170 do 180; »7« 145 — 155; »8« 117.50 do 122.50. **Fižol:** baški, sremski beli, brez vreč novi 260 — 265. **Otrobi:** baški v jutastih vrečah 105 — 107; sremski v jutastih vrečah 102 — 104; v banatski, v jutastih vrečah 100 — 102.

+ **Budimpeštanska terminska borza** (10. t. m.). Tendenca prijazna: **koruza:** za sept. 18.90—18.93, za okt. 19.05.

BOMBAŽ

+ **Liverpool 9. avgusta.** Tendenca stalna. Zaključni tečaji: za avg. 4.67 (prejšnji dan 4.72), za sept. 4.56 (4.59), za dec. 4.36 (4.40).

Svetovnonazorski pouk v Nemčiji

Na Württemberškem je bil prvič uveden tako zvani »svetovnonazorski pouk« v Nemčiji. O tem je pred kratkim poročal v Stuttgartu višji šolski svetnik Kimmich. Njegova izvajanja o novem verskem pouku v Nemčiji je objavil »Stuttgarter Neues Tagblatt«, ki je v zvezi s Kimmichovim referatom z veseljem poudaril, da je danes v tretjem rajhu »že veliko število starševi ki ne priglašujejo več svojih otrok k verskemu pouku, temveč jih raje zapisujejo v novi svetovnonazorski pouk, ki postaja osredni predmet nemške ljudske šole«. Smisel in pomen novega pouka pojasnjuje »Stuttgarter Neues Tagblatt« takole:

»Uvedba nemške šole predstavlja organizacijski ukrep, svetovnonazorski pouk pa daje tej novi obliki šole vsebino. Vsa borba naših dni se bije končno okoli tega, da poiščemo spet enostavno nemško pobožnost. V svetovnonazorskem pouku želimo svoje otroke vzgajati predvsem v nemški pobožnosti. Pri tem zasledujemo samo to, da se sleherni Nemec osvobodi notranje razdvojenosti ki je skozi stoletja razjedala in cepila nemški narod. Mi smo imeli dva vira zapovedi in noben naš človek ni vedel, kateremu naj sledi. Sleherni Nemec je bil zaradi tega vznemirjen in nesrečen, naša mladina pa je postavljena med oba tabora. Tu je naloga našega svetovnonazorskega pouka, da prikazuje našo nemško zemljo kot sveto zemljo, naše čustvovanje, našo miselnost in naše delo pa kot življenjske sile. Na nižji stopnji hočemo pomagati mladini, da zasluti najprej Boga, nato pa še našo krvno skupnost, na višji stopnji pa naj se otroku prikaže, kako so naši predniki gledali na svet. Legende o nemških junakih in junaške pesmi naj pokažejo otroku nemško bistvo. Temu naj sledi zavrnitev ostalih svetovnih nazorov, vendar brez polemike. Končno pa naj bodo v svetovnonazorski pouk vključeni tudi elementi pouka o zakonih večnega življenja.«

★

Politična šola italijanskega fašizma

Te dni se bo začel pouk na fašistični politični šoli v Rimu, ki je nastanjena na trgu Foro Mussolini v novo zgrajeni palači iz belega marmorja. Šola se uradno imenuje »Politična vzgojna centrala« in je po zakonu njen namen, da vzgoji »generacijo, ki bo sposobna prevzeti vodilna mesta v državi«. Šola je torej namenjena fašistični eliti. Število slušateljev bo od leta do leta določil tajnik stranke. Pouk bo trajal dve leti. V učnem načrtu so naslednji predmeti: 1. fašistični nauk, Mussolinijevi spisi in govori; 2. zgodovina fašistične revolucije; 3. organizacija fašistične stranke; 4. fašistični državni ustroj; 5. korporacijski gospodarski nauk in korporacijska politika; 6. rasna politika; 7. zgodovina, politika, gospodarski nauk in etnografija; 8. vojaška strokovna znanja; 9. tuji jeziki. Razen teh bodo slušatelji samo v prvem letu predelali še naslednje predmete: 1. zgodovina revolucij in strank; 2. zgodovina imperijev in kolonizacij; 3. tehnika propagandne organizacije in novinarstvo; samo v drugem pa: 1. imperialna politika Italije; 2. notranja in zunanja politika sedanjih držav; 3. socialna zakonodaja in socialne ustanove fašizma. Po dveletnem tečaju polagajo slušatelji izpit, ki jim daje pravico do nastavitve na vodilna mesta v državni upravi.

Obsodba dveh nemških novinarjev na Poljskem

Poljski listi poročajo, da je sodišče v Katovicah obsodilo glavnega urednika lista »Kattowitzer Zeitung«, Herberta Jelscha, proti kateremu so bili v teku trije procesi, na eno leto in pet mesecev ječe ter na denarno kazen 1400 zlotov, ker je bil obtožen, da je objavljal tendenciozna poročila o protinemških izpadih na Poljskem. Isto sodišče je obsodilo tudi glavnega urednika katoviškega nemškega lista »Volksgemeinschaft«, in sicer na pol leta ječe, ker je v svojem listu objavil članek nemškega propagandnega ministra dr. Göbbelsa »Quo vadis, Polonia?«, ki je pred kratkim izšel v glavnem organu narodnosocialistične stranke »Völkischer Beobachter«.

Upokojitev šefa CPB dr. Lukovića

Beograd, 10. avgusta. AA. V imenu Nj. Vel. kralja in z ukazom kr. namestnikov in na predlog predsednika vlade je bil upokojen šef Centralnega presbiroja dr. Kosta Luković.

Za vršilca dolžnosti šefa Centralnega presbiroja je bil postavljen Boško Bogdanović, šef informativnega odseka centralnega presbiroja.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Globoko potrta naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je dne 10. avgusta ob pol 6. uri popoldne po daljši bolezni večkrat previden s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspal moj preskrbni in preblagi oče, gospod

IVAN SMOLIČ

višji uradnik državne žel. v pok.

v visoki starosti 92 let.

Nepozabnega pokojnika bomo spremili na njegovi zadnji poti v soboto, dne 12. avgusta ob 4. uri pop. iz hiše žalosti Komenskega ul. št. 14 na pokopališče k Sv. Križu.

Sveta maša zadušnica se bo darovala v farni cerkvi sv. Petra v četrtek, dne 17. avgusta ob 7. uri zjutraj.

Predragega pokojnika priporočam v molitev in blag spomin.

V LJUBLJANI, dne 10. avgusta 1939.

Globoko žalujoča hčerka MICI in ostalo sorodstvo

Mestni pogrebni zavod Občina Ljubljana

Z italijanskih manevrov ob Padu

Italijanski kralj in cesar se pogovarja med vojaškimi operacijami s šefom gen. štaba generalom Parianijem in z maršalom Balbom

Raketa za polet v svetovni prostor

V Clevelandu dokončujejo nov model

V zadnjih letih smo le tu pa tam slišali kaj o poskusih z raketami, ki so jih izvršili z velikimi stroški — o uspehih pa ni bilo mnogo govora. Sedaj beremo spet o fantastičnih poskusih z raketami, ki naj bi prodrle v svetovno prostornino. Iz Clevelanda namreč poročajo, da dokončujejo tam popolnoma nov model rakete, ki bo pripravljena v nekoliko mesecih. Do strela v vesoljnost bo poteklo seveda še kakšno leto dni — morda tudi še nekaj več.

Novinarji, ki so imeli priliko, da so videli risbe in majhne modele nove rakete, pravijo, da ni na zunaj videti nič senzacionalnega. Nova je le rešitev vprašanja, kako naj raketa varno pristane. Ko se je pred nekoliko meseci v Londonu vršilo zborovanje strokovnjakov za rakete, je predsednik zborovanja povedal, da so v tem oziru preizkusili že vse metode — razen metode z vzmetmi. Te vzmeti pa so potrebne, če nočemo, da bi se naprava z ljudmi vred ob pristanku na mesecu ali ob povratku na zemljo raztreščila v majhne koščke.

Ta problem so rešili sedaj na popolnoma nov način. Ko doseže raketa najvišjo točko svojega poleta, pričnejo delovati nekakšni propelerji, ki zadržujejo padec. V bistvu gre za naloge, ki jih ima zgornji propeler kakšnega avtogira.

Z novo raketo upajo doseči vsaj višino 1000 milj. Dalje bodo poskusili nadzirati prve polete z brezžičnimi napravami, tako da spočetka ne bo treba človeške posadke. To pa ni tako preprosto, kajti v velikih višinah radijski valovi ne učinkujejo več. To smo doživeli pred nekoliko dnevi, ko so skušali poslati brezžične znake na Mars, pa so se odbili ob heavisideski plasti in so se vrnili lepo na zemljo, ne da bi prodrli v vesoljnost. Radijsko kontrolo bodo morali torej bržkone tudi za clevelandsko raketo črtati s programa.

Chamberlain, srečni dedič

V Edgbastonu pri Birminghamu je umrl sir John Hamilton Kenrick, bivši župan tega mesta. Že za svojega življenja je bil ta mož mecen, ki je z znatnimi vsotami podprl torišče znanosti, domačo univerzo. Tudi ob svoji smrti se je spomnil tega zavoda. Zapustil mu je 45 tisoč funtov. Nekaj pa je po njem podedoval tudi Chamberlain, ministrski predsednik londonske vlade. Sir Kenrick mu je zapustil paket delnic, ki jih cenijo na 25 tisoč funtov.

Dozdevni mrlič ubil zdravnika

V neki vasi blizu Carigrada je delj časa bolehal star močakar, ki so ga nazadnje proglasili za mrtvega. Zdravnik je celo napisal in podpisal mrtvaški list. Naslednji dan po proglasitvi za mrtvega pa se je starec obudil k življenju. Vstal je in se napotil k zdravniku, katerega je pozval na odgovor. Pri tem sta se dozdevni mrlič in zdravnik sprla in bivši mrlič je udaril zdravnika s takšno močjo po glavi, da mu je počila lobanja.

Švica kupuje radio postajo DN

Švicarska vlada se že nekaj časa pogaja z upravo Društva narodov glede nakupa zasebne radio postaje Društva narodov v Ženevi. Podoba je, da bo prišlo do sporazuma in kupčije. Zdaj obravnavajo samo še vprašanje cene.

K tej kupčiji je napotilo generalnega tajnika Društva narodov Avenola dejstvo, da izdatki ženevske ustanove presegajo njene dohodke. Drugi razlog je ta, da je radio postaja Društva narodov doslej uživala pravice eksteritorialnosti, kar bi se v današnjih časih lahko napačno tolmačilo v kakšni nestrpni državi.

Četvorčki na Holandskem

Listi so nedavno zabeležili, da so dobili četvorčke v Rumuniji, zdaj pa javljajo tudi iz Holandske, da so se narodili četvorčki v holandskem mestecu Hanglu. Tam je povila štiri otroke žena nekega železničarja, in sicer je rodila tri deklice in enega dečka.

Prebivalstvo mesteca je na ta dogodek zelo ponosno. Meščani so takoj počastili očeta in mater s primernim darilom, oče pa je dal nabiti na vrata napis, da prepoveduje radovednežem vstop v stanovanje. Prav posebno je zabranjen vstop fotografom, ki bi hoteli novorojenčke pokazati zvedavi javnosti.

Koliko je stara naša zemlja?

Pontifikalna akademija v Rimu je že lani sklenila prirediti niz znanstvenih tečajev, ki bodo trajali samo teden dni, a jim bodo prisostvovali predstavitelji raznih znanstvenih disciplin. Tečaji se bodo vršili vsako leto. Njih namen je, spraviti cerkev v stik z znanostjo, ker se zdi to najprimernejša pot za izravnavanje znanstvenih nasprotij. Zaključki tečajev bodo objavljeni v posebnih zbornikih pontifikalne ustanove.

Letos v decembru bo prvi takšen znanstveni teden. Posvečen bo vprašanju starosti naše zemlje. Temelj razprav bodo tvorila raziskovanja o planetih in nebesnih pojavih. Pontifikalna akademija je povabila na razpravo Američana H. N. Russela, tri Angleže: Jamesa Jeansa, F. A. Panetha in H. Jeffreysa, Francoza dr. Minneura in Šveda K. G. Malmquista.

Zadržano letalo

Letos v januarju se je ubil neki potnik, ki se je vozil z letalom družbe »Imperial Airways« iz Amerike proti Evropi. Pokojnikova vdova je tožila družbo za odškodnino, toda pravda še danes ni dognana. Družba se upira plačati vdovi za ubitega potnika 40.000 funtov, kolikor slednja zahteva.

Zdaj, ko je poštno letalo »Carribou« preletelo Ocean in pripeljalo v Zedinjene države pošto iz Anglije, se je spomnila vdova, da bi se lahko okoristila s to priložnostjo. Odvetnik vdove je šel na letališče in zahteval v Port Washingtonu, naj zaplenijo letalo, dokler ne dobi vdova po ponesrečenem potniku izplačane odškodnine. Zaradi tega se je moral zglasiti na sodišču predsednik družbe. Stvar pa kljub temu še ni razčiščena. Ameriške oblasti bodo morda letalo zadržale, dokler ne bo vdovi smrtne žrtve, ki je bil ameriški državljan, izplačana odškodnina. Več nego sreča bo torej, če se bo moglo angleško letalo vrniti s pošto iz Zedinjenih držav v Evropo.

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Prijetne urice na vodi

V kopališču Miami na rajski Floridi si letos pomagajo kopalke z blazinicami, napolnjenimi z oksigenom. Te priprave jih drže nad vodo in pozibavajo na valovih

Oče ideje o predoru pod Rokavskim prelivom

Ob smrti barona Erlangerja v Londonu

Na Angleškem je umrl v starosti 73 let vodja ene največjih londonskih bank, baron Emil Erlanger. Rodil se je v Parizu in je v svojem 18. letu odšel na Angleško, kjer si je kmalu pridobil državljanstvo. Poleg poklicnih zadev so ga zanimale neštete druge. Bil je pravi univerzalni duh. Ker je bil tesen prijatelj ustvaritelja britskega kolonialnega imperija v Afriki, Cecila Rhodesa, se je živo zanimal za prospevanje kolonije Rodezije in je financiral gradbo železnic v njej.

Bavil pa se je s pesništvom in dramatiko. Eno njegovih dram »Sapho«, so z velikim uspehom igrali v Londonu in Parizu. Odlikoval se je tudi kot govornik in literarni kritik, širši javnosti pa se je predstavil ob prelomu stoletja zlasti kot vnet pobornik ideje predora pod Rokavskim prelivom. Bil je sploh prvi, ki je tej zamisli dal stvarno obliko.

Že svojega očeta je pripravil do tega, da je ustanovil odbor, ki je propagiral ta predor in po njegovi smrti je temu odboru sam predsedoval. Po njegovi zaslugi so morali v angleškem parlamentu vedno znova diskutirati o predoru. Za njegovega življenja se zamisel ni uresničila, če se pa nekoč bo, tedaj bo ostala vedno zvezana z njegovim imenom.

Tragičen konec šolskega izleta

V gornješlezijskem industrijskem ozemlju Andreashütte se je primerila pred dnevi huda nesreča. Učitelj Scheer je napravil s svojimi učenci izlet. Bila pa je velika vročina in zato so sklenili, da se bodo učenci okopali. Pri tem niso upoštevali, da je bila v teh krajih pred dobrim tednom dni poplava, ki je izgrebla v rečno dno nove lijake.

Pet učencev je pri kopanju zašlo v vrtinec in so utonili. Učitelj je odhitel na pomoč in je tri res potegnil iz vode. Dva so obudili k življenju, tretji je bil mrtev. Ko je učitelj odplaval, da bi poiskal še četrtega in petega učenca, je tudi sam utonil.

Smrtna nesreča odskakovalca s padalom

Pri vežbah v odskakovanju s padali se je pripetila francoskemu vojaškemu odskakovalcu Proudhonu na mitingu francoskega Aerokluba v Cherbourgu smrtna nesreča. Skočil je iz letala, sunek vetra pa ga je zanesel nad ladjedelnico v Querqueville. Tam blizu je padel v vodo in utonil. Tri ure so si prizadevali, da bi ga obudili v življenje, vendar zaman.

Ladja trčila v ledno goro

V ponedeljek dopoldne je angleška ladja »Beaverhill« trčila v ledno goro tik pred nabrežjem Nove Fundlandije. Ladja je bila na poti iz Montreala v London in je vozila mešan tovor in nič potnikov.

Prizadeti ladji sta odhitela na pomoč dva angleška parnika, in sicer »Champlain« in »Ausonia«, pa tudi kanadska ladja »Montclare«. »Beaverhill« je last družbe Canadian Pacific in je bila zgrajena pred enajstimi leti.

Priklenjena aktovka

Pri odhodu angleške delegacije v Rusijo v Rusijo je zbudil posebno pozornost neki tajnik angleškega odposlanstva, ki je nosil na roki priklenjeno aktovko s tajnimi dokumenti angleške vojaške misije. Aktovko si je dal prikleniti na zapestje s posebno pripravo in je ne sme odložiti niti v spanju.

Škarje v trebuhu

V solunski bolnišnici leži neka kmetica iz grškega dela Makedonije, ki se je morala pred šestimi leti podvreči operaciji zaradi mehurja. Tožila je o silnih bolečinah v trebuhu, ki nikakor nočejo odnehati. Röntgenski izvid je pokazal, da ležijo v trebuhu kmetice 15 cm dolge škarje, ki jih je zdravnik pred šestimi leti po operaciji pozabil in zašil v trebuh. Škarje bodo zdaj odstranili z novim operativnim posežkom, brezvestni zdravnik pa bo moral bolnici plačati stroške in še odškodnino.

Smrt ruskega nevrologa

V Moskvi je preminul akademik Krol, osnovatelj nevrološke šole v Rusiji. Napisal je preko sto razprav o svoji stroki. Krol je bil znan tudi v inozemstvu.

ANEKDOTA

Lorda Nelsona, angleškega pomorskega junaka, je neke noči zbudil stražni častnik in mu sporočil, da je nastal na krovu, v bližini skladišča za strelivo, požar. Strelivo bi se lahko vnelo in pognalo vso ladjo v zrak.

»To bomo kmalu videli,« je odgovoril Nelson mirno in se je začel počasi oblačiti. Ko je stopil na palubo, mu je prihitel častnik olajšano naproti in dejal: »Ogenj so že pogasili, sir. Ni vam treba biti več v strahu.«

Lord Nelson ga je ostro pogledal in odvrnil:

»Strahu ste rekli? Opišite mi ta občutek! Doslej ste mi vendar samo kazali, kakšen je videti človek v strahu!«

VSAK DAN ENA

Žena: »Gospod doktor, ko je izvedel, da je zadel milijonski dobitek, se mu je zmešalo od veselja...«

Zdravnik: »Pomirite se gospa, to veselje ga bo kmalu minilo, kajti vsaka moja konzultacija stane cel tisočak.«

(»Le Rire«)

Jekleni ptiči nad ameriško metropolo

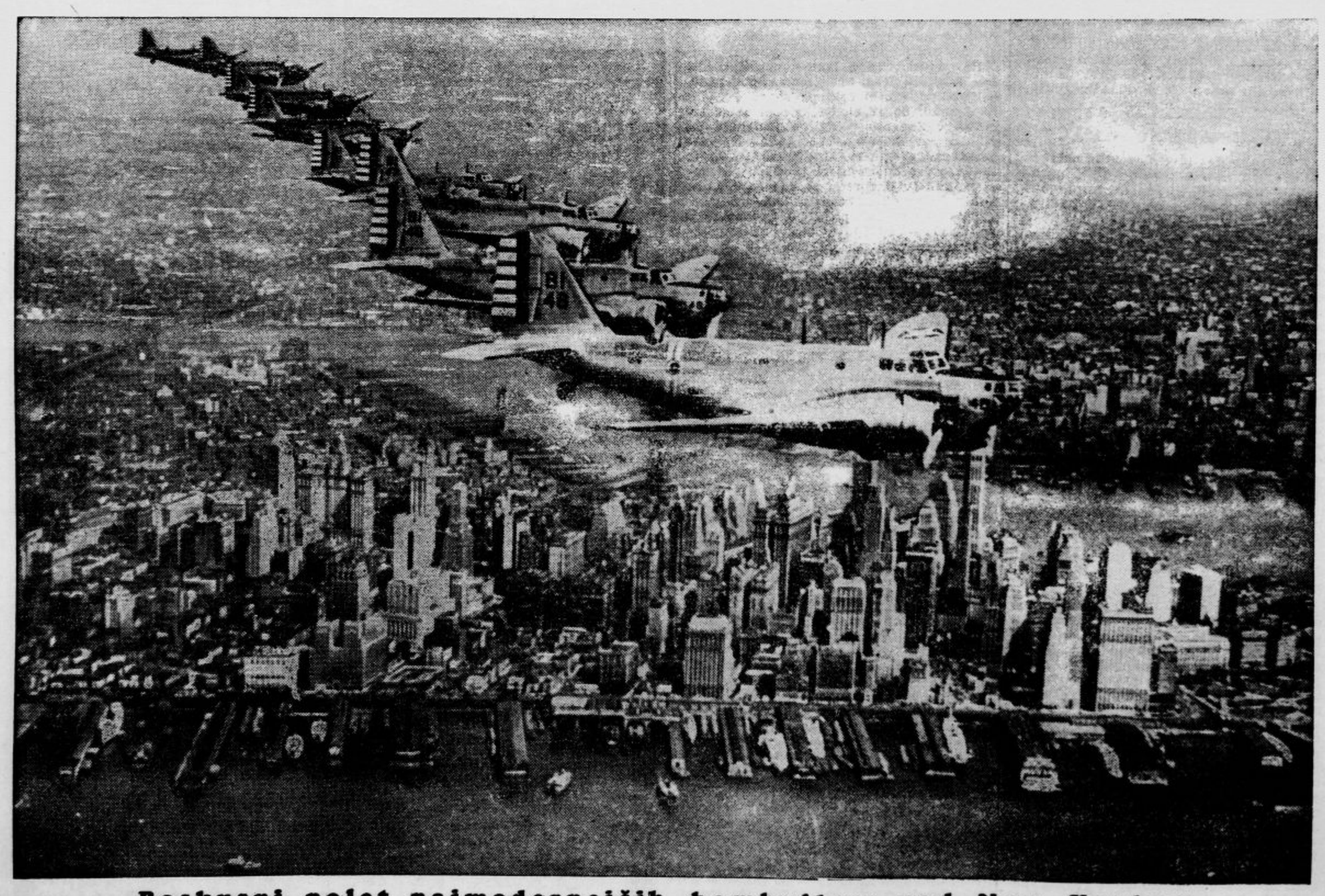

Poskusni polet najmodernejših bombnikov nad New Yorkom

Kulturni pregled

Ante Kovačić

Letos poteče petdeset let, kar je umrl v bolnici za duševne bolezni v Stenjevcu pri Zagrebu hrvatski pisatelj **dr. Ante Kovačić.** Želeti bi bilo, da bi ta obletnica zopet opozorila na njegovo književno delo, ki je po krivici zapostavljeno in skoraj že pozabljeno. In vendar je bil Ante Kovačić eden najnadarjenejših pisateljev generacije, ki je stopila v hrvatsko literaturo ob koncu sedemdesetih let in vtisnila značaj slovstvu osemdesetih let minulega stoletja.

Ante Kovačić se je rodil v Mariji Gorici na spodnji Sotli. Njegov oče se je preselil tja iz krajev onkraj Sotle, t. j. s **slovenske** strani. Ante se je kot siromašni zagorski dijak preživljal v frančiškanskem samostanu in študiral dve leti tudi bogoslovje, nato pa je izstopil in se posvetil pravu. Kot visokošolec je pisaril po odvetniških pisarnah, da je lahko živel v Zagrebu in ponoči študiral. L. 1880. je bil promoviran za doktorja prava in šele devet let pozneje je mogel otvoriti v Glini samostojno odvetniško pisarno. Veliki napori za dijaških let in trda borba za obstoj po dovršitvi študij so mu zlomili zdravje. Samo nekaj mesecev je izvrševal samostojno odvetniški poklic, prehladil se je, zbolel na možganih in umrl v Stenjevcu. Njegov življenjepis je podoba tedanje hrvatske stvarnosti: težka pot iz siromaštva k uspehu. Literatura in politika, ki sta marsikoga dvignili kvišku, sta bili Anti Kovačiću ovira na poti h karieri. Spomnimo se podobne usode našega Prešerna.

Ante Kovačić je bil človek bistre inteligence in ironičnega duha. Kakor do malega vsi pisatelji, je tudi on začel z liriko (zbirka »Pod Klekom«). Njegove »Izbrane pesme« je izdal pesnikov sin Krešimir Kovačić l. 1908 (s predgovorom A. G. Matoša). Kot satirika ga kaže travestija Mažuranićeve pesnitve »Smrt Smail-age Čengića«, ki jo je izdal z naslovom »Smrt Babe Čengićkinje«. Tragikomedija »Dr. Marko u Kajgani« ima politično ost in prikazuje žalostne posledice tedanjih političnih bojev na Hrvaškem.

Najboljši je bil Ante Kovačić kot romanopisec in novelist. Njegovo osrednje in najpomembnejše delo je roman **»U registraturi«**, ki je izhajal l. 1888 v »Viencu« (v knjigi ga je izdala Matica Hrvatska šele l. 1911 in nato l. 1919). Zanj se je zavzemal **A. G. Matoš**, a **Milan Marjanović** je pisal o njem: »Ko čitamo »Registraturo«, ta višek Kovačevićeve stvarjalne sile, to najmogočnejše delo naše literature, se nam zdi, kakor da bi brali epopejo našega življenja od začetka 19. stoletja sem, epopejo mesta in vasi.«

Morda je ta hvala nekoliko pretirana. Dejali bi, da ima roman mnoge strani, ki so najlepše ali med najlepšimi, kar jih premore hrvatska literatura. Z njimi je Kovačević pokazal, da je bil vprav genialen epik. Kot celota pa roman ne zadovoljuje, v njem so realistični prizori preveč spleteni z romantičnimi. »U registraturi« nam prikazuje življenjsko usodo zagorskega kmečkega sinu Ivice Kičmanovića, ki gre kot nadarjen deček v mestne šole in doživlja marsikaj čudnega in značilnega na trnjevi poti siromašnega dijaka. Njegova mladost je opisana vprav sijajno. Pisec teh vrstic je čital ta roman prvič še pred vojno in drugič morda pred dvajsetimi leti, vzlic temu vidi v tem hipu jasno pred seboj mnoge, vprav klasično opisane življenjske prizore in značilne osebe: na pr. Ivičino pot v šolo, obisk pri učitelju, pot z očetom v mesto, kjer ga je dal vpisati v srednjo šolo, velikonočno jutro v Zagorju, obisk »Kumordinarja Žorža« na vasi, zagonetnega »illustrissimuša«, kmeta Jožico, »dugo Kato« itd Vse to je opisano tako, da se lahko primerja s spisi svetovnih pisateljev. Vsekako je Kovačićev roman »U registraturi« poleg **Gjalskega** novel **»Pod starim krovovima«** in nekaterih **Matoševih** feljtonov najboljše, kar je bilo kdaj napisanega o Hrvatskem Zagorju. Problem tega romana bi bil prehod kmeta v meščana, odnos med vasjo in kmetom: problem, ki je značilen tudi za mnoge druge hrvatske pisatelje in še dandanes aktualen. Toda Ante Kovačević ni umel položiti sijajnega gradiva svojih opisov na trdno ogrodje ideje in zvezati vsega v švrsto epično konstrukcijo. Romantične skušnjave so tega odličnega opazovalca in realističnega opisovalca večkrat zvabile na stranpota. Sicer pa je menda pisal Kovačić svoje najboljše delo v naglici, od številke do številke kakor Dostojevskij, in še v nevšečnih gmotnih razmerah. Že naslednje leto ga je ugrabila smrt. Pisatelj, ki je v romanu »U registraturi« pokazal take kvalitete, bi bil lahko dal še zrelejša dela. Za nje je imel še nekatere vrline: zdrav humor in duhovito ironijo.

Med njegovimi pripovednimi spisi nahajamo tudi satirično povest **»Ljubljanska katastrofa«**, dalje roman **»Baruničina ljubav«**, povesti **»Seoski učitelj«**, **»Ladanjska sekta«**, roman **»Fiškal« i. dr.** Satirični značaj imajo še **»Pisma iz Bombaja«**, a satirični roman **»Medju žabarima«**, ki ga je priobčeval l. 1886 v »Balkanu«, je bil moral prekiniti, ker so se v njem spoznali Karlovčani in niso mogli skriti maščevalne mržnje do pisatelja, mladega odvetniškega koncipienta, ki je živel takrat v Karlovcu in si jih »izposodil« za svojo duhovito satiro. Ante Kovačić je bil po značaju in po duhu revolucionaren narodnjak in izreden literarni talent na prehodu med hrvatsko romantiko in realizmom.

Zagrebški kulturni teden

Kakor poročajo »Novosti« pripravlja zagrebški mestni odsek za kulturna vprašanja in za turizem vrsto prireditev v **dneh od 26. avgusta do 7. septembra** pod skupnim naslovom **»Tjedan kulture«.** V tem času bo pokazala svojo zmogljivost hrvatska glasbena, gledališka in plesna kultura, prirejena pa bo tudi razstava kluba hrvatskih likovnih umetnic, ki bo ob tej priliki proslavil svojo desetletnico. Pri izvedbi programa bodo sodelovali **»Matica hrvatskih kazališnih dobrovoljaca«, Zagrebška filharmonija,** gledališki ansambli in pevska župa **»Lisinski«. MHKD** bo izvajala hrvatske narodne plese 26. in 27. avgusta v letnem gledališču na Trgu Stjepana Radića. Dalje bodo tu vprizorili Gundulićevo pastirsko igro »Dubravka« z glasbeno spremljavo Jakova Gotovca, opera bo dala Lisinskega »Porin«, izvajali bodo glasbeno suito Rudolfa Matza »Život Hrvata«, dramski ansambl pa bo igral »Diogeneša« ali »Slugo dveh zaljubljenih bratov«, delo Tita Brezovečkega, v režiji dr. Branka Gavelle. To bo hkrati slovesna otvoritev nove gledališke sezone. Razstava hrvatskih umetnic bo otvorjena 1. septembra v Domu likovnih umetnikov.

Vsekako je razveseljiv pojav, da je začela tudi mestna uprava hrvatskega središčnega mesta iniciativno posegati v domače kulturno življenje. Lepi in ponosni Zagreb bi se bil lahko ob dobri organizaciji kulturnih sil in sredstev, s katerimi razpolaga, že zdavnaj uveljavil kot mesto reprezentativnih festivalov, ki bi utegnili zanimati tudi inozemsko občinstvo.

Dve italijanski reviji

Tretje delo izhaja v Rimu mesečnik **»Romana** (Rivista degli Istituti di Cultura italiana all'estero)«. Je to revija, ki je namenjena predvsem inozemskem intelektualcem: posveča se v prvi vrsti splošnim vprašanjem italijanskega narodnega življenja, ki jih obravnava na znanstveni višini in proučevanju literarnih in drugih kulturnih stikov med Italijo in raznimi narodi. Poleg tega, da vodi kroniko delovanja italijanskih institutov v inozemstvu, skrbi tudi za informacije o kulturnih pojavih v Italiji, ki jih objavlja pod zaglavjem »Notiziario«.

V letošnjih številkah je izšlo več zanimivih razprav. Clemente Merlo je prispeval razpravo o latinščini v provincah rimskega imperija in o problemu romanskih jezikov, Giovanni Necco pa daljšo razpravo »Hölderlin in Leopardi«, ki se izčrpno in s prodornimi pogledi bavi s poezijo obeh pesnikov in razčlenja posebnosti pesniškega sveta teh dveh poetov, katerih vsak je značilen za svoj narod. Po skrbni primerjavi objavlja pisec svoje izsledke o problemu, v čem se kaže domnevana duševna sorodnost nemškega in italijanskega pesnika. Mnogo značilnega in prav danes, v času spora »latinskih sester«, kar aktualnega gradiva vsebuje dobro dokumentirana razprava Giuseppeja Geracea **»Jezik in italijanska slovstvena kultura v Franciji od renesanse do naših dni.«** Prof. Arturo Cronia, ki ga cenimo kot pisca italijanske študije o Otonu Župančiču in trdnega poznavalca južnoslovanskih književnosti, je prispeval razpravo **»Italija v češkoslovaških duhovnih smereh«.** Na osmih straneh je avtor orisal zgoščeno in vendar pregledno tisočletno prelivanje italijanskih kulturnih vplivov v češko kulturo in tako tudi s te strani osvetlil njen veliki pomen in svetovno širino na tleh, ki so in ostanejo tla češkega naroda. G. Bruguier je pisec prispevka o posebnemu problemu korporacij: nadzorstvu nad produkcijskimi stroški, Giovanni Scanga razpravlja o avtarkični razstavi italijanskega rudninstva, Mario Gianturco pa o fašistični zbornici in korporacijah. V najnovejšem zvezku, ki smo ga prejeli, je objavljen članek Enrica Damianija »Usoda italijanskega jezika in kulture v Bolgariji«, Eugenio Anagnine razpravlja o problemu renesanse (glej »Jutro« z dne 8. t. m.), Giuseppe Petronio priobču je tehten prispevek k študiju dela in nazorov velikega literarnega kritika iz dobe italijanske romantike De Sanctisa in o njegovem odnosu do dela francoskega zgodovinarja Edgara Quineta. Guido M. Gatti je pisec preglednega prispevka **»Nekatere nove italijanske opere«,** ki se bomo k njemu še vrnili s podrobnejšim prikazom. Manlio Lo Vecchio Musti je sestavil literarno statistični pregled »Razširjenost Pirandellovega dela v inozemstvu;« omenjene so tudi slovenske vprizoritve Pirandellovih komedij. Izmed ostalega gradiva v tem zvezku in v prejšnjih je treba omeniti bibliografske preglede. V pregledu »Italija v inozemstvu« je zastopana tudi Jugoslavija, vendar močno nepopolno, saj sta omenjeno samo dva članka (P. Mix, Grga Novak) v dveh zagrebških dnevnikih.

O rimski reviji **»Augustea«,** ki jo izdaja in urejuje znani publicist in kritik Franco **Ciarlantini,** je že bila beseda v okviru te rubrike, ko smo zabeležili prispevek o jugoslov. italijanskem kulturnem zbliževanju. V zadnjih štirih številkah, ki so pred nami (14—18) nahajamo poleg aktualnih političnih člankov nekatere, ki uvegnejo zanimati literarno in umetniško zainteresiranega čitatelja. Tako n. pr. zares zanimivo razglabljanje Giulia Cognia o »občutju severa« kot gibalni sili germanske in skandinavske literaturne (ali ne ubi kazalo razširit proučevanja tudi na rusko slovstvo in prikazati posebno slovansko občutje severa?). Gioralmo Sotgio objavlja serijo člankov z naslovom »Uvod v zgodovino književnosti našega stoletja«, ki seznanja čitatelja z novimi strujami v italijanskem slovstvu. Nadalje je pomembna serija člankov »Clementine di San Lazzaro »Sestavine germanske duše«, potem študija E. Padrinija o rumunskem pesniku M. Eminescu, Diega Valerija članek o beneški razstavi Veronesa, Giorgia Coppa sestavek o glasbenih problemih, Francesca Corpacia članek o problemu sredozemskega edinstva, Riccarda Bacchellija o slikarstvu in arhitekturi Gigiotta Zaninija, Enrica Fulchignonija o funkciji gledališke kritike itd. »Augustea« izhaja dvakrat na mesec in stane za inozemstvo 50 lir na leto (Roma, Via XXIV Maggio 43). —o.

Zapiski

Gotovčevo opero »Ero z onega sveta« bo 20. in 22. t. m. dajal italijanski radio v Turinu s prenosom milanskega odnošno rimskega radia.

Začetek gledališke sezone v Sofiji. V najnovejši številki sofijske »La Parole Bulgare« poroča Ivan Popov o načrtih sofijskega Narodnega gledališča za prihodnjo sezono. Sezona se bo otvorila okrog 20. septembra z dramo bolgarskega pisatelja P. K. Javorova »Po nevihti«. Ta drama je bila svoje dni predmet živahnih diskusij v javnosti. Avtor jo je spisal dve ali tri leta pred svojo tragično smrtjo. S to vprizoritvijo skoraj že pozabljene drame, ki jo bo režiral Kristan Cankov, ne bo samo dostojno začeta nova sezona, marveč bo dan znak k proslavi spomina P. K. Javorova, ki je umrl pred petindvajsetimi leti.

Natečaj za spomenik slovanskih apostolov. V Sofiji se je že pred 15 leti sestal odbor za postavitev mogočnega spomenika slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda, ki sta iznašla in dala Slovanom njih pisavo. Odbor je zbiral denar za ta spomenik. Sklad je pred dvema letoma prešel v varstvo prosvetnega ministrstva. Kakor poroča »La Parole bulgare«, bodo razpisali natečaj za osnutek spomenika, ki naj bi se ga udeležili kiparji in akhitekti vseh slovanskih narodov.

SPORT

Ljubelj je oživel!

MK Ilirija se mrzlično pripravlja za dirko . . .

Strma ljubeljska cesta, ki sicer nima posebnega prometa, je sedaj že oživela, kajti le še nekaj dni nas loči od velikih motociklističnih dirk, ki bodo 15. avgusta na tej cesti. Vozači-tekmovalci že prihajajo iz vseh krajev in si ogledujejo nevarne ljubeljske zavoje, po katerih bodo morali tekmovati.

Kot prvi tekmovalec iz inozemstva je prispel že v torek iz Nemčije po odličnem uspehu, ki ga je dosegel v nedeljo na dirki na Grossglocknerju prvak bivše Avstrije Hermann Deimel. S seboj je pripeljal kar dva dirkalna motorja. Prvi je »Velocette«, a drugi DKW-kompresor. Včeraj sta dospela tudi dva zelo dobra mlajša dunajska vozača na BMW, a danes pričakujejo že tudi ekipo iz Prage. Jutri zvečer bodo pa prihajali kar trumoma in bo imel prireditelj Motoklub Ilirija zelo težavno nalogo s prenočevanjem vozačev, ker so vsa prenočišča okoli Sv. Ane že zasedena, a prav tako že primanjkuje prostora v Tržiču. Od vseh strani prejema Ilirija obvestila, da so posamezni tekmovalci že odpotovali proti Ljubelju.

Na tekmovalni progi se že vršijo obsežne priprave v zvezi s tehnično izvedbo dirke: zdaj montirajo telefonske vode, elektriko za radio-ojačevalce itd. Z dovršenimi tehničnimi napravami bo mogoč hiter in točen potek tekmovanja.

Ko bo v torek odpeljal s starta prvi tekmovalec, se bo sprožil v dolini možnar — znak, da se je pričela »Velika mednarodna gorska dirka Jugoslavije — Ljubelj 1939«, in za njim se bodo polagoma spuščali v dir evropski mojstri motornega sporta.

Borba za sekunde gotovo še nikoli ni bila tako ostra kakor bo letos, ko se bodo znašli v konkurenci vozači, ki so vajeni zmagati, in ki bodo vsi startali z resno voljo za zmago. Glede na njihovo visoko kvaliteto pa ne smemo pričakovati velikih razlik med posamezniki in gotovo je, da bodo odločale pri končnem vrstnem redu le pičle petinke sekund.

Smerdu na Madžarskem

(Pismo z mednarodnega turnirja ob Blatnem jezeru)

Kakor smo že včeraj na kratko zabeležili, je bivši Ilirijan Boris Smerdu sodeloval na mednarodnem teniškem turnirju ob Blatnem jezeru in tamkaj dosegel nekaj prav lepih uspehov, med drugim tudi prvo mesto v singlu.

Zdaj se je Smerdu oglasil tudi sam in napisal za »Jutro« naslednje vrstice:

Balatonföldvar, 7. avgusta

Črne misli, ki so strašile tekmovalno vrsto BTK zaradi savezne suspenzije, so se razpršile. Pri tekmah za Davisov pokal v Zagrebu je bil tudi predsednik BTK maršal dvora g. Čolak Antić, ki je posredoval zaradi ukinitve. Uspel je in takoj nato so se tekmovalci BTK, ki so po moči takoj za našimi mušketirji, razkropili na vse strani. Radovanović je šel v Opatijo, Laslo in Smerdu pa na Blatno jezero, v Balatonföldvar, kjer sta požela lepe uspehe.

Turnirja se letos zaradi istočasnih tekmovanj moštev v Budimpešti niso udeležili madžarski prvaki, toda kljub temu je bila tukaj zasedba precej močna. Madžar št. 6 Stolpa I ter Nemca Kesselstadt in Pachaly igrajo soliden tenis. Razen tekmovalcev je bilo na turnirju tudi mnogo madžarskih aristokratov, ki tukaj preživljajo počitnice. Saj prav po tem je najbolj znan balatonföldvarski turnir.

Jugoslovenska zastopnika sta igrala finale v vseh disciplinah. V singlu je Laslo porazil najprej Stolpo II s 6:1, 6:4, nato pa še njegovega brata Stolpo I z 11:9, 6:4. Stolpa I je imel precej smole, saj je prvi set izgubil po 7 set-žogah. V semifinalu je Laslo premagal Nemca Pachalega s 6:3, 6:2 ter dospel v finale. Z druge strani je Smerdu porazil v zadnjih igrah Kissa 6:1, 6:0, nato pa Milassina s 6:1, 6:3 in tudi prišel v zadnjo rundo. Finale sta Laslo in Smerdu igrala po veliki vročini. Zadnji je v začetku izrabil Laslovo zmedenost in vodil 3:0, nakar je Laslo popravil na 3:2, potlej pa je Smerdu po izmenjavi dolgih diagonalnih žog dobil prvi set 6:3. V drugem je sprva nekoliko popustil in je Laslo vodil 2:0, nato pa je Smerdu dobil svoj servis brez izgube poena. Za tem sledi borba do 3:3, nakar Smerdu pritisne in gladko dobi tudi drugi set 6:3.

Double sta prav tako osvojila naša dva zastopnika. Premagala sta v drugem kolu brata Stolpe 7:5, 6:0, v semifinalu Balašo in Boraja 6:1, 6:4 in slednjič dvojico Milassin-Straub 6:2, 7:9, 6:4.

Tudi v mešanem doublu so bili zmagoviti naši. Z ene strani je dospel v finale Laslo-Kamerer, z druge pa Smerdu-Popp. Slednja sta finale izgubila 6:0, 6:1 zaradi mnogo boljše Laslove partnerice.

Sedaj potujejo naši še v Kesthely, od tod pa na mednarodni turnir na Bled. S. B.

V nekaj vrstah

Čuden glas iz Maribora

Prejeli smo s prošnjo za objavo:

Zastopniki klubov mariborskega okrožja zbrani na konferenci dne 9. avgusta t. l., ugotavljajo, da na podsavezni skupščini dne 6. avgusta t. l. v Ljubljani ni bilo govora o priključitvi LNP k HŠS niti o ustanovitvi »Hrvatsko-slovenske lige«, in zato tudi njihovi delegati niso mogli izraziti zadevnih želja. Če so torej časopisne vesti resnične in se je LNP priključil HŠS, zahtevajo klubi mariborskega okrožja, da prisostvuje konferenci dne 12. avgusta t. l. v Zagrebu tudi delegat mariborskega okrožja, ki bo stavil razen ostalih želj na vsak način tudi zahtevo, da pride v »Hrvatsko-slovensko ligo« poleg SK Ljubljane še en slovenski klub.

Kako je s to stvarjo, se hipno ne da presoditi, vsekakor pa je čudno, da so klubi mariborskega okrožja šele iz časopisja izvedeli, kaj se je zgodilo v podsavezu . . .

Punčec in njegovi v Ljubljani

Z včerajšnjim dopoldanskim brzim vlakom so potovali skozi Ljubljani v Bremen, kjer se bodo vkrcali za Ameriko, naši teniški reprezentanti Punčec, Kukuljević, Mitić in Pallada v spremstvu saveznega predsednika dr. Čopa. Na kolodvoru so se zbrali zastopniki naših sportnih organizacij in tudi nekateri sportniki. V razgovoru je predsednik dr. Čop izjavil med drugim, da se moštvo v nastopu proti Avstraliji ne more nadejati uspeha in bo po njegovi sodbi Jugoslavija v tem srečanju izvojevala samo eno točko. Po kratkem postanku so se ljubljanski sportniki prisrčno poslovili od belih mušketirjev in jim želeli srečno pot in mnogo uspehov onstran morja.

JNS čaka . . .

Na zadnji seji JNS se je razpravljalo predvsem o poteku zadnjega občnega zbora LNP, vendar upravni odbor glede vsega, kar je slišal, ni sprejel nobenega sklepa, češ da hoče počakati oficielna poročila in zapisnike o poteku tega zborovanja. Na seji je bilo pozneje prečitanih nekaj brzojavk, v katerih se JNS poziva, naj vztraja v borbi za zmago pravice in enakopravnosti vseh klubov v državi.

Iz izjav nekaterih vidnih funkcionarjev JNS se lahko sklepa, da se današnja uprava JNS za enkrat še ne bavi z mislijo, da bi zaradi vedno močnejše akcije proti njej izvajala kakršne koli posledice. JNS še zmerom obtožuje hrvatske klube, da so bili do skrajnosti nepopustljivi in so zahtevali odločitve, ki so šle preko saveznih moči. Vse kaže torej, da se savezu kljub vsej borbenosti in prizadevanju hrvatskih in slovenskih klubov za osamosvojitev nikamor ne mudi in da bo na prihodnji seji 15. t. m. spet na novo sejal in sejal . . .

Moštvo Ljubljane v Zagrebu

Enajstorica SK Ljubljane, ki se je preteklo nedeljo v tekmi proti reprezentanci Zagreba odrezala z neoporečno in precej izdatno zmago, bo na praznik 15. t. m. gostovala v Zagrebu proti Concordiji. Zagrebški listi so vsi navdušeni za to gostovanje Slovencev, o katerih pravijo, da jim bodo odslej, ko so v borbi za reorganizacijo našega prometa brez oklevanja pristopili k njim, še mnogo dražji, kakor so jim bili dozdaj. Na tej tekmi — pravijo — bo zagrebška publika imela priliko, da izkaže vse svoje simpatije slovenskim nogometašem.

Damski teniški dvoboj med Madžarsko in Jugoslavijo v tekmah za srednjeevropski pokal, darilo Nj. Vel. kraljice Marije, je bil na prošnjo madžarskega saveza preložen do septembra. Takrat pa izvedba za ljubljansko Ilirijo, ki je bila pripravljena prevzeti aranžma v teku tega meseca, ne pride več v poštev. Srečanje bo po zadnjih informacijah sredi septembra v Beogradu.

Mariborski teden in sport

Nedelja dne 13. avgusta bo v okviru MT prinesla izredno bogat in pester sportni spored. Poleg letalskega mitinga, finalnih iger za teniško prvenstvo Slovenije bo Mariborski plavalni klub dopoldne ob 10. izvedel tekmo na Dravi od Mariborskega otoka do Kristijanovega kopališča (3 km), za katero se je prijavila razen cele vrste mariborskih plavalcev tudi močna skupina iz Celja, Ljubljane, Zagreba, Ptuja itd.

Popoldne bo na Mariborskem otoku medmestni dvoboj reprezentanc Zagreba in Maribora. Zagrebčani nastopijo v najmočnejši postavi z znanimi rekorderji inž. Gazzarijem in Strmičem na čelu. Domačini pa bodo ojačeni z nekaterimi odličnimi člani SK Ilirije iz Ljubljane (Pestevšek in Ziherl). Odigrala se bo tudi medmestna waterpolo tekma. Senzacija prireditve pa bodo nedvomno ekshibicijski skoki, pri katerih bo poleg domače garde nastopil eden najboljših skakačev Evrope, dolgoletni državni prvak in olimpionik, simpatični Branko Ziherl, ki bo tudi nekaj časa vodil trening mariborskih talentiranih skakačev. Občinstvu se bo s to prireditvijo nudila prilika prisostvovati nadvse zanimivim plavalnim tekmam, ki naj pokažejo, da je mladi Mariborski plavalni klub v dosedanjem marljivem delovanju dosegel že lepe tehnične in organizatorne uspehe.

V nedeljo vse na Mariborski otok! Podprimo mariborski plavalni sport!

Ljubljanski atletski podsavez (službeno). Danes smo prejeli brzojavno obvestilo iz Zagreba, da bo troboj Ljubljana-Beograd-Zagreb v dnevih od 18. do 20. t. m., torej teden dni pozneje, kakor je bil določen prvotno. Opozarjamo vse atlete, ki spadajo v reprezentanco, da zasledujejo vsa obvestila v dnevnem časopisju in nam takoj javijo, ali bo potrebna naša intervencija zaradi dopusta itd. Odhod bo v treh skupinah v četrtek dne 17., v petek dne 18. in v soboto dne 19. t. m. ob 18.05. Vsi gg. odborniki se opozarjajo, da bo drevi ob 19.30 v podsaveznem tajništvu, Tavčarjeva 1-IV, izredna nujna seja zaradi priprav troboja, ki naj se je vsi gg odborniki udeležijo sigurno. Predsednik.

Udeležencem kolesarske dirke »Okrog Pohorja«. Dodatno k razpisu velike medklubske kolesarske dirke »Okrog Pohorja«, ki bo v nedeljo 13. t. m. pod pokroviteljstvom mariborskega mestnega župana, se objavlja, da je uprava Mariborskega tedna dovolila vsem udeležencem povorke znižano vstopnino na razstavišče po din 2 od osebe. Povorka bo po končani dirki na razstavišče Mariborskega tedna, kjer bo razdelitev nagrad. Prvak bo prejel krasen pokal, darilo pokrovitelja, drugi kompletni dirkalni dvokolesni okvir, tretji uro, od 4. do 10. mesta pa vsi dirkači lepa praktična darila. Najboljši Mariborčan bo dobil krasen pokal, darilo Mariborskega tedna, nadaljnji štirje Mariborčani pa spet lepa praktična darila. Vsem dirkačem, ki prispejo na cilj eno uro za prvakom, bodo izročene kolajne (ev. darila). **Prireditelji prostih klube, naj pošljejo pravočasne prijave do sobote 12. t. m. opoldne. SSK Maraton, Maribor.**

Iz s. o. pri LNP. Plenarni **sestanek vseh** saveznih sodnikov pri LNP bo drevi ob 20. v prostorih restavracije Slamič. Za ljubljanske sodnike je udeležba strogo obvezna. Udeležba zunanjih sodnikov zaželena. Stroške nosi vsak sam. Tajnik.

SK Trbovlje (nogometna sekcija) vabi vse igralce, da se udeležijo članskega sestanka drevi ob 19. v gostilni Majer. Važno zaradi gostovanja v nedeljo 13. t. m. v Slovenjem Gradcu.

SK Slavija. Drevi ob 20. članski sestanek. Važno zaradi nedeljske tekme. Po sestanku redna odborova seja. Tajnik II.

SK Celje — nogometna sekcija. Sestanek I. moštva drevi ob 20. po treningu v garderobi na Glaziji. Zaradi nedeljske tekme v Mariboru je sestanek obvezen za vse.

SK Mars. Drevi ob 20.30 strogo obvezni članski sestanek za vse igralce, posebno one, ki so določeni za Celje.

Motoklub Ilirija sporoča, da priredi Putnik avtobusne izlete na Ljubelj k mednarodnim motociklističnim dirkam. Prijave sprejemajo vse biljetarne Putnika. Za one, ki bi prišli do Tržiča z jutranjim gorenjcem, bodo na kolodvoru pripravljeni avtobusi, ki bodo vozili do Sv. Ane.

Vse one, ki bi radi igrali tenis in se letos iz kateregakoli vzroka niso utegnili vpisati, opozarja SK Ilirija, naj izrabijo ugodno priliko ter se naknadno vpišejo. Za to je uprava znižala vpisnino na polovico. Za majhen znesek more torej vsakdo igrati tenis na prostorih pod Cekinovim gradom tja do srede oktobra! Vse ostale informacije se dobijo pri oskrbniku na igrišču.

Prihod gasilskih vlakov v Ljubljano

— Dolenjskega: 14. t. m. (ponedeljek) vozi posebni vlak ob 8. zjutraj iz Metlike, ki bo postajal na vseh postajah in prispel v Ljubljano ob 11.40.

15. t. m. (torek) odpelje vlak iz Novega mesta ob 4. zjutraj s postankom na vseh postajah in prihodom v Ljubljano ob 6.

Iz Kočevja vozi direktni vlak do Ljubljane in sicer 15. t. m. (torek) ob 4. zjutraj, postaja na vseh postajah do Grosuplja, potem pa vozi brez prestanka do Ljubljane, kjer bo ob 6.22.

S Štajerske: Ponedeljek 14. t. m. iz Celja posebni vlak ob 10.30 s prihodom v Ljubljano ob 12.38. Na ta vlak ima zvezo vlak iz Dravograda (odhod 7.24) in Velenja (odhod 8.57) in zagrebški vlak. Vstopajte v posebne vagone do Ljubljane.

Torek 15. t. m. iz Maribora odhaja vlak ob 2.15 zjutraj in postaja na vseh postajah do Zidanega mosta. Od tu pa vozi naravnost v Ljubljano. Prihod 5.40. Iz Zidanega mosta do Ljubljane bo ojačen redni vlak, ki prihaja v Ljubljano ob 6.50.

Prekmurci in vsi udeleženci kongresa iz severovzhodnega dela naj se poslužijo posebnega vlaka, ki postaja na vseh postajah do Pragerskega, odtod pa vozi do Ljubljane brez postanka in dospe okoli 6. zjutraj. Odhodi: iz Murske Sobote ob 0.38, iz Čakovca 2.10, iz Ormoža 2.30.

Iz Dravograda vozi posebni vlak ob 2. zjutraj, iz Slovenjega Gradca ob 2.26 do Celja, od tu pa redni ob 4.47 iz Celja in prihaja ob 7.24 v Ljubljano.

Na zagrebški progi vozi vlak iz Savskega Marofa ob 2.41 (Brežice 2.55) s prihodom v Ljubljano 5.10.

Na Kamniški progi se bo gasilstvo posluževalo vlaka, ki prihaja v Ljubljano ob 6.40. Občinstvo pa naj se poslužuje izrednega vlaka s prihodom v Ljubljano ob 7.32.

Gorenjska. Iz gornjega dela t. j. nad Kranjem naj se gasilci poslužijo rednega vlaka z odhodom z Jesenic ob 5.40 in prihodom v Ljubljano ob 7.30. Enako velja tudi za gasilce, ki vstopajo na tržiški progi. Izstopijo naj v Šiški in odidejo naravnost na zbirališče. Gasilci, ki vstopijo na postaji Kranj in nižje proti Ljubljani, naj se poslužujejo posebnega vlaka, ki pripelje v Ljubljano ob 6.55 in vozi sicer le ob delavnikih. Na vseh ostalih progah, ki niso zgoraj navedene, bodo vozili redni pojačeni vlaki.

Odhode vlakov bomo pravočasno priobčili.

Velik uspeh „Vode s planin" v Rušah

Maribor, 8. avgusta

Naš mali Beograd je spet proslavil svoje ime. Agilna sokolska odrska družina v Rušah, ki se v svojem odrskem ustvarjanju zelo približuje stopnji poklicnega odra, je uprizorila v okviru prireditev Mariborskega tedna krstno predstavo ljudske komedije »Voda s planin«, ki jo je spisal srbski pisatelj Radomir Plaović. Ta kmečka komedija ima na sebi mnogo Nušićevega žanra. Poleg persiflažnosatiričnih značilnosti stopajo v ospredje tudi momenti borbe med materializmom starih in idealizmom mladih, ki nazadnje zmagajo. Zabavni potek igre je zelo navdušil občinstvo, ki je do zadnjega prostora zasedlo krasno urejeno letno gledališče ruškega Sokola ob vznožju Pohorja.

Z odrsko spretnostjo in ljubeznijo so vešči ruški igralci uprizorili »Vodo s planine« v prevodu g. Ivana Potrča in v režiji opernega pevca g. Vekoslava Janka Predstavo je počastil s svojo navzočnostjo avtor g. Radomir Plaović, ki ga je sprejelo občinstvo s toplim aplavzom. G. Plaović je prejel v znak priznanja in hvaležnosti lep venec.

Posebno vidno mesto so zavzeli v zboru sodelujočih: Toplak v vlogi župana, Janko Friček kot kmet Lipnik Stanko, Sornik kot tajnik, Janko Fridl kot Nikola Medved. Pa tudi v ostalih vlogah so se ruski igralci postavili, tako Nekrep kot Miloš, Bučarjeva kot Dana, Anoškova kot Ivana, Podlesek kot Lojze, Somer kot Ivan, Pohlin kot krčmar, Oslovnikova kot Jula, Pečar kot poslanec, Stani kot sodnik, B. Stani v vlogi inženjerja, Petovar kot Peter, Potočnik kot Janez, Mlakar pa v vlogi priče. Vsi so pokazali skrbno pripravljenost, odrsko sigurnost in globok smisel za podajanje. Vsi so zaslužili priznanje.

Poljaki pripravljajo polet v stratosfero

Znani ameriški letalec in strokovnjak za stratosferne polete major Stevens bo v kratkem odrinil na Poljsko, kamor je povabljen kot svetovalec poljske odprave, ki namerava prirediti nov poskusni polet v stratosfero.

V Trdinovem kraljestvu

Ne le Gorenjska, temveč tudi v turističnem pogledu več ali manj zapostavljena in malo upoštevana Dolenjska ima svoje mikavnosti in skrite čare, med katere spadajo zlasti zeleni Gorjanci. O njih je zapisal basnik Dolenjske, predvsem novomeške okolice, Janez Trdina: »Gorjanci so čudovita gora, ki ni odkrila vseh svojih skrivnosti nikomur, ne tujcu in domačinu. In zares, popotnik hodi lahko ure in ure, dan na dan po njihovih grebenih, zelenih košenicah, skritih globelih in temnih gozdovih, nikdar se jih ne bo naveličal, vedno bo našel novih zanimivosti.

Če si namenjen že iz Novega mesta peš na Gorjance, imaš najbližjo pot od kandijskega mostu po banovinski cesti. Na koncu Žabje vasi pri klancu se odcepi pešpot čez Trato skozi senčnat gozd do Hrušice in nato v Gaberje. Kmalu se razprostre pred nami široki hrbet Gorjancev, vendar pa moramo premagati še marsikatero vzpetino in globačo. V Podgorju smo. O Podgorcih in njihovih lastnostih je zapisal Trdina marsikaj, med drugim tudi to, da so najboljši jedci in pivci, obenem pa tudi najbolj pridni in jekleni delavci na vsem Dolenjskem. Na sončnih pobočjih raste vinska trta. Nismo se pa utegnili prepričati o kakovosti pridelka, kakor ga je ocenil Trdina, da matere z njim strašijo otroke, »češ da bodo morali piti vino, če ne bodo pridni«. O kislem cvičku v teh krajih je naš pisatelj tudi dejal, »da bi z njim biriče odgnal«, ali »če ga vliješ kozi na rog, bi zavečala.« Nu, upajmo, da bo letošnja huda sončna pripeka spremenila tudi njegovo sodbo.

Odtod se začnemo vzpenjati na prave Gorjance, in že se odpira razgled naokrog. Na desni je tako imenovani Mali sv. Miklavž (438 m) nad Pangrč grmom, še bolj na desni pa se dviga na stožčastem griču Mehovo z grajskimi razvalinami. V dobi bojev za »staro pravdo« so uporni kmetje dvakrat, 1515. in 1602., navalili na graščino, jo razrušili in pobili grajsko gospodo, dokler jih niso na pomoč poklicani Uskoki pregnali.

Po zaznamovani poti dospemo do znamenitega gorjanskega izvira Gospodične (822 m). V senci košatih bukev izvira prav dobra pitna voda. V povojni dobi je zajelo SPD studenec v arhitektonski kameniti obod. In prav je storilo. Tako postreže ta dobra »gospodična« marsikateremu turistu s čistim, hladnim požirkom. O tem studencu nam je ohranil pisatelj Trdina nastopno zanimivo pravljico: Na Mehovskem gradu je živela bolna graščakinja ter ležala sedem let in sedem mesecev. Nihče ji ni mogel pomagati. Nekoč pa je prišel v grad gobav berač in dal graščakinji čudodelnega korena z Gorjancev. Čim ga je zaužila, je takoj vstala iz postelje in odšla k studencu pod Gorjance. Tukaj je izpila tri kupice vode, nato se je čutila tako mlado kakor takrat, ko je šla s svojim gospodom k poroki. Zavihala si je še rokave ter si umila roke in obraz. Roke so se ji pobelile kakor sneg, lica pa zardela kakor poljski mak. V vodi je sama videla, da se ji je povrnila vsa lepota prve mladosti. Bistri studenec se imenuje v spomin na to prigodbo še dandanes Gospodična. Pa tudi turistinje se kaj pridno umivajo pri tem izviru. Nad studencem je leseno zavetišče, katero uporabljajo večinoma novomeški dijaki pri taborenju v počitnicah.

Odtod vodi naprej zložna pot po kolovozu skozi gozd do sedla na križpotu med Sv. Gero (Trdinovim vrhom) in Sv. Miklavžem. Na tem sedlu (920 m) je skala, tako imenovani Krvavi kamen, ki je dobil ime od nekdanje rdeče barve. Pravljica pripoveduje, da so se tukaj v davnih časih spoprijeli Kranjci in Uskoki zaradi medsebojne meje. Kranjci so pobili mnogo Vlahov in jih tam pokopali. Zato se z njihovo krvjo škropljena skala še dandanes imenuje Krvavi kamen. Že od Gospodične naprej naletimo tu in tam na ostanke nekdanje gozdne železnice, ki je pred okroglo štiridesetimi leti izvažala les do gorjanske žage blizu Karlovške ceste, ki pa že od leta 1904. ni več v obratu, danes jo nadomešča tvornica za parkete.

Na lepih košenicah se končuje baš prva in zadnja gorjanska košnja, opojno diši posušeno seno, katero spravljajo v visoke kopice, na vrhu okrašene z zelenim vejevjem. Košenice imajo na mnogih krajih rušo, razrito od merjascev. V pozni jeseni in zgodnji pomladi se potepa mnogo te zverjadi po Gorjancih. Tudi volkov se ne manjka, čeravno jih ni več toliko kakor v Trdinovih časih, ko so spremljali našega pisatelja pozimi z laježem obakraj Karlovške ceste. Tudi kak medved zaide na Gorjance iz kočevskih gozdov. Na obsežnih košenicah je vse polno s travo obrastlih gričkov, iz katerih gomazi na tisoče in tisoče drobnih mravljincev. Trdina navaja pravljico, da so to začarani krščanski slovenski junaki iz starih turških časov. Nekoč pa bo prišel krščanski junak in jih bo zbudil v veselje svojemu narodu ter v krvavo maščevanje vsem sovražnikom.

Na levo po košenicah po Kukovi gori prispemo kmalu do Sv. Miklavža (969 m). Prav na vrhu je lična cerkvica tako znotraj kakor tudi po svoji zunanjosti. V zakristiji je shranjen zanimiv kipec sv. Miklavža iz leta 1687. Pri cerkvenem vhodu je vzidana spominska plošča basniku zelenih Gorjancev, Janezu Trdini z bronastim njegovim portretom. Od cerkve ni baš posebnega razgleda, ker je vsa okolica precej gosto zarastla. Če hočeš uživati dokaj lep razgled na novomeško okolico in zgor. del Krškega polja, se moraš povzpeti na precej visoki zvonik. Tik pod cerkvijo stoji nov planinski dom odprt šele minuli mesec, zasebna last šentjernejskega rojaka Hudoklina. V njem dobijo turisti in letoviščarji udobno prenočišče in dobro oskrbo. Ko bo lastnik dom dokončno pozidal in razširil, bo lahko sprejel pod streho okrog 80 oseb, kar bo dobro služilo tudi smučarjem pozimi. Nedaleč je močvirnato ozemlje in tako imenovano »Jezero« na Gorjancih. Ustno izročilo pripoveduje, da so se v davnih časih pogreznili v to jezero vpreženi voli. Nikdar več niso videli volov, pač pa so prišli pri Št. Jerneju na dan volovski rogovi in jarem. Pripovedka dokazuje kraški značaj Gorjancev. Zares so tukaj številna kamenita polja, redki studenci, ponikve, velike lijaste doline in podzemeljske votline. Blizu Sv. Miklavža je Huda peč, po ljudski veri sedež vragov. Ob raznih praznikih prirejajo pri Sv. Miklavžu cerkvene shode. Tu se družno shajajo katoliki s kranjske strani in Vlaki iz Žumberka ter pečejo jance, pijejo cviček in vivodinca, se veselijo in plešejo kolo. Vlahi ali Uskoki so bili v starih časih na slabem glasu. Valvasor pripoveduje, da ni smel duhovnik pri Sv. Miklavžu in pri Sv. Jederti nikoli puščati v cerkvi mašne oprave in cerkvenega orodja, celo zvonec so sneli in vzeli vsakokrat s seboj, ker bi Uskoki sicer vse pokradli.

Dobro spočiti se odpravimo prihodnje jutro na Sv. Gero ali Trdinov vrh, kakor se imenuje najvišji vrh Gorjancev. Pot nas vodi skozi prekrasne, senčnate gozdove, gosto zarastle z več deset metrov visokimi bukvami in javori. Iglasto drevje je redko, tu pa tam smo naleteli na mlade smrekove nasade. V obsežnih gozdovih, večinoma v državni lasti, ležijo orjaška bukova debla, katera so viharji izruvali in polomili. Nihče se ne briga za les, ki prhni in propada, saj pa ni cest, ki bi omogočale izvoz. V pičli uri smo po dobro zaznamovani poti na Trdinovem vrhu (1181 m). Tu so razvaline dveh cerkvic, Sv. Gere ali Jederti na kranjski in Sv. Ilije na hrvatski strani. Ljudje pripovedujejo, da so si Kranjci in Vlahi cerkvi zaradi medsebojnih prepirov drug drugemu porušili. Bolj verjetno pa je, da sta cerkvici sami propadli, ker jih ni nihče popravljal.

Čudovit je razgled z visokega lesenega stolpa na Trdinovem vrhu. Stolp ima pa to napako, da je oporna bruna strela v minulem poletju precej razčesnila in se zato stolp v višini precej občutno in neprijetno ziblje. Razgled z vrha je silno obsežen in hvaležen. Odtod vidiš, kako se vleče glavni hrbet Gorjancev proti vzhodu čez Sv. Miklavža, Pirčev hrib in Opatovo goro nad Kostanjevico ter se spušča dol proti Brežicam in v dolino Bregane do Samobora. Proti jugozahodu pa padajo Gorjanci do Sv. Primoža (575 m) nad Semičem. Severna stran Gorjancev je vsa zarastla z bukvami in javori, na južni hrvatski strani pa so lepe košenice. Pod nami proti severu se razprostirata novomeška okolica in širno Krško polje, dalje naprej je položno Dolenjsko gričevje, prav v ozadju pa stoje mogočne kulise Julijskih Alp, Karavank in Kamniških planin. Na levi strani se vijejo velike serpentine banovinske ceste iz Novega mesta čez Gorjance v Belo Krajino s stražo ali »vahto« na vrhu. Prelep je tudi pogled proti jugu na Žumberak, v Sošice, proti Jaski, Karlovcu in Zagrebu, od katerega vidimo pa samo stolpe katedrale. Tam spodaj leži tudi vsa prelestna Bela Krajina z visokim Klekom v ozadju, kjer so se shajale nekdaj čarovnice k svojim zborovanjem. Tja dol v Metliko gre naš povratek. Še se ustavimo pri Sv. Nedelji ter se poklonimo spominu hrvatskega književnika in pesnika Žumberka, Jovana Hranilovića, ki ima nad cerkvenimi vrati vzidano spominsko ploščo. Za nami pa ostajajo čari zelenih Gorjancev...

Rudolf Dostal.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo služb. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Kam pa, kam?

Otvoritev gostilne
V soboto dne 12. t. m. otvorim na Tržaški cesti 38 gostilno. — Za obilen obisk se priporočata Hinko in Fani Kosič. 22597-18

Službo dobi

Frizerko
samo dobro moč, ki je verzirana v trajni, vodni ter železni ondulaciji. Plača 1000 din. Nastop takoj ali po dogovoru. Salon Gjurasek, Ptuj. 22559-1

Pomočnika in vajenca
pekovska, iščem za takoj. Zglasiti se osebno takoj pri Ivan Intihar, pekarija Nova vas pri Rakeku. 22535-1

Natakar jelonoša
izvežban, dobi takoj mesto. Predstaviti se osebno hotel »Stara pošta«, Kranj. 22594-1

Fanta
poštenega, pridnega, za razvažanje peciva in hišna dela, sprejme Lenardič, Predovičeva štev. 23. 22578-1

Trgov. pomočnika
modne stroke, dobrega aranžerja izložb, sprejmemo takoj za Ljubljano. Točne ponudbe z navedbo dosedanjih službenih mest, sposobnosti in zahtev na tovarno Vidmar, Ljubljana, Savlje 18. 22587-1

Kurjača
iščemo za našo centralno kurjavo od 1. oktobra dalje. Prednost ima jo izučeni mehaniki s šoferskim izpitom. Služba je stalna. Pojasnila daje Grajski kino, Maribor. 22548-1

Točilca
in mlado dekle za prodajanje kruha, sprejmem za kongres. Vprašati: gostilna Klemenčič, Krekov trg. 22575-1

Sposobno frizerko
za stalno mesto iščem. Obvladati mora nemščino. Salon Tautz, Maribor. 22503-1

Pouk

Učiteljico
iščem za pouk nemščine in knjigovodstva. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pravilno«. 22599-4

Prodam

Dve palmi
lepi, visoki, tri juke in dva krasna grma v posodah, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 22570-6

Lahka in težka dira
na vzmeteh, landaulet, koleselj, landauer in različne ročne vozičke — Terlep Matija, Ljubljana VII, Jernejeva c. 9. 22593-6

Kupim

Sode in kadi
stare, dobro ohranjene, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Sodi«. 22600-7

Avto, moto

Za tovorni avto
rabljen, do 1500 kg nosilnosti, nudim krasno politirano moderno orehovo spalnico in kuhinjo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 22556-10

Tovorni avto
nosilnost 1 do 2 toni, v dobrem stanju, kupimo. Ponudbe na mlekarsko zadrugo Moravče. 22555-10

Avto
ohranjen, kupim. Ponudbe pismeno, bolje osebno na naslov: Sajovic, Gor Logatec 48. 22568-10

V najem

Gostilno in trgovino
oddam takoj v najem ali prodam na dobri točki. Vprašati: Maribor, Tržaška cesta 38. 22596-17

Lokali

Mlekarno
oddam radi prevzema gostilne. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Ugodno 1«. 22553-19

Trgovske lokale
lepe, velike in lep, velik dvoriščni lokal, primeren za delavnico, skladišče, krojaški salon ali sličnо, vse v centru mesta, oddamo. Informacije daje I. Knez, Gosposvetska cesta 1, dvorišče. 22574-19

Posest

Posestvo
naprodaj tričetrt ure oddaljeno od Ljubljane, vse v dobrem stanju. — Hiša z velikim skladiščem, hlev za 6 glav živine z lepim vrtom, travnikom in njivami. Vzame tudi hran. knjižico Kmetske posojilnice za din 50.000 Naslov v vseh poslovalnicah Jutra 22569-20

INSERIRAJTE V »JUTRU«!

Stanovanje odda

Sobo in kuhinjo
oddam manjši družini. Društvena ul. 28, Moste. 22591-21

Sobo odda

Prijazno sobico
z dobro domačo hrano, oddam solidnemu gospodu. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 22581-23

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom, z 1 ali 2 posteljama, svetlo, zračno, oddam blizu tramvaja poceni. — Sp. Šiška, Černetova ulica 31 I. nadstr., vrata 3. 22586-23

Opremljeno sobo
lepo, solnčno, oddam. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 22585-23

Sobe išče

Opremljeno sobo
čisto, iščem za takoj za 1 mesec, po možnosti v bližini Kodeljevega. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 22564-23a

INSERIRAJ V „JUTRU“!

Dopisi

Vsaka beseda 2 din; dadavek 5 din; za dajanje naslova 5 din; najmanjši znesek 20 din.

Dvignite v oglasnem oddelku dospele ponudbe!

Ambrožev trg, Bližina, Center, Cvetje, Diskrecija, Dobro situirani, Dobra stranka, Dobra kupčija, Državni uradnik, Siguren plačnik, Dobra kuharica, Eifel - gotovina, Film, Gotovina takoj, Hipermoderno, Julka, Izvršba, Imam denar, Ljubljana 3, Ljubljana 1939,, Ljubljana, Mlada uradnica, Mlajša moč, Moda, Mesto 777, Nekadilec, Obrt, Odličnjak, Oddam, Plačam takoj, Prikupna, Poštena in simpatična, Primeren, Razumevanje, Rutinirano, Stranac, Stalna služba mehanika, Stalnost 888, Sposoben 64, Skrbno, Strežnica, Takoj 1939, Tanja, Telefon, Točnost 80, Takojšen nastop, Ubogljiva, Urna, Ugoden nakup, Vinotoč, Vila v Ljubljani, Zdravnik blizu Ljubljane, Zabava, Ženitev, Ženska, 33, 1000, 280.

Klišeje ENO IN VEČBARVNE JUGOGRAFIKA Aleksandrova cesta 23

Razno

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslova 5 din, najmanjši znesek 17 din

Od Vas je odvisno, da imate obleko vedno kot novo zato jo pustite redno kemično čistiti ali barvati v tovarni JOS. REICH Ljubljana Poljanski nasip 4-6 Pralnica — Svetlolikalnica

PREMOG KOKS — DRVA nudi I. Pogačnik BOHORIČEVA 5. Telefon 20-59. Postrežba brezhibna.

INSERIRAJ V „JUTRU“!

Kdor zida
dobi ves stavbeni material pri
Material
trg. dr. z o. z.
LJUBLJANA
TELEF. 27-16 — TYRSEVA C. 36/b.
Brzojavi: Material.

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA KNAFLJEVA 5
IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

Večji, prvorazredni zdraviliški hotel
v Švici išče
za celoletno najboljše plačano službo z vstopom septembra-oktobra sposobno
strojno perico
prvo likavko
sobarico
kuharico
snažilko
Celoletna služba. — Potovanje plačano.
Ponudbe s sliko in navedbo starosti se naj pošljejo na: Direktor Federle — Schatzalp Davos (Schweiz).

Oglasi v „Jutru“ imajo vedno največji uspeh!

†

Potrti neizmerne tuge in žalosti, javljamo tužno vest, da nam je danes ob četrt na sedem, po dolgi in težki bolezni preminula, previdena s tolažili sv. vere za umirajoče, naša ljubljena sestra, nečakinja, sestrična, teta in svakinja, gospodična

MIRA KOŽELJ

Truplo ljubljene pokojnice, prepeljemo v petek, dne 11. avgusta 1939 v Kamnik, kjer bo pogreb ob petih popoldne izpred hiše žalosti, Šutna št. 8-9.

Prosimo tihega sožalja.

Kamnik—Trzin, 10. avgusta 1939.

Žalujoči rodbini Koželj—Sicherl in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob prerani izgubi žene in ljubljene mame

MARIJE FRELIH

roj. MAJCEN

izrekam tem potom zahvalo za mnogoštevilne izraze iskrenega sočutja, za poklonjeno cvetje in tolažbo z številno udeležbo na poslednji poti. Posebno zahvalo izrekam častitemu gospodu župniku in ostali duhovščini ter zdravnikoma dr. Skulj-u in dr. Deriani-ju.

Št. Rupert, dne 10. avgusta 1939.

Franc Frelih, Majda, Jože

G. T. Rotman:

S Pegazom — okrog sveta

122

Kaj se je zgodilo, lahko uganete. »Pegaz« se je napihoval vse bolj in bolj, gospoda Vrtačnika in dečka je vzdigovalo čedalje više. Strahota! »Očka!« je plašno rekel Janko, »pa ne da bi bil hud, ker mu nič ne damo?« »Ne, sinko,« je odvrnil gospod Vrtačnik, »mislim...« A dokončati ni več utegnil...

Mestni pogrebni zavod Občina Ljubljana

†

S potrtim srcem sporočamo, da je danes ob 3. uri v 79. letu starosti, previdena s tolažili sv. vere dotrpela naša ljubljena mama, stara mama in prababica, gospa

Ana Turk

vdova po trgovcu

Truplo naše nepozabne mame bomo položili k večnemu počitku, v petek, dne 11. t. m. ob 3. uri popoldne, ko jo bomo spremili na njeni poslednji poti izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa (Vidovdanska c. 9) na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Idrija, dne 10. avgusta 1939.

Rodbine: Turk, Jereb, Mastnak, Mlakar

»JUTRO« ZAVARUJE!

†

Elisabeth Majer, roj. Wogg,
naznanja v svojem imenu in v imenu svojih otrok, da je naš nepozabni soprog, oče, brat, svak in stric, gospod

Anton Rudolf Majer

kapetan v pok.
in družabnik tvrdke Victor Wogg

danes po kratki, težki bolezni, previden s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspal.

Dragega pokojnika bomo spremili k večnemu počitku v petek, 11. avgusta ob 5. popoldne iz hiše žalosti Cankarjeva 6 na mestno pokopališče.

Sv. maša zadušnica bo v soboto ob 7. zjutraj v Marijini cerkvi.

CELJE, 9. avgusta 1939.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.